

ผลการเปรียบเทียบบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200 ปี) กรุงเทพมหานคร

๒๒ ก.ย. ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการเปรียบเทียบบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200 ปี) กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 24 คน จำแนกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติและนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ✓ 3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF THE EFFECT OF ROLE-PLAY AND MODELING TECHNIQUE
ON APPROPRIATE SPEAKING OF PRATHOM SUKSA V STUDENTS AT
SOMPOCHKRUNGANUSORN (200 YEARS) IN BANGKOK

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

February 1992

The purpose of this experimental research was to study a comparison of the effect of role-play and modeling technique on appropriate speaking of prathom sukka V students at Sompochkrunganusorn (200 years) in Bangkok in the year of 1991, Twenty-Four of them were randomly selected as the sample. They were randomly selected for the first experimental group and the second experimental group : twelve students of each. The first experimental group was assigned to participate in the role-playing program and the second experimental group was assigned to participate in the modeling technique program.

The instrument used for collecting the data was the questionnaire on appropriate speaking. T-test was used to analyze the data.

The results were as follows :

1. The students in the first experimental group showed significantly greater growth in appropriate speaking than those in the second experimental group at .01.
2. The students in the first experimental group showed significantly greater growth in appropriate speaking at .01.
3. The students in the second experimental group showed significantly greater growth in appropriate speaking at .01.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... น.เกษม งาม... ๑๖/๖/๒๕๓๕ ประธาน

(อาจารย์พรณิศา วาณิชการ)

..... วิเศษ ทอดหงษ์ กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... น.เกษม งาม... ๑๖/๖/๒๕๓๕ ประธาน

(อาจารย์พรณิศา วาณิชการ)

..... วิเศษ ทอดหงษ์ กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองภักดี)

..... วันเพ็ญ พงศ์ประยูร กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๑๖... เดือน ... สิงหาคม... พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความรักความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาลิตะพันธุ์ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์อรุณศรี กุมท และอาจารย์สุรพล บุญรัตน์ ผู้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัวตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจอย่างอบอุ่น และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ คณะครู-อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) ที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือในการทดลองอย่างดียิ่ง

อรุณี ชินวงศ์อมร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแม่แบบ	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูด	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดที่เหมาะสม	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
ประชากร	37
กลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	38
ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม	41

เกณฑ์การให้คะแนน	44
การดำเนินการทดลอง	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	56
วิธีดำเนินการทดลอง	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	57
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	71

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการทดลอง	51
2	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสม ของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับ โปรแกรมการ ใช้นิทานทสมมติ กับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ	52
3	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อน และหลัง ได้รับ โปรแกรมการ ใช้นิทานทสมมติ	53
4	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อน และหลัง ได้รับ โปรแกรมการ ใช้เทคนิคแม่แบบ	54

บทนำ

ภูมิหลัง

การพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์มากเพราะมนุษย์ใช้การพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของกันและกัน ปัจจุบันพบว่า การพูดได้นำความสำเร็จมาสู่บุคคลจำนวนมาก ทั้งด้านการดำรงชีวิตในสังคมและด้านอาชีพการงาน นอกจากนี้ความเป็นไปในด้านต่าง ๆ ของส่วนรวม เช่น ด้านศาสนา การเมือง การค้า การต่างประเทศ และอื่น ๆ ก็ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยการพูดเพื่อสร้างความเข้าใจ ความศรัทธา การประสานประโยชน์ และการให้ความร่วมมือกันทั้งสิ้น แต่ในทางตรงข้ามการพูดไม่ดีจะก่อให้เกิดผลร้าย เกิดโทษแก่ผู้พูดและบุคคลอื่นได้เช่นกัน กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญและต้องการให้นักเรียนสามารถใช้การพูดในการสื่อความหมายได้ถูกต้อง เพื่อประโยชน์แก่ตัวนักเรียนทั้งในชีวิตประจำวันและการเรียน โดยมุ่งที่จะใช้ทักษะการพูดเป็นเครื่องนำไปสู่การเรียนรู้ กับมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาพูดในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่มของตน สนุกสนานในการพูดคุย รู้จักหาข้อยุติ ข้อโต้แย้งในกลุ่มได้ (บันลือ พลกษะวัน. 2522 : 55) ดังจุดประสงค์ของการสอนพูดในวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการในด้านการใช้ภาษาของนักเรียน (ทัศนีย์ ศุภเมธี. 2527 : 61) แต่ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการพูดของเด็กโดยทั่ว ๆ ไปที่มีอยู่เป็นประจำคือ พูดรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น ไม่มีมารยาทในการพูดไม่คิดให้ดีกว่าที่จะพูด (ประเทิน มหาจันทร์. 2519 : 11) ใช้คำสุภาพไม่เป็น ใช้ภาษาแสดงและภาษาหยาบคาย (วิจิตตรา แสงพลสิทธิ์. 2522 : 58) ใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่รู้จักเว้นจังหวะในการพูด (สนธิ ตั้งทวี. 2529 : 326) นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของนักเรียนว่า ส่วนหนึ่งคือ การพูดที่ไม่เหมาะสม ดังเช่น งานวิจัยของ วัฒนา สุบุญสันธิ์ (2526 : 74) พบว่า การพูดหยาบคาย ล้อเลียนชื่อบิดามารดาของเพื่อน พูดปดกับครู

ล้อเลียนหรือแกล้งเพื่อน เป็นการทำผิดวินัยหมวดความประพฤติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ณรงค์ สายพิมพ์ทอง (2530 : 120) ซึ่งพบว่า การพูดจาหยามคายเป็นพฤติกรรมกระทำผิดวินัย
ด้านความประพฤติของนักเรียนที่พบมากที่สุด

การพูดจึงมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและการเรียนของนักเรียนมาก หากนักเรียนมี
การพูดที่ไม่เหมาะสมแล้ว จะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปรับตัวทางสังคมและปัญหาทางการเรียน
ของนักเรียนด้วย ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมพัฒนา
การพูดของนักเรียนไว้ในวิชาภาษาไทย ตลอดจนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้จัดโครงสร้างเนื้อหา
วิชาจริยศึกษาโดยกำหนดหัวข้อคุณธรรม การไม่พูดปดไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยง
ให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดหยาม เป็นคุณธรรมข้อหนึ่งในจำนวน 30 ข้อแล้วก็ตาม
(สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 27) แต่จากงานวิจัยและประสบการณ์การสอนนักเรียนในระดับ
ประถมศึกษาของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนยังมีความรู้ปัญหาการพูดอยู่ ประกอบกับผู้วิจัยได้สำรวจปัญหา
เกี่ยวกับการพูดของนักเรียน โรงเรียนสมโภชกรุงอุบล (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร
พบว่า ประมาณร้อยละ 80 ของอาจารย์ทั้งหมดให้ความเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมพูดที่ไม่
เหมาะสม เช่น พูดปด พูดหยามคาย พูดล้อเลียนเพื่อน เป็นต้น ซึ่งมีผลเสียต่อการเรียนการสอน
การปรับตัวและด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนมาก ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการพูดที่เหมาะสม
ของนักเรียนโดยใช้บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบ เนื่องจากบทบาทสมมติเป็นการกำหนดบทบาท
ของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัย
บุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้
เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริม
สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย (ทศนา ขัมมณี และคนอื่น ๆ. 2522
: 201) ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนว่าด้วยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ดังที่จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้ให้ทัศนะว่าการศึกษาที่ถูกต้องควรจัด
ประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ (ละออง การุณยะวนิช
และคนอื่น ๆ. 2517 : 32) และการเรียนรู้ควรเกิดขึ้นจากการกระทำโดยผู้เรียนเอง มิใช่ผล
จากวิธีการถ่ายทอดของครูโดยตรง (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 78) ส่วนการใช้เทคนิคแม่แบบ

เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบตามผู้อื่นกระทำ การเลียนแบบเป็นวิธีการขั้นพื้นฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพดังที่ ปรอยด์ กล่าวว่า การเลียนแบบของเด็กเป็นการสร้างบุคลิกภาพของเด็กจากบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่เด็กยอมรับ การเลียนแบบมักจะเริ่มตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต และจะกินระยะเวลายาวนาน บางครั้งอาจจะเป็นระยะเวลาตลอดชีวิตก็ได้ (วิจิตตรา วสุวานิช และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 87) เด็กอายุระหว่าง 5-10 ปี เป็นช่วงที่จะเลียนแบบได้ง่าย และเป็นวัยที่ง่ายต่อการวางเงื่อนไขในตัวแบบต่าง ๆ (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525 : 2 - 29) ตลอดทั้งในวงการศึกษาด้านการแนะแนวและจิตวิทยาได้นำการใช้แม่แบบนี้มาเป็นกลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่โดยเสนอแม่แบบที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของแม่แบบผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530:61)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) เพื่อศึกษาว่าบทบาทสมมติซึ่งเป็นวิธีการที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กับเทคนิคแม่แบบซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นโดยการให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบและให้ผู้สังเกตมีความคิด ทักษะคิด หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะแม่แบบที่ได้สังเกตนั้นจะมีผลต่อการพูดที่เหมาะสมมากน้อยต่างกันเพียงใด เพื่อที่จะได้นำไปเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เพื่อเปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้บทบาทสมมติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นหลังการทดลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์และแนวทางให้ครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับประถมศึกษา นำบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบไปใช้ในการพัฒนานักเรียนในด้านการพูดที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนุสรณ์ (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ ได้มาจากแบบประเมินพฤติกรรมจากการสังเกตของครูประจำชั้นตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด และจากการตอบแบบสอบถามใดเอ่ย จำนวน 42 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนุสรณ์ (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 12 คน

3. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการพัฒนาการพูดที่เหมาะสม ซึ่งมี 2 วิธีคือ

3.1.1 การใช้บทบาทสมมติ

3.1.2 การใช้เทคนิคแม่แบบ

3.2 ตัวแปรตาม คือ การพูดที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการแสดงของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดบทบาทและสถานการณ์สมมติให้นักเรียนแต่ละคนแสดงบทบาทตาม เป็นการแสดงที่ไม่มีการซ่อมล่วงหน้า ผู้แสดงแสดงบทบาทไปตามลักษณะนิสัยของผู้แสดงและถือเอาการแสดงออกทั้งด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูดที่เหมาะสม ขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ครูกำหนดขอบเขตและสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจน แจ้งให้นักเรียนทราบ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

1.2 ขั้นแสดง ครูให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติ จัดฉาก เตรียมผู้สังเกตการณ์ เริ่มแสดงและหยุดการแสดง ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

1.3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์เปิดเผยความรู้สึกและความคิดเห็น โดยเน้นเหตุผลและความรู้สึกโดยตรงไปตรงมา ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

1.4 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุป ครูสรุปเพิ่มเติม ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2. การใช้เทคนิคแม่แบบ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ โดยเสนอแม่แบบนักเรียนเป็นรูปสไลด์สีและมีเทปบันทึกเสียงประกอบการ

บรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับการพูดที่เหมาะสม ขั้นตอนในการใช้เทคนิคแม่แบบ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ขั้นนำ ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกตามจุดมุ่งหมายใช้เวลาประมาณ 5 นาที

2.2 ขั้นเสนอ ครูฉายสไลด์แม่แบบพร้อมคำบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกพร้อมทั้งอภิปรายและวิเคราะห์ที่มาของแม่แบบ สรุปความคิดเห็นใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

2.3 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากแม่แบบใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

2.4 ขั้นประเมินผล ครูสังเกตความสนใจและการร่วมอภิปรายของนักเรียน ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. การพูดที่เหมาะสม หมายถึง การใช้ถ้อยคำวาจาของนักเรียนที่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล อันทำให้เกิดความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย รำคาญ ไม่พอใจ อับอาย โกรธหรือเกิดความเข้าใจผิดกันในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งการพูดที่เหมาะสมเป็น 3 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 พูดตรงตามความจริง หมายถึง การพูดไม่ให้คลาดเคลื่อนไปจากความจริงตามที่ผู้พูดเข้าใจ ได้แก่ ไม่พูดปด ไม่พูดอำพรางความจริง ไม่พูดเสริมความ

3.2 พูดสุภาพ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่สุภาพชนโดยทั่วไปพูด ได้แก่ พูดถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดคำด่า ไม่พูดคำแข่ง

3.3 พูดถ้อยคำที่มีสาระ หมายถึง การพูดด้วยถ้อยคำที่มีประโยชน์ ได้แก่ พูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง พูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจพูดให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน

การพูดที่เหมาะสมวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

ความหมายของบทบาทสมมติ

แชฟเทิล และแชฟเทิล (Shaftel and Shaftel, 1967 : 83 - 84) ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า หมายถึง วิธีการเรียนรู้สภาพชีวิตในสังคมโดยต้องแท้ และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข การแสดงบทบาทสมมติจะแฝงไว้ซึ่งมวลประสบการณ์และกลวิธีแก้ปัญหาหลายด้าน หลายทาง เช่น การอภิปรายปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และให้คำจำกัดความโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ปฏิกริยาตอบสนองของผู้ที่มีบทบาทที่แสดงการเลือกบทบาทที่เหมาะสมและการสรุปนำไปใช้ ส่วนเทเลอร์ และวอลฟอร์ด (Tayler and Walford, 1972 : 19) ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าตนควรมีพฤติกรรมแบบใด จึงจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุดผู้แสดงต้องรับบทบาทของตน เพื่อให้เข้าใจ และมีอารมณ์ในการแสดง นอกจากนี้ ลี (Lee, 1974 : 316) ได้ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า หมายถึง การเรียนรู้จากการดูบทบาทของผู้แสดงในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น คือ ผู้แสดงบทบาทสมมติจะต้องคิดคำพูดและแสดงท่าทางโดยไม่มีการเตรียมบทพูดไว้ล่วงหน้า การแสดงบทบาทสมมติจะกระทำซ้ำใหม่ได้จนกว่าจะเป็นที่พอใจและยอมรับ

สำหรับในประเทศไทย ทิศนา ขัมมนี (2519 : 41) กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยผู้ที่สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้นมาให้นักเรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมติ นับว่าเป็นวิธีการฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจวิธีหนึ่ง

เพราะในสถานการณ์และบทบาทที่สมมติขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่ เป็นจริงนั้นมักจะมีปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ แฝงมาด้วย การที่ผู้เรียนได้เลือกที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ โดยไม่ต้องฝึกหรือเตรียมตัวมาก่อนนั้น ผู้แสดงจะต้องแสดงไปตามธรรมชาติ โดยที่ไม่รู้ว่าผู้แสดงคนอื่นจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไร นับว่าเป็นการช่วยฝึกให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมและหาทางแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างธรรมชาติและ ชูศรี สนิทประชากร (2525 : 14) กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติเป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ นอกจากนี้ จรูญ คุณมี (2520 : 161) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งในเรื่องที่เรียนเป็นการฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจวิธีหนึ่ง เพราะในการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่ เป็นจริง มักมีปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ แฝงมาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 82 - 83) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทสมมติว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในขอบเขตความสัมพันธ์ของบุคคลโดยการแสดงออกในสถานการณ์ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับปัญหาของชีวิตจริง โดยใช้บทบาทสมมติในสถานการณ์และเป็นกระบวนการสื่อสารในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริง และกรมวิชาการ (2522 : 22 - 23) ได้เขียนถึงบทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่จะให้นักเรียนได้แสดงออกทางสีหน้า ท่าทางตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น เช่น ทำเดิน ทำหกล้ม ทำโกรธ ตีใจ หรือการแสดงบทบาทสมมติเป็นพ่อแม่ พี่น้อง เล่นขายของ ตำรวจจับผู้ร้าย แม่ค้า เป็นต้น โดยที่คิดแสดงทำเองว่าถ้าเป็นคนนั้นจะต้องทำอย่างนั้น พูดอย่างนี้ ในการแสดงนั้นครูต้องพยายามแทรกสิ่งที่ต้องการเน้น หรือเนื้อหาที่ต้องการฝึก เช่น ท่าทาง มารยาทในการพูด การแสดง คำและสำนวนหรือน้ำเสียง อย่างไรก็ตามการแสดงที่นำมาสอดแทรกในตอนโตของบทเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ได้ใช้ความคิด ได้แสดงท่าทางเลียนแบบและออกความคิดเห็นในการฝึกทักษะในการเรียนภาษาได้เป็นอย่างดี

จากความหมายของบทบาทสมมติ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งคำพูดและท่าทาง โดยผู้สอนเป็นผู้สร้างบทบาทและสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน เป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริง ในสภาพของการสมมติ ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติเป็นสิ่งที่ครูจะนำไปใช้ได้มาก เพราะบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลายอย่าง ดังที่ ทิศนา เทียนเสมอ (วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์. 2522 :18 - 20 ; อ้างอิงมาจาก ทิศนา เทียนเสมอ. 2515) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการสอน โดยการใช้บทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่า พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุ ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ภายในสถานการณ์ที่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขบางประการ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงสาเหตุและแรงผลักดันต่าง ๆ ที่ทำให้คนจำต้องแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น

2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การที่ผู้เรียนได้แสดงบทบาทเป็นบุคคลอื่น จะทำให้มีประสบการณ์ว่าผู้อื่นมีความคิดและรู้สึกอย่างไร ความเข้าใจนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้จักฝึกฝนการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3. ช่วยลดความตึงเครียดของผู้เรียน กล่าวคือ ในบางครั้งผู้เรียนอาจเกิดความตึงเครียด จะทำให้แสดงออกมารูปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น กลั่นแกล้งเพื่อนซึ่งอาจส่งผลเสียต่อการเรียน การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เรียนได้ระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมา ทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดได้

4. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมพิจารณานิยมของตนเอง และหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน ในขณะที่ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ ผู้เรียนจะมีการกระทำหรือการตัดสินใจที่แสดงให้เห็นค่านิยมของตนโดยไม่รู้ตัว

5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีขึ้น คือ จะมีความมั่นใจมากขึ้น สามารถปรับตัวได้ รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าคัดค้านเมื่อถึงคราวจำเป็น เมื่อผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองได้ นับว่าเป็นพื้นฐานของความเจริญทางจิตใจที่ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลาย ๆ บทบาท เพราะคน ๆ หนึ่งมักจะมีหลายบทบาทในชีวิตจริง เช่น เป็นพี่ เป็นลูก เป็นหลาน เป็นนักเรียน เป็นครู เป็นหัวหน้าชั้น เป็นต้น ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนบทบาทต่าง ๆ นี้เพื่อช่วยเหลือในการสำรวจ และค้นหาพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

7. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการเรียนรู้ การประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยฝึกการปฏิบัติตนในสังคมได้

8. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การแสดงบทบาทสมมติแทบทุกบทบาท จะมีสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งอยู่ ผู้แสดงจึงต้องรู้จักแสวงหา ตั้งสมมติฐาน คาดคะเน และคิดในหลาย ๆ แง่ ทั้งต้องใช้วิจารณญาณ ไหวพริบแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติจึงเป็นการฝึกฝนในแง่นี้เป็นอย่างดี

9. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน "รู้สึก คิด กระทำ" โดยปกติแล้วเมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหา ก็จะเกิด "รู้สึกแล้วกระทำ" ไปตามความรู้สึกนั้นทันที แล้วจึงหวนกลับมา "คิด" หาวิธีที่ดีกว่า จึงเท่ากับเป็นขั้นเป็นตอน "รู้สึก กระทำ คิด" แต่การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่ดี คือ "รู้สึก คิด กระทำ" แทน

10. ช่วยพัฒนาความสามัคคีในกลุ่มผู้เรียนได้ดีขึ้น ในการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มจะมีปัญหาขัดแย้งกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจและแตกแยกกันได้ ถ้าหากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มตนเองล้มเหลว ย่อมจะทำให้การเรียนเป็นกลุ่มไม่ได้ผลดีด้วย การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยแก้ไขได้ เพราะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนยอมรับผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่ความเข้าใจและความสามัคคีในที่สุด

11. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนมากจะไม่แสดงความต้องการของตนออกมาอย่างเด่นชัด และเมื่อครูให้แสดงบทบาทสมมติก็จะแสดงความเป็นตัวเองออกมาโดยไม่รู้ตัว เป็นการเปิดโอกาสให้ครูเข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้นและสามารถให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ เอนกกุล กรีแสง (2520 : 207) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติจะส่งเสริมให้นักเรียนกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและหมู่คณะ ศิริกาญจน์ โกสมภ์ (2522 : 11) กล่าวถึงประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นการฝึกนักเรียนในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงความขัดแย้งและความเป็นจริงของโลกจากสถานการณ์สมมติที่ครูจัดขึ้น ช่วยให้การสอนของครูมีชีวิตชีวา ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะอภิปรายปัญหา ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออก ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาการทางกาย สังคม ภาษา และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และชุดวี สนิทประชากร (2525 : 14 - 15) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องชัดเจน เพราะเรื่องนั้น ๆ จะเป็นเรื่องที่สมมติจากเรื่องจริง ๆ ซึ่งจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะนำไปปฏิบัติในสภาพจริงด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก มีการอภิปรายและวิเคราะห์เรื่องราวนั้น ๆ เป็นประโยชน์ในการฝึกให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหา ตัดสินใจและสามารถนำการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นอกจากนั้น พรรณนิศ วาณิชยการ (2528 : 174 - 196) ได้กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า การแสดงบทบาทสมมติในแต่ละครั้ง ผู้สวมบทบาทจะมีโอกาสได้เผชิญกับสถานการณ์ใหม่ เป็นการช่วยให้ผู้สวมบทบาทมีความคิดสร้างสรรค์ เปิดเผย ได้สัมผัสกับความรู้สึกของตนเอง เพื่อจะได้นำตนเองก้าวไปสู่ชีวิตที่มั่นคงสมบูรณ์ที่สุดที่สามารถทำได้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สวมบทบาทได้เรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของตน ช่วยพัฒนาความมั่นใจให้กับตนเอง

จากจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติดังที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าการแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และมีความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นโดยที่นักเรียนจะได้มีโอกาสทดลองฝึกเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคมได้หลาย ๆ บทบาทเพื่อปรับพฤติกรรมให้ถูกต้องเหมาะสม สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ และทำให้นักเรียนรู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น

หลักในการนำบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอน

ในการนำบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น วิลล์รันด์ ชัยสิทธิ์ (2522:27 - 29) ได้ให้หลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติควรใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ไม่ควรใช้เพื่อการบันเทิงเพียงอย่างเดียว
2. ในการแสดงบทบาทสมมติไม่ควรกำหนดเวลาแน่นอนตายตัวลงไป
3. เรื่องที่นำมาใช้ ไม่ควรเป็นเรื่องที่ยากเกินไป ควรเป็นเรื่องที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอภิปรายเมื่อแสดงจบแล้ว
4. การแสดงบทบาทสมมติจะได้ผลเต็มที่เมื่อนำมาใช้ติดต่อกันพอสมควร ไม่ใช่เป็นเพียงการดำเนินการเรียนเพียงครั้งหรือสองครั้ง เพื่อแก้ความเบื่อหน่ายของผู้เรียนเท่านั้น
5. ควรใช้การแสดงบทบาทสมมติ เมื่อต้องการให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและทักษะในการปฏิบัติตนในเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์

นอกจากนี้ สุจิตรา บัวคำภา (2525 : 20) ได้กล่าวถึงการนำการแสดงบทบาทสมมติมาใช้ในการเรียนการสอนว่า ส่วนใหญ่มีสองวิธีคือ

1. การใช้บทบาทสมมติแบบเตรียมบทไว้พร้อม หมายถึง ผู้สอนเตรียมบทไว้ล่วงหน้า ผู้แสดงอาจแสดงตามบทบ้าง คิดบทบาทขึ้นแสดงเองบ้าง แต่ต้องตรงกับเนื้อเรื่องที่กำหนด
2. การใช้บทบาทสมมติแบบไม่มีบทเตรียมไว้ หมายถึง ผู้แสดงไม่ต้องฝึกซ้อมมาก่อน เมื่อเรียนถึงเรื่องใด ตอนใด ก็ออกมาแสดงได้ทันทีโดยแสดงไปตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

ขั้นตอนในการใช้การแสดงบทบาทสมมติ

ทีศนา แชมมณี (2519 : 44 - 47) กล่าวถึงกระบวนการในการใช้การแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการใช้บทบาทสมมติแบบเตรียมบทไว้พร้อม หรือแบบไม่มีบทเตรียมไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

1.1 การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา ครูจะต้องวิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์ออกมาให้ได้ว่าอะไรคือปัญหา หรือจุดที่ต้องการชี้ให้ผู้เรียนเห็นและเรียนเพื่อความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอน

1.2 การกำหนดสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ เมื่อได้ปัญหาที่ชัดเจนแล้ว ครูจะต้องกำหนดสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งเขียนบทบาทสมมติที่จะให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติที่เขียนขึ้นนี้ ควรจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบกับปัญหาและข้อขัดแย้ง เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนคือ

2.1 การอ่านเครื่อง หมายถึง การนำผู้เรียนให้ไปสู่วิธีที่จะศึกษาหรือบ่งชี้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ครูอาจจะเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนฟัง

2.2 การเลือกตัวผู้แสดง อาจเป็นไปได้ในสองลักษณะคือ อาจะเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะของบทบาทที่มอบหมายให้ก็ได้ ในกรณีแรกการแสดงจะช่วยให้กลุ่มเข้าใจปัญหาได้ดี เพราะการแสดงเป็นไปโดยไม่เคอะเขิน ในกรณีหลัง การแสดงจะช่วยให้ผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจบทบาทของผู้ที่มีลักษณะแตกต่างออกไป ดังนั้นการเลือกตัวผู้แสดงจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการแสดงและการสอนเป็นสำคัญ

2.3 การจัดฉากแสดง เป็นการ จัดฉากแบบสมมติขึ้นมา เพื่อให้การแสดงนั้นดูใกล้เคียงกับความเป็นจริง การจัดฉากอาจจะเป็นไปในลักษณะแบบง่าย ๆ โดยการเลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียว ไปจนถึงการจัดฉากแบบหรูหรา

2.4 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ครูควรช่วยให้ผู้เรียนหัดสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ การเตรียมผู้ชม หรือผู้สังเกตการณ์เป็นสิ่งจำเป็น ไม่เช่นนั้นการอภิปรายและวิเคราะห์หลังการแสดงนั้นจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง การที่ผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมติให้เป็นไปอย่างธรรมชาติได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้แสดง ถ้าผู้แสดงมีความสบายใจการแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติ ดังนั้นครูจำเป็นต้องช่วยจัดความตื่นเต้น ประหม่า และความวิตกกังวลของผู้แสดงออกไปด้วยวิธีต่าง ๆ

2.6 การแสดง เมื่อผู้แสดงและผู้ชมพร้อมแล้ว ผู้แสดงก็เริ่มแสดงได้ การแสดงนี้ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการขัดกลางคัน นอกจากกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือครูอาจเข้าไปช่วยได้ตามโอกาส

2.7 การตัดบท เมื่อผู้แสดงได้แสดงไปเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ครูควรตัดบทหรือหยุดการแสดง ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเยิ่นเย้อไป จะทำให้เสียเวลาและผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้

1. เมื่อการแสดงนั้นได้ข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้
2. กลุ่มพอจะเดาได้ว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไร ถ้ามีการแสดงต่อไป
3. ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้เพราะเกิดความเข้าใจผิดบางประการ
4. การแสดงจบเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

การวิเคราะห์การแสดงมักจะเป็นไปในรูปการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดงกับผู้สังเกตการณ์ การอภิปรายจะเป็นไปในรูปใดนั้น มักจะขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการเรียน บางครั้งอาจจะมีการให้ผู้แสดงได้เปิดเผยความรู้สึกและเสนอความเห็นก่อน แล้วจึงให้ผู้สังเกตการณ์เสนอความคิดเห็น การอภิปรายนี้จะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาและเน้นที่เหตุผลของการแสดงออก และพฤติกรรมที่แสดงออกมา โดยปกติการอภิปรายจะไม่มุ่งถึงว่าใครแสดงดี ไม่ดีอย่างไร นอกจากวัตถุประสงค์ของการแสดง คือ การฝึกทักษะการแสดงการเรียนรู้ทั้งหลายจะอยู่ตรงขั้นนี้เป็นสำคัญ ครูจะต้องช่วยกระตุ้นผู้เรียน ให้คิดและหาคำตอบโดยอาจใช้วิธีการตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนะแนวความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ หรือถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจ ครูอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ครูจะสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้อภิปรายทั่ว ๆ ไป ซึ่งโดยมากจะเป็นการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟัง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปหรือได้แนวคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

จากหลักและขั้นตอนในการใช้บทบาทสมมติดังกล่าว สรุปได้ว่า การใช้บทบาทสมมติมี 2 วิธี คือ การเตรียมบทไว้ล่วงหน้า และการไม่ได้เตรียมบทไว้ล่วงหน้า โดยมีขั้นตอนในการแสดง 5 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียมการ ขั้นแสดง ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงขั้นแสดงเพิ่มเติม ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป ในการใช้บทบาทสมมตินี้ครูจะต้องกำหนดขอบเขตของปัญหา สถานการณ์ สมมติและบทบาทสมมติ ซึ่งครูจะต้องอธิบายให้ผู้แสดงเข้าใจถึงบทบาทที่จะต้องแสดงว่าทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม ส่วนผู้สังเกตการณ์นั้นครูจะต้องช่วยให้รู้จักสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการอภิปรายและวิเคราะห์การแสดง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

งานวิจัยในประเทศ

วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์ (2522 : 66 - 67) ได้ศึกษาเรื่องการแสดงบทบาทสมมติในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการไม่ใช้การแสดง

บทบาทสมมติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสูนีย์ ชุ่มจิต (2523 : 68) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ ผลการศึกษพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติส่วนทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติมีทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่าอีกกลุ่มหนึ่งเช่นกัน ต่อมา จิราภรณ์ พันธ์ตระกูล (2528 : 49 - 55) ได้ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยการ ใช้บทบาทสมมติมีการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 47) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน ผลการศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน โดยการ ใช้บทบาทสมมติมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลเซอร์ (Layser. 1976 : 7342-A) ได้ศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติกับนักเรียนที่มีสังคมมิติต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 3 ถึง 5 ในโรงเรียนประถมศึกษาสองแห่ง จำนวน 65 คน ผลการศึกษพบว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมติในการเรียนสามารถช่วยเด็กที่มีสังคมมิติต่ำ มีปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดีขึ้น ครูเข้าใจเด็กดีขึ้น และมีผลดีมากสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคมในปีต่อมา โคโนเลย์ (Conoley. 1977 : 4977-A) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาในระดับ 3,4 และ 5 จำนวน 142 คน แบ่งออกเป็นสามกลุ่ม ใช้เวลาทดลองสองสัปดาห์ วันละ 30 นาที ทุกวัน มีการทดลองก่อนการเรียนและภายหลังการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม ผลการศึกษพบว่า การใช้บทบาทสมมติเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุม ทำให้นักเรียนมีสังคมมิตีดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

ไปสู่บุคคลอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ มาร์เกส และหลุยส์ (Marguess and Louise. 1978 : 3397-A) ได้วิจัยเรื่องการใช้บทบาทสมมติกับค่านิยมบางประการของนักเรียนคือ ความซื่อสัตย์ เคารพในสิทธิของผู้อื่น การพิจารณาผู้อื่น โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนระดับ 3 และใช้เวลา 2 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนระดับ 5 หลังจากการแสดงบทบาทแล้ว ค่านิยมของนักเรียนระดับ 3 เปลี่ยนแปลงจากเดิมในเรื่องความซื่อสัตย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอีก 2 เรื่องไม่แตกต่างกัน ส่วนค่านิยมของนักเรียนระดับ 5 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไปในทางที่ดีขึ้นและช่วยปลูกฝังคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี พัฒนาทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังทำให้เด็กมองเห็นคุณค่าของตัวเอง เนื่องจาก การพูดเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและปลูกฝังให้เหมาะสมได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้บทบาทสมมติในการพัฒนาการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค "แม่แบบ"

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค "แม่แบบ"

การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เกิดจากการทำตามแบบผู้อื่น ดังนั้นการจะเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้กับเด็ก จึงควรให้เด็กได้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมทั้งที่ดีและไม่ดี แล้วให้เด็กรู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลที่จะเลียนแบบตาม ซึ่งทฤษฎีแบนดูรา ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการเลียนแบบว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยประสบการณ์จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบอันเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูกและมีบทบาทสำคัญมากในการเรียนรู้ของมนุษย์ (Bandura. 1977 : 22) นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่จะให้ประโยชน์กว้างขวางและมีข้อดีอยู่หลายประการ ดังเช่น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในทัศนคติที่ซับซ้อนหรือยาก ๆ ได้ดีและรวดเร็ว (Patterson. 1974 : 138 - 139)

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 22 - 27) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากแม่แบบเป็นส่วนมาก การที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมที่แปลกใหม่และเหมาะสมจากผู้อื่น จะช่วยชี้นำการกระทำของเขาได้ และยังช่วยมิให้เกิดการผิดพลาดจากการกระทำนั้น ๆ ด้วย ในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม แม่แบบจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก เมื่อบุคคลได้เห็นการกระทำของตัวแบบก็จะสามารถรับรู้ความหมายของการกระทำนั้นได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้แม่แบบนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. กระบวนการให้ความสนใจ (Attentional Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญ ๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียดโดยการสังเกต และสามารถสรุปรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาได้อย่างเป็นขั้นตอน สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการให้ความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตนี้มีมาก เช่น ลักษณะของผู้สังเกตในด้านการรับรู้ การรวบรวมและการแปลความหมายจากสิ่งที่ได้สังเกต อันเป็นผลจากประสบการณ์เดิมของผู้สังเกต ลักษณะหรือการแสดงออกของแม่แบบที่แปลกหรือดึงดูดความสนใจได้มากเพียงไร มีความชัดเจนหรือความซับซ้อนของแม่แบบมากน้อยเพียงใด

2. กระบวนการจำ (Retentional Process) ผู้สังเกตแม่แบบจะพยายามจำพฤติกรรมตอบสนองของแม่แบบในแต่ละครั้งแล้วจะสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยให้จำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ ในบางครั้งสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นอาจออกมาในรูปของภาษาหรือมโนภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของแม่แบบ การตอบสนองของผู้สังเกตจึงคล้ายคลึงกับตัวแบบมากโดยอาศัยกระบวนการจำนี้ (การจำเป็นสัญลักษณ์หรือภาษา ซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่าย) โดยทั่วไปแล้วกระบวนการจำจะเกิดขึ้นจากการฝึกหัด การทำตามตัวแบบหรือการคิดและการเปลี่ยนสัญลักษณ์

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรม (Motor Reproductional Process) พฤติกรรมที่ผู้เรียนรู้แสดงออก จะเป็นการรวบรวมการตอบสนองของตัวแบบโดยละเอียดทุกขั้นตอน ซึ่งช่วยให้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ถึงกำเนิด ข้อจำกัดและข้อบกพร่องของพฤติกรรมของตัวแบบ จากนั้นความสามารถทางกายโดยเฉพาะของผู้เรียนรู้ การประสานงานของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของเขาจะช่วยในการดัดแปลงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและจะช่วยทำให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสม ทั้งนี้ผู้เรียน

จะสังเกตพฤติกรรมของตนเองเทียบกับแม่แบบและจะติดตามผลของการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย ถ้าได้ผลเป็นที่พอใจ การเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของความรู้ที่เกิดขึ้น และการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคมนั้น การแสดงพฤติกรรมมักจะต้องเลือกตอบสนองจากความรู้ที่ได้รับมา การเลือกตอบสนองจะเลือกเอาแต่พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดผลอันเป็นที่พอใจ พฤติกรรมใดทำให้เกิดความพึงพอใจ ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมนั้นไว้และอาจนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้

กระบวนการทั้งหมดดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้จากแม่แบบจะประสบความสำเร็จได้ด้วยการจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของการเรียนรู้จากแม่แบบอย่างเหมาะสมโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจแม่แบบอย่างแท้จริง จนสามารถจดจำ สร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของแม่แบบได้ และเลือกตอบสนองพฤติกรรมนั้น โดยเลือกแต่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลที่เป็นที่พอใจแก่ตน

อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต

การเรียนรู้ของเด็กโดยใช้แม่แบบนั้น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ ซึ่งแม่แบบนั้นจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าและสื่อกลาง ให้ผู้เรียนได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายผู้สังเกตจะได้รับ การเรียนรู้หรือไม่และเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลของแม่แบบ 3 ประการ ที่มีต่อผู้สังเกต (Shaw and Costarizo, 1970 ; citing Bandura, 1965) ซึ่งแบนดูรา (Bandura) เป็นผู้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ผลของแม่แบบ (Modeling Effects) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แบบแผนการตอบสนองใหม่ต่อสิ่งเร้า โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของแม่แบบผู้เรียนจะรวบรวมแบบแผนพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วเชื่อมโยงกับความรู้สึกลึกที่มีอยู่จนสามารถวางรูปแบบการตอบสนองใหม่ ๆ ออกมาให้เห็นชัดเจน เพื่อให้ผู้สังเกตแสดงการตอบสนองได้เหมือนแม่แบบ และเก็บจำได้อย่างถาวร

2. ผลของการขัดขวางและการส่งเสริม (Inhibitory and Disinhibitory Effects) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่กระทำตามแบบแผนพฤติกรรมที่แม่แบบกระทำแล้ว ได้รับผลไม่ดีตอบสนอง เช่น การลงโทษ แต่ผู้เรียนจะสนใจเลียนแบบพฤติกรรมที่แม่แบบกระทำแล้ว ได้รับรางวัลหรือได้รับการยอมรับจากสังคม

3. ผลของการตอบสนอง (Eliciting Effects) เป็นการตอบสนองต่อแม่แบบของผู้เรียน ซึ่งจะแสดงออกมาต่าง ๆ กัน ทั้งขึ้นอยู่กับภูมิหลังและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น การอบรมเลี้ยงดูของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทำให้ลักษณะการตอบสนองต่อแม่แบบแตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่จะช่วยเสริมผลของพฤติกรรมที่ได้รับจากแม่แบบอีก เช่น ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบจากแม่แบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวเขามากกว่าแม่แบบที่แตกต่างกันมาก ๆ และพฤติกรรมการเลียนแบบมีโอกาสจะเกิดเมื่อได้เห็นผลอย่างเดียวกันจากแม่แบบหลาย ๆ คนมากกว่าเห็นจากแม่แบบเพียงคนเดียว อีกทั้งลักษณะของแม่แบบและพฤติกรรมของแม่แบบที่แสดงก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเลียนแบบมากขึ้นได้ เช่น แม่แบบที่มีบุคลิกลักษณะน่าเชื่อถือเป็นที่นิยมยกย่องของบุคคลทั่วไป เป็นที่รู้จักดี เช่น ดาราภาพยนตร์ นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ จะทำให้ผู้ที่มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของเขาได้ง่าย ซึ่งแบล็คแฮม และซิลเบอร์แมน (Blackham and Silberman, 1975 : 55 - 56) ได้เสนอแนะว่า เกมที่จะนำข้อค้นพบเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน
2. มีแม่แบบที่เหมาะสมแสดงตัวอย่างพฤติกรรมนั้นให้ผู้เรียนได้เห็น
3. ให้การเสริมแรงแก่แม่แบบเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ
4. ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามอย่างแม่แบบ

บุคคลที่เด็กเลียนแบบ

สวานา พรวิวัฒน์กุล (2525 : 2 - 7) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุดแล้วค่อย ๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขาซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบได้นั้นจะได้แก่ บุคคลใกล้ชิดที่สุดคือ พ่อแม่ ซึ่งมีความหมายถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กแทนพ่อแม่ด้วย เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเด็กจะไปโรงเรียนใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิตในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้นความสำคัญของครูในการเป็นตัวแบบจึงสำคัญพอ ๆ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจึงควรเป็นตัวแบบที่ดี แต่ต้องไม่แสวงแสดงบทบาทของตัวแบบให้แก่เด็ก

2. เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่

3. เลียนแบบจากตัวแบบที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงตามความสนใจ เด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกัน แม้ในเด็กหญิงหรือเด็กชายด้วยกัน ความสนใจก็จะแตกต่างกันไปอีก เช่น เด็กหญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของพ่อแม่ แต่บางคนอาจจะสนใจศิลปะการแสดงต่าง ๆ ที่ตนได้พบในรายการโทรทัศน์และพยายามเลียนแบบนั้นก็ได้

4. เลียนแบบจากผู้กล้าหาญ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงหรือเด็กชาย ย่อมจะมีผู้กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบตามผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ แม้แบบของเด็กมักได้แก่ บุคคลที่อายุมากกว่า

5. เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยายในภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นต้น สำหรับการเลียนแบบของผู้ใหญ่ การเลียนแบบจะเป็นการถ่ายทอดพฤติกรรมทางสติปัญญา การเลียนแบบจะไม่ออกมาในลักษณะตรง ๆ แต่จะมีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมเสียก่อน

วิธีการใช้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 62) กล่าวว่า วิธีการใช้ตัวแบบ คือ การเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะให้เลียนแบบจากตัวแบบนั้น สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์

วิธีการใช้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกตัวแบบ

1.1 ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

1.2 ตัวแบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตควรจะมีความคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตและจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูงขึ้น เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน ฯลฯ

1.3 ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน ทั้งนี้เพราะว่าหากพฤติกรรมที่จะเลียนแบบไม่สลับซับซ้อน การเลียนแบบก็จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบและจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

2. วิธีการใช้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะกระทำดังนี้

2.1 เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและให้แรงเสริมแก่ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ เพื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่นเดียวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.2 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างนี้จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้อันตรียูรู้ ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้จะใช้สัญลักษณ์ S^D ผลจากการเสนอตัวแบบควบคู่กับ S^D และการเสริมแรง จะช่วยให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนและมีประสิทธิภาพ

2.3 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวกและให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้อง (Corrective Feedback) (Bornsten, Bellack and Hersen. 1977)

ข้อดีของวิธีการใช้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 68) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีการใช้ตัวแบบไว้ดังนี้

1. จะทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อย ๆ เกิดขึ้น และค่อย ๆ มีความถี่สูงขึ้น และจะคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์ภายหลังที่อินทรีย์สามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. จะทำให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน
3. จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ
4. ช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้ว ให้มีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

สำหรับข้อควรคำนึงถึงในการใช้ตัวแบบ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 69) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. หากใช้การใช้ตัวแบบอย่างเดียวในการสร้างหรือเสนอพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจจะเกิดได้ช้า ด้วยเหตุนี้ควรใช้การใช้ตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การใช้ข้อมูลย้อนกลับและสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดอย่างรวดเร็ว
2. การคัดเลือกตัวแบบ ตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ ผู้คัดเลือกตัวแบบและกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ จะต้องตระหนักถึงสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะมิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

การสร้างตัวแบบเพื่อเลียนแบบ

การเลียนแบบของเด็กเป็นการเริ่มต้นของพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเขา ตัวแบบต่าง ๆ ที่เขาได้มาจะมาประกอบกันเข้าเป็นบุคคลหรือตัวของเขาเองในอนาคต ถ้าเด็กโชคดีก็ได้รับตัวแบบที่ดีมา แต่ถ้าสิ่งที่ไม่ดีหรือตัวแบบไม่ดีเด่นน่าสนใจมากกว่า เขาก็จะทำตามสิ่งนั้น ดังนั้นแบบที่จะปล่อยผ่านเข้าสู่เด็กควรจะเป็นแบบที่ดี ซึ่งตัวแบบนั้นจะมีอิทธิพลที่จะช่วยสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็กต่อไป (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525 : 2 - 7)

ตัวแบบอาจสร้างขึ้นได้โดยใช้คำพูด การเขียน การแสดงด้วยภาพหรืออาจใช้ร่วมกันทั้ง ภาษาและภาพ การแสดงด้วยภาพ อาจสร้างตัวแบบในลักษณะของภาพยนตร์ โทรทัศน์ และโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุเหล่านี้จะเป็นสื่อที่สำคัญในการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และจะเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ (Bandura and Walter. 1963 : 49) ซึ่งในปัจจุบันสื่อมวลชนประเภทโสตทัศนสื่อมีอิทธิพลต่อรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์มาก เพราะชีวิตมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา สไลด์เป็นโสตทัศนประเภทโปรงแสงชนิดหนึ่งที่ต้องใช้กับเครื่องฉายภาพ ไม่เคลื่อนไหว จึงเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีประโยชน์อย่างมากในการทำให้เห็นจริงและทำให้การเรียนรู้เป็นรูปธรรมขึ้น (सानิตย์ กายาผาด. 2517 : 1) พร้อมทั้งสามารถสอนได้ทั้งประเภทเป็นกลุ่มและรายบุคคล สามารถจัดเรียงลำดับภาพได้เหมาะสม และราคาไม่แพงมากนัก และจากการวิจัยเรื่องสไลด์ประกอบเทปบันทึกเสียงของ ฮอลล์ (รวินธ์ งามแสง. 2520 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hall. 1971) พบว่า การใช้สไลด์ประกอบเทปบันทึกเสียงสอนในห้องปฏิบัติการได้ผลดีมาก สามารถฉายทวนซ้ำได้หยุดภาพได้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้นาน นอกจากนี้ แฮสส์ และแพคเกอร์ (Hass and Packer. 1964 : 47) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ในด้านการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถรวบรวมจุดสนใจของผู้เรียนได้
2. ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนได้ดี
3. เป็นการช่วยเสริมบทเรียน
4. ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้
5. สามารถฉายให้ดูซ้ำได้ทันทีที่ต้องการ

6. ใช้เสนอบทเรียนใหม่ต่อไป

7. ครูและนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้

ส่วนในด้านจิตวิทยา การเรียนรู้สไตล์คนวิศวะมีคุณค่าดังนี้ (สำเนา วรารุง.2514 : 5-9)

1. ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และต้องการเรียนในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การอ่าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การจินตนาการ ทักษะคิด การแก้ปัญหา และความซาบซึ้งในคุณค่า
2. ทำให้เด็กมีมโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และก่อให้เกิดความคิดรวบยอดทั้งมีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนด้วย

3. ช่วยเร้าให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ และช่วยผู้ให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแม่แบบดังกล่าว สรุปได้ว่าการใช้แม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดพฤติกรรมของแม่แบบต้องกำหนดให้ชัดเจน สิ่งเกิดง่ายไม่ซับซ้อน เหมาะสมและมีลักษณะน่าสนใจ นอกจากนั้นแรงเสริมมีอิทธิพลต่อผู้เรียนแบบอีกด้วย เพราะจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนแบบเรียนแบบมากยิ่งขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแม่แบบ

งานวิจัยในประเทศ

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ (2524 : 52 - 53) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบในการพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ว่าการใช้แม่แบบมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลได้ และผลจากการทดลองครั้งนี้ก็ปรากฏว่า ผู้ได้รับแม่แบบเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ มีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามปทัสฐานของสังคมมากขึ้น และในปีเดียวกัน รัตน นฤภัทร (2524 : 71 - 72) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการสอนทักษะการทวนซ้ำด้วยวิธีบรรยาย การให้ตัวแบบและบทบาทสมมติแก่นักศึกษาจิตวิทยาการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 11 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับการทดลองที่เรียนทักษะการทวนซ้ำด้วยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการให้ตัวแบบและสูง

กว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปีต่อมา ธงชัย วิจารณ์ภาค (2525 : ก - ข) ได้ศึกษาผลของตัวแบบที่มีต่ออ้อมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชายที่ประพฤติดัดต่อสังคมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2524 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน ผลการศึกษพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยอ้อมโนทัศน์และการประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปีเดียวกันจรส ดิษฐแก้ว (2525 : ก - ข) ได้ศึกษาผลของตัวแบบที่มีต่ออ้อมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่เพื่อน ไม่ยอมรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนตากพิทยาคม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีอ้อมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในปี 2529 ทัดทิมา ระเบียบตี (2529 : 46) ได้ศึกษาถึงผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการศึกษพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยใช้แม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกจากแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แม่แบบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮิกส์ (Hick. 1965 : 97) ได้ใช้ตัวแบบประเภทสัญลักษณ์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นแบบที่เกิดจากการได้เห็นตัวแบบที่ก้าวร้าว (Aggressive Models) โดยให้เห็นตัวแบบจากภาพยนตร์ เขาได้ศึกษาเด็กอายุ 3 ปี 5 เดือน - 6 ปี 4 เดือน จำนวน 60 คน ชาย 30 คน หญิง 30 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้เห็นตัวแบบเป็นผู้ใหญ่ชายกลุ่มที่ 2 ให้เห็นตัวแบบเป็นผู้ใหญ่หญิง กลุ่มที่ 3 ให้เห็นตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 4 ให้เห็นตัวแบบเป็นเด็กหญิงวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุดเมื่อเห็นตัวแบบที่เป็นเด็กชายวัยเดียวกันตน และก้าวร้าวน้อยที่สุด เมื่อเห็นตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่ชาย มีคาลสกี และคนอื่น ๆ (Midlarsky. 1973 : 321 - 328) ได้ศึกษาผลของตัวแบบและ

รางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Altruistic Behavior) โดยศึกษาเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบ 3 ชนิด ได้แก่ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อ ตัวแบบที่เป็นกลาง และตัวแบบที่ละโมภ ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ให้ผู้ถูกทดลองเล่นเกมอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นชนะจะได้รับรางวัลเป็นสิ่งของซึ่งมีค่าเท่ากับเงิน 4 เซนต์หลายชิ้น เมื่อผู้ทดลองแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการ ผู้ทดลองก็จะให้รางวัลเป็นคำพูดยกย่อง ผลการทดลองปรากฏว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้เด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

จากผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ พบว่า แม่แบบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตอย่างมาก การให้แม่แบบโดยวิธีต่าง ๆ ที่เด็กสนใจจะเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ มาปฏิบัติ เช่น ช่วยสร้างพฤติกรรมทางสังคมให้เหมาะสม ช่วยในการปรับตัวทางสังคมของเด็ก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจใช้เทคนิคแม่แบบเป็นสไลด์ภาพคนในวัยเดียวกันกับนักเรียนเพื่อพัฒนาการพูดที่เหมาะสมของเด็ก และนอกจากนั้นผู้วิจัยยังต้องการศึกษาว่า บทบาทสมมติซึ่งผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองกับเทคนิคแม่แบบซึ่งผู้เรียนเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบตามกระบวนการการเรียนรู้จากแม่แบบว่าจะมีผลต่อการพูดที่เหมาะสมต่างกันหรือไม่ และถ้าต่างกันจะต่างกันอย่างไร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูด

ความหมายของการพูด

กมล การกุศล (2521 : 1) ได้ให้ความหมายของการพูดไว้ว่า การพูด คือ การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการไปยังผู้ฟัง ชวน เพชรแก้ว และคนอื่น ๆ (2522 : 177) ได้ให้ความหมายว่า การพูด คือ การสื่อความหมายของมนุษย์โดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เสียง ภาษา อากัปกริยา เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟังส่วนนั้นสื่อ พฤษะวัน (2522 : 55) ได้ให้ความหมายว่า การพูด หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด ประโยค หรือวลี มีความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจและสามารถแสดงอากัปกริยาได้สอดคล้องกับความหมายที่สำคัญสำหรับ สวนิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2526 : 1) กล่าวว่า

การพูด คือการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และอากัปกิริยา ท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง นอกจากนั้น วิทยา เทพยา (2527 : 35) ให้ความหมายว่า การพูด คือ การใช้ศิลปะและศาสตร์ในการพูดเพื่อชนะใจผู้ฟังด้วยเหตุผลและเรีกร้องความสนใจจากผู้ฟังให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้พูดจึงบรรลุตามเป้าหมายของการพูด และสมจิตร ชีวปรีชา (2531 : 1) กล่าวว่า การพูด หมายถึง การติดต่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์โดยใช้เสียง ภาษา แววดา สีหน้าท่าทางต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจากผู้พูดไปยังผู้ฟังให้เป็นที่น่าสนใจ

จากความหมายของการพูดข้างต้น สรุปได้ว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยอาศัยภาษา ถ้อยคำ น้ำเสียง ตลอดจนกิริยาท่าทางต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของตนแก่ผู้อื่น ให้เกิดผลตอบสนองตามที่ต้องการ

ความสำคัญของการพูด

การพูดเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะมนุษย์จะต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อทำความเข้าใจกัน ถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการของกันและกัน สมจิตร ชีวปรีชา (2531 : 1) กล่าวว่า ปัจจุบันจะพบว่า การพูดได้นำความสำเร็จมาสู่บุคคลจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ หรือธุรกิจใด ๆ การพูดได้ถือว่าเป็นเครื่องสื่อความหมายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จต่อกิจกรรมนั้น ๆ อย่างมหาศาล แต่ในทางตรงกันข้ามบางครั้งก็อาจพบได้ว่า การพูดไม่ดีได้ก่อให้เกิดผลร้าย เกิดโทษแก่ผู้พูดได้เช่นเดียวกัน ดังสุนทรภู่ กวีเอกของไทยได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ในนิราศภูเขาทองตอนหนึ่งว่า

"ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์	มีคนรักกรสถ้อยอร่อยจิต
แม้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา"

พันธุ์เพชร (2513 : 37) กล่าวว่า การพูดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับทุกคนทั้งหญิงและชาย เพราะคำพูดทำให้เกิดความรักได้ เกิดความโกรธได้ เกิดความเคารพนับถือก็ได้การใช้ถ้อยคำน้ำเสียงทำให้ผู้ได้ยินได้ฟังทราบได้ว่าผู้พูดมีความสุภาพหรือไม่สุภาพ เป็นคนน่าคบหาสมาคมหรือไม่ นอกจากนั้นสุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรย์ (2523 : 89) ได้ให้ความสำคัญของทักษะการพูดว่า ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งทักษะหนึ่ง ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้เป็นอันมากทั้งในชั้นเรียนและในชีวิตประจำวัน ผู้ที่มีทักษะการพูดดีนั้น จะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี เป็นที่นิยมยกย่องของบุคคลอื่น และ นพดล จันทร์เพ็ญ (2531 : 56) กล่าวถึงความสำคัญของการพูดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม

ลักษณะการพูดที่ดี

สนธิ ตั้งทวี (2529 : 4) กล่าวว่า การพูดที่ดี หมายถึง การรู้จักใช้ถ้อยคำน้ำเสียง และบุคลิกภาพต่าง ๆ ของผู้พูดให้เป็นสื่อความหมายแก่ผู้ฟังอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งรู้จักใช้จรรยา มารยาทและประเพณีนิยมอันดีงาม เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความต้องการที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ฟังตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน สำหรับสำเนียง วรรณกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน (2530 : 19 - 20) กล่าวถึงการพูดที่ดีว่า ต้องมีจิตวิทยาในการพูด ต้องคำนึงถึงผู้ฟัง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พูดให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง รู้จักเปลี่ยนเรื่องพูด เมื่อเห็นว่าผู้ฟังไม่สนใจ หรือเรื่องที่พูดไม่ทำให้เกิดผลดีอะไรและตามหลักจิตวิทยาได้แนะนำเรื่องการพูดที่ดีไว้ข้อหนึ่ง คือ อย่าพูดไปในทางทำลาย เช่น พูดติเตียน นินทา เขาะเขี่ย หมิ่นประมาท นอกจากนั้นกระทรวง ศึกษาธิการ (2522 : 10 - 11) กล่าวถึงลักษณะการพูดที่ดีว่า

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีวิธีออกเสียงที่ดี เช่น ลักษณะของเสียง จังหวะหรือการพักหายใจ การทอดเสียงพูดชัดเจนไม่ออกเสียงดังหรือเบาเกินไป เป็นต้น
3. ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล
4. รู้จักพูดเรียงลำดับความสำคัญ และสรุปความได้
5. สังเกตปฏิกิริยาของผู้ฟัง

6. มีมารยาทในการพูด เช่น พูดตามเวลาที่กำหนด พูดตรงประเด็น คิดก่อนพูดไม่แสดงอารมณ์รุนแรงเกินไป พูดเมื่อมีโอกาส ไม่พูดสอดหรือแซงพูดเสียคนเดียว วางท่าทางได้เหมาะสมขณะที่พูด ระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ ไม่หยาบคาย ส่อเสียด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2522 : 4) ที่กล่าวถึงมารยาทในการพูดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ไว้ว่า

1. ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่กระโชกโฮกฮาก หรือขู่ตะคอก
2. ใช้ถ้อยคำไพเราะ และสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ
3. พูดความจริง
4. พูดยกย่องผู้อื่นด้วยใจจริง
5. รอจังหวะในการพูด เช่น ไม่พูดสอดเมื่อผู้อื่นกำลังพูด
6. ใช้คำขอโทษ ขออภัยเมื่อพูดผิด และกล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำยกย่องชมเชย
7. ไม่พูดส่อเสียด ทับถม กล่าวร้ายทำให้ผู้อื่นอับอาย
8. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น
9. ไม่แสดงกิริยาว่าร้ายผู้อื่น เช่น หาว เรอ ฯลฯ
10. ไม่แสดงอาการประหม่า หรือโกรธเคืองผู้อื่น

อุทัย ทิรัญโต (2521 : 9) ได้เสนอไว้ว่า การพูดที่ดีนั้นควรประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

1. พูดในสิ่งที่รู้แจ้งเห็นจริง หรือความจริง
2. พูดในสิ่งที่ประโยชน์
3. พูดแล้วเป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น

สอดคล้องกับจิตรจำนงค์ สุภาพ (ม.ป.ป. : 118) ได้กล่าวถึงการพูดของบุคคลว่า ถ้าเป็นคำพูดที่ดีจะมีลักษณะเป็นคำจริง เป็นคำพูดสุภาพ และเป็นคำพูดที่มีประโยชน์ส่วนการพิจารณาการพูดว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม จะพิจารณาจากความเหมาะสมของกาลสมัย เวลา โอกาส สถานที่ และบุคคล นิพนธ์ ศศิธร (2521 : 11 - 16) กล่าวถึงการพูดที่ดีว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. การพูดที่มีถ้อยคำดี

1.1 การพูดที่ประกอบด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง ซึ่งเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นและสำคัญที่สุดของการพูด

1.2 การพูดที่ประกอบด้วยถ้อยคำที่มีประโยชน์ ควรพูดให้เป็นประโยชน์แก่ผู้พูดและผู้ฟัง อย่าให้เสียเวลาเปล่าหรือเป็นโทษ เช่น การพูดเพ้อเจ้อ พูดพล่อย พูดส่อเสียด หรือพูดนินทา เป็นต้น

1.3 การพูดที่ประกอบด้วยถ้อยคำที่เป็นที่พึงใจแก่คนฟัง ผู้พูดควรจำไว้เสมอว่าพูดให้คนอื่นฟังและคนอื่นเขาก็มีทั้งใจมีอารมณ์ มีความรู้สึกเช่นกัน จึงควรพูดที่คนฟังแล้วมีความพึงพอใจ

2. การพูดดีมีความเหมาะสม การพูดที่ดีต้องมีความเหมาะสมกับกาลสมัย เวลา สถานที่ โอกาส และบุคคล

3. การพูดที่มีความมุ่งหมาย การพูดที่ดีต้องมีความมุ่งหมายที่แน่ชัดว่าพูดเพื่ออะไรซึ่งแยกเป็นความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะ

4. การพูดที่มีศิลปะการแสดงดี ได้แก่ การใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางต่าง ๆ ประกอบการพูด เป็นต้น

ทัศนีย์ ทานตวณิช (2529 : 23) กล่าวว่า ผู้พูดที่ดีควรพูดด้วยคำพูดที่สุภาพเพราะการใช้คำพูดที่สุภาพ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผู้พูดไม่ควรใช้ถ้อยคำทำนองโอ้อวด ก้าวร้าวยกตนข่มท่าน เสียดสี ตูณผู้อื่น หรือแสดงความหยิ่งยโส หากแต่ควรใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน เหมาะแก่กาลเทศะและฐานะของผู้ฟัง นอกจากนั้นยังควรมีความจริงใจและความปรารถนาดี ซึ่งความจริงใจและความปรารถนาดีนี้จะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา น้ำเสียง อากัปกิริยาท่าทาง และคำพูดของผู้พูด ผู้พูดควรมีความจริงใจในการแสดงออกและใช้คำพูดดังกล่าว แสดงความปรารถนาดี ชื่นชมหรือแสดงความคิดเห็นอย่างพอเหมาะพอควรและตรงกับความรู้สึที่แท้จริง ไม่ใช่วิธีเสแสร้ง ปากอย่างหนึ่งใจอย่างหนึ่ง หรือต่อน้ำพูดอย่างหนึ่งลับหลังพูดอีกอย่างหนึ่ง เพียงเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตน ผู้ที่มีความจริงใจจึงต้องรู้จักพิจารณาว่าสิ่งใดควรพูด พูดเมื่อใด และสิ่งใดไม่ควรพูด

สำหรับ สุทธิ ภิบาลแทน (2527 : 104 - 105) ได้กล่าวถึงการจำแนกถ้อยคำตามลักษณะการนำไปใช้พูดจาหรือเขียนกับบุคคลเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. คำสามัญ คือ คำที่ใช้พูด หรือเขียนกันได้ทั่วไป ไม่ว่าบุคคลนั้นอยู่ในกลุ่มใด หรือ วัฒนธรรมไหน เช่น ถนน รถยนต์ แก้ว ไข่ ข้าว ล้ม เป็นต้น
 2. คำสุภาพ คือ คำที่ใช้พูด หรือเขียนกับสุภาพชนโดยทั่วไป เช่น ข้าราชการ หรือผู้ใหญ่ ที่มีอาวุโสสูง เป็นต้น เช่น คำว่า ตีน ต้องเปลี่ยนเป็น เท้า ซึ่ง เปลี่ยนเป็นอุจจาระ เป็นต้น ลักษณะ ของคำสุภาพ คือ ไม่เป็นคำห้วนหรือคำกระด้าง ไม่เป็นคำหยาบ ไม่เป็นคำนิยมเปรียบเทียบกับของ หยาบ และไม่เป็นคำผวน
 3. คำหยาบ คือ คำไทยแท้ที่พูดมาแต่โบราณกาล แต่ในสังคมปัจจุบันเห็นว่าเป็นคำไม่ สุภาพเลยเห็นเป็นคำหยาบไป เช่น คำอ้าย อี ซี้ เยี้ยว กู สู เรา ตีน ตูด ฯลฯ ต้องเปลี่ยนไปเป็น ใช้คำสุภาพแทนเป็น คุณ ท่าน เธอ กระผม เท้า และกัน เป็นต้น
 4. คำผวน คือ คำบางคำ หรือกลุ่มคำบางกลุ่ม ที่เมื่อออกเสียงไปแล้ว ผวนกลับเป็นคำ หยาบ ให้เปลี่ยนคำนั้น เป็นกลุ่มคำที่ผวนไม่ได้ และเป็นคำสุภาพขึ้น
 5. คำราชาศัพท์ คือ คำที่ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และ พระภิกษุ ไม่นิยมนำคำราชาศัพท์ไปใช้กับบุคคลอื่น
- จิตรจำนงค์ สุภาพ (ม.ป.ป. : 101) ได้กล่าวว่า การพูดจริง คือ เจตนาที่จะพูดไม่ ให้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง (ที่ตนเข้าใจ) แต่ถ้าความเข้าใจของตนคลาดเคลื่อนไปจาก ความเป็นจริง และกล่าวออกไปโดยมิได้เจตนา ซึ่งอาจจะเกิดความเข้าใจผิดหรือเหตุผลอื่นก็ยังไม่ ถือว่าเป็นการกล่าวเท็จ และการพูดจริงควรให้ถูกกาล ถูกสถานที่และถูกบุคคลด้วย
- ส่วน ปิ่น มุกกันท์ (2518 : 185 - 189) กล่าวถึงการพูดเท็จว่า มี 7 ประการคือ
1. ปลด คือ การพูดตรงข้ามกับความจริง เช่น จริง ว่าไม่จริง
 2. ทนسابาน คือ ทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิด
 3. มารยา คือ การเสแสร้งทำกริยาให้ตรงข้ามกับสิ่งที่ เป็นจริง
 4. ทำเล่ห์ คือ การอวดว่าตัวเองเป็นผู้วิเศษเหนือผู้อื่น
 5. ทำเลศ คือ การตั้งใจจะพูดเท็จแต่พูดเป็น เล่นสำนวนให้คู่สนทนาคิดเอง
 6. เสริมความ คือ พูดเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เลดูเป็น เรื่องใหญ่
 7. อำความ คือ เรื่องใหญ่ ๆ หรือสำคัญ ๆ กลับไม่พูดเพราะกลัวตนหรือผู้อื่นเสียหาย

นอกจากนั้น จิตรจางค์ สุภาพ (ม.ป.ป. : 61 - 64) ยังได้กล่าวถึงการพูดหยาบว่ามีทั้งหมด 6 อย่าง คือ

1. คำต่ำ คือ พูดตกลงให้ต่ำกว่าความเป็นจริง
2. คำประชด คือ การกล่าวยกให้สูงกว่าความเป็นจริงทั้ง ๆ ที่รู้
3. คำแตกดัน คือ การพูดด้วยการกระแทกเสียง ตวัดหางเสียง การแสดงสีหน้า กิริยา

ประกอบการพูด

4. คำกระทบ คือ การพูดที่ผู้พูดต้องการพูดให้เจ็บแสบ แต่ไม่พูดตรง ๆ กลับพูดเป็นอย่างอื่นเสีย แต่มีความหมายอย่างเดียวกับสิ่งที่อยากพูด เช่น อยากจะพูดว่าเขาเป็นคนเลว ก็พูดว่า ไทกระเทียมต่อขา

5. คำสบล คือ การพูดถ้อยคำประเภสวนแข่ง อ้างหรือขอให้เป็นอย่างอื่นไปต่าง ๆ นานาในทางที่ไม่ดี หรือในทางที่ไม่เป็นมงคล

6. คำแสดงใจอื่น ๆ เช่น คำหยาบโลน คำอาฆาต คำต่ำ เป็นต้น

ในด้านข้อบกพร่องในการพูด วิจิตรวรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2522 : 58) กล่าวถึงข้อบกพร่องในการพูดด้านการใช้ภาษาว่ามีหลายประการ เช่น ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานะของบุคคล ไม่ถูกกาลเทศะ ใช้ภาษาแสลงหรือภาษาตลาด ใช้คำสุภาพไม่เป็น ใช้คำสาบานติดปาก และใช้ภาษาหยาบคาย

สำหรับสุทธิ ภีบาลแทน (2527 : 106) ได้เสนอแนะการใช้คำพูดกับบุคคลทั่ว ๆ ไป ไว้ดังนี้

1. ใช้คำแทนชื่อผู้พูด และผู้พูดด้วย ให้สุภาพเหมาะสมกับวัย วุฒิ และอาวุโส
2. เลือกใช้คำรับและคำขานรับให้ถูกต้อง ได้แก่ คำ ครับ ขอรับ ค่ะ จ๊ะ และเจ้าค่ะ เป็นต้น
3. เลือกใช้คำที่สุภาพในการพูดจา
4. ถ้าจำเป็นต้องกล่าวคำหยาบ คำที่ไม่สมควรพูด หรือคำไม่สุภาพออกไป ให้

ขอโทษเสียก่อน

5. รู้จักใช้คำปฏิเสธที่นุ่มนวล สุภาพ ไม่แข็งกระด้าง

6. น้ำเสียงในการพูดดังพอได้ยิน ถ้อยคำมีนวล มีหางเสียง

7. การใช้คำพูดแทนกันเป็น น้อง พี่ ลุง ป้า น้า อา คุณครู อาจารย์ ฯลฯ จะช่วยให้การสนทนานั้นมีความเป็นกันเองยิ่งขึ้น

สนิท ตั้งทวี (2529 : 328 - 330) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในการพูดไว้ดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำที่ง่ายแก่การเข้าใจ ชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการพูด
2. ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม ไม่ว่าผู้ฟังจะเป็นใคร ก็ควรใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบุคคล

แต่ละระดับ และการพูดนั้นอยู่ในสถานการณ์หรือกาลเทศะใด

3. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพูดอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ คำต่ำหรือหยาบ คำตลาด คำฉวน คำสแลง (Slang) หรือคำที่สื่อให้เห็นถึงรสนิยมไปในทางที่ไม่ดี เช่น ไม่ควรใช้คำต่อไปนี้

3.1 คำสแลง เป็นคำคะนองปาก ใช้กันมากในหมู่วัยรุ่น เช่น ซิงซิง เซ็งกะเต๊ะ เจ้งเป้ง ลุยลูกเดียว ไม่สนอารมณ์โก๋ เก๋ากี้ก๊ ก๊ิมไปเลย ไม่สน ฯลฯ

3.2 คำเฉพาะกลุ่ม (Jargon) เป็นคำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้นใช้เฉพาะกลุ่มของตน มีลักษณะคล้ายคำสแลง แต่ใช้ในวงแคบกว่า

3.2.1 กลุ่มอาชีพอาชญากร เช่น หมดัน ลองเนื้อ (ลองสูบบุหรี่) ยิงเซี่ย (ล้วงกระเป๋า) ผ่าเซี่ย (กรีดกระเป๋า)

3.2.2 กลุ่มกะเทย (เลสเบี้ยน, เกย์) เช่น เป่าปี่ (ร่วมเพศทางปาก) ตีลัง (หญิงต่อหญิงร่วมเพศกัน) โปรี (อวัยวะเพศ) ทอม (หญิงที่ทำตัวเป็นชาย) ตี (หญิงที่เป็นคู่ขาหรือคูรักรของทอม) ฯลฯ

3.2.3 กลุ่มหนังสือพิมพ์ เช่น ตรวจหน้าแท่น (พิสูจน์อักษร ก่อนเดินเครื่องพิมพ์) เลย์เอ้าท์ (การจัดหน้าหนังสือพิมพ์) อาร์ตเวอร์ค ฯลฯ

3.3 คำต่ำหรือคำหยาบ เช่น อี มึง กู ระยำ จิบหาย เป้งช่วย ฯลฯ

3.4 คำฉวน เช่น ผ่าหมี หมาตาย แซกตอย กัดสับปะแรง กากินี่หมี แขนงหม้อกม ฯลฯ

4. ใช้ถ้อยคำกะทัดรัด ถ้อยคำกะทัดรัดจะช่วยประหยัดเวลาและสื่อความหมายได้แม่นยำตรง

5. ใช้ถ้อยคำที่ทำให้มองเห็นภาพ ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดภาพพจน์จะช่วยสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย และมองเห็นเด่นชัดขึ้น

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพูดมีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งในชีวิตประจำวัน การเรียน และการทำงานมาก นอกจากนั้นผู้ที่มีลักษณะการพูดที่ดีจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีด้วย ลักษณะการพูดที่ดี ได้แก่ การพูดความจริง การพูดในสิ่งที่เห็นประโยชน์ การพูดสุภาพ การพูดในสิ่งที่เห็นถึงหัวใจของผู้ฟัง ตลอดจนพูดให้เหมาะกับกาลเทศะ โอกาสและบุคคล แต่ข้อบกพร่องในการพูดที่พบบ่อยก็คือ การใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้ภาษาตลาด ใช้คำสุภาพไม่เป็นและใช้ภาษาหยาบคาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดที่เหมาะสม

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดที่เหมาะสม โดยตรงยัง ไม่มีผู้ใดทำการวิจัยไว้จะมีแต่ งานวิจัยที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางการพูด การสอนพูดตามหลักสูตรระดับต่าง ๆ ความสนใจต่อวิธีสอนพูดและการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งพบว่าปัญหาหนึ่งของนักเรียนก็คือ ปัญหาการพูดไม่เหมาะสมนั่นเอง ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงกับการพูดที่เหมาะสมดังนี้

แสงี่ยม อินภิรมย์ (2505 : 35) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 โรงเรียน และได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ปัญหาที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การพูดปด การหนีโรงเรียน ไม่สนใจเรียน การคดโกง การทะเลาะวิวาท การลักขโมย การก้าวร้าว การสูบบุหรี่ และยังพบว่า ปัญหาที่ควบคุมยากที่สุดในโรงเรียนรัฐบาลชาย ได้แก่ การหนีโรงเรียน การพูดปด การลักขโมย และการทะเลาะวิวาท ตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนรัฐบาลหญิง ได้แก่ การคดโกง ไม่สนใจเรียน หนีโรงเรียน การลักขโมยตามลำดับ ต่อมา นันทนา จุฑังคะ (2517 : 74 - 75) สิริวัน เล็บครุฑ (2517 : 147 - 149) และไพศาล อันประเสริฐ (2517 : 81 - 83) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนิสิตระดับ ป.กศ.ต้น ป.กศ.สูง และปริญญาตรี ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบจำลองปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิต นักศึกษา ในการคิดแก้ปัญหาที่ออกฝึกสอน

ได้ผลการวิจัยคล้ายคลึงกันว่า การพูดไม่สุภาพ หยาบคาย และการพูดปด เป็นปัญหาที่พบมากในหมวดพฤติกรรมไม่เหมาะสม ต่อมา นัฒนา สุนทรินทร์ (2526 : 78 - 81) ได้ศึกษาเรื่องการทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 363 คน นักเรียนชาย 177 คน นักเรียนหญิง 186 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการทำผิดวินัยในหมวดความประพฤติที่พบในเกณฑ์สูงสุด คือ การพูดจาหยาบคาย ซึ่งทั้งนักเรียนหญิง และนักเรียนชายกระทำบ่อยที่สุด รองลงมาคือ หยิบของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต ใช้วาจาชมุขเพื่อนล้อเลียนชื่อบิดามารดาของเพื่อน พูดปดกับครู แสดงมารยาทไม่สุภาพ เรียบร้อยกับเพื่อน ในปีต่อมา นณมล จรัสเพ็ชร (2527 : 58) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียน สังคมและส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 880 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางด้านสังคม นักเรียนต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อนและนักเรียนถูกเพื่อนรังแกและล้อเลียนในเรื่องต่าง ๆ ในปีต่อมา แรรงค์ สายพิมพ์ทอง (2530 : ค) ศึกษาพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 840 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการทำผิดวินัยด้านความประพฤติ ด้านการแต่งกาย ด้านการเรียน และด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ยกเว้นพฤติกรรมการพูดหยาบคายเพียงพฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียนส่วนใหญ่เกิดจากตัวนักเรียนเอง

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพูดปด พูดหยาบคาย การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ หรือล้อเลียนเพื่อน เป็นปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนที่ผิดวินัยของโรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นปัญหาทางด้านสังคมของนักเรียนอีกด้วย และจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจยังไม่มีการทดลองเพื่อพัฒนาการพูดเหล่านี้ให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทดลองใช้บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบในการพัฒนาการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบผลของการทดลองว่าจะมีผลต่อการพูดที่เหมาะสมหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนุสรณ์ (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ ได้มาจากแบบประเมินพฤติกรรมจากการสังเกตของครูประจำชั้นตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด และจากการตอบแบบสอบถามโครเอเชีย จำนวน 42 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนุสรณ์ (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 12 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยให้ครูประจำชั้นสังเกตพฤติกรรมการพูดของนักเรียนจำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 133 คน ให้ระยะเวลาในการสังเกต 2 สัปดาห์ ให้ครูประจำชั้นคัดเลือกนักเรียนที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ พิจารณาตามนิยามศัพท์เฉพาะและนำข้อมูลที่ได้มาคัดเลือกรายชื่อ นักเรียนที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไป ซึ่งได้นักเรียนจำนวน 56 คน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดของแต่ละห้องเรียน ทำแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" และนำข้อมูลที่ได้มาคัดเลือกรายชื่อนักเรียนที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไป ซึ่งได้นักเรียนจำนวน 48 คน

3. ผู้วิจัยนำรายชื่อของนักเรียนที่ถูกคัดเลือกจากการสังเกตของครูประจำชั้นมาเปรียบเทียบกับรายชื่อของนักเรียนที่ถูกคัดเลือกจากการทำแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" นักเรียนที่มีรายชื่อตรงกัน แสดงว่านักเรียนมีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ ซึ่งได้นักเรียนจำนวน 42 คน

4. ผู้วิจัยถามความสมัครใจและความพร้อมของนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกในข้อ 3 สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน จากผู้สมัครใจทั้งหมด 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการใช้นิทานสมมติ
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
3. แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้นิทานสมมติ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการพูดที่เหมาะสม ได้แก่ ความหมายของการพูด ความสำคัญของการพูด ลักษณะการพูดที่ดี และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทสนทนาสมมติจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1.2 สร้างโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1.3 นำโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ทาลิตะพันธุ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์สุรพล บุญยรัตพันธุ์ ตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200 ปี) ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ ภาษาที่ใช้ และเวลาในแต่ละครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

1.5 นำโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติไปทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 ตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ติดต่อกัน 12 ครั้ง โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนของวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 11 กันยายน 2534

2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดที่เหมาะสม และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนสร้างแม่แบบให้เหมาะสมกับงานวิจัยในครั้งนี้

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไลด์สีประกอบคำบรรยายและปรึกษาอาจารย์สุรพล บุญยรัตพันธุ์ เกี่ยวกับสไลด์สีประกอบคำบรรยาย

2.3 คัดเลือกเรื่องและเขียนโครงเรื่องให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูดที่เหมาะสม นำโครงเรื่องนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ทาลิตะพันธุ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์สุรพล บุญยรัตพันธุ์ ตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

2.4 เขียนบทบรรยายประกอบภาพสไลด์สี โดยผู้วิจัยปรึกษาผู้ที่มีความรู้ความ

สามารถในการเขียนบท แล้วเขียนบทตามแนวโครงเรื่องที่ได้รับการตรวจสอบ

2.5 คัดเลือกบุคคลที่จะเป็นแม่แบบ ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มาจากความคิดเห็นของนักเรียน ฝึกซ้อมแม่แบบเพื่อให้สามารถสื่อข้อความ ความรู้สึก และพฤติกรรมได้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ดำเนินการถ่ายภาพสไลด์สีและอัดเทปคำบรรยาย

2.6 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่ถ่ายภาพสไลด์สี และอัดเทปคำบรรยายแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.7 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหา วิธีดำเนินการ ภาษาที่ใช้ และเวลาในแต่ละครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.8 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบไปทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ตามโปรแกรมที่กำหนดไว้คือ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ติดต่อกัน 12 ครั้ง โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนของวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 12 กันยายน 2534

3. แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดที่เหมาะสม

3.2 ให้ความหมายและนิยามปฏิบัติการของการพูดที่เหมาะสม

3.3 สร้างแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการพูดที่เหมาะสม และนำไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตอบ จำนวน 60 คน เพื่อนำมาใช้เป็นคำตอบในแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

3.4 สร้างแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ รวมทั้งจากคำตอบในข้อ 3.3 โดยสร้างเป็นสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ให้ผู้ตอบพิจารณาแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองออกมา โดยการเลือกตัวเลือกที่กำหนดให้

3.5 นำแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสมที่สร้างขึ้นจำนวน 38 ข้อ ไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธุ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์สุรพล บุญรัตนพันธุ์ พิจารณาโครงสร้างของแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอยู่เป็นสุขอนุสรณ์ จำนวน 100 คน นำมาตรวจคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จัดเรียงคะแนนจากสูงไปต่ำ แล้วแยกนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่า 25 % เป็นกลุ่มสูง และที่ได้คะแนนต่ำกว่า 25 % เป็นกลุ่มต่ำ จากนั้นนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test และพิจารณาค่า t ตั้งแต่ 1.844 - 7.770

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้ว จำนวน 35 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม เป็นแบบสอบถามที่สร้างเป็นสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปที่ผู้ตอบมีโอกาสได้ประสบหรือรับรู้ในชีวิตประจำวัน สำหรับการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบพิจารณาแสดงความคิดเห็นที่แท้จริงของตนออกมาโดยการเลือกตัวเลข 1 ตัวเลือก จาก 3 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกจะมีคะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

ตัวอย่างแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

คำชี้แจง

แบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เมื่อนักเรียนอ่านแล้ว ให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด และไม่กระทบกระเทือนผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

วิธีตอบ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับข้อความที่นักเรียนเลือก

ไม่พูดปด

(0) สมบัติกันแรงค์เป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งทั้งสองคนไปซื้อของที่ร้านสหกรณ์โรงเรียน สมบัติเห็นแรงค์ทำตุ๊กกระจกขายของร้าว โดยที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่เห็น วันรุ่งขึ้นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ถามสมบัติว่า รู้หรือไม่ใครทำกระจกร้าว ถ้านักเรียนเป็นสมบัติจะตอบอย่างไร

- (1) ก. "ไม่ทราบครับ"
- (2) ข. "ผมไม่ได้ทำครับ"
- (3) ค. "แรงค์เป็นคนทำร้าวครับ"

ไม่พูดอำพรางความจริง

(0) ในช่วงเวลาว่าง อาจารย์ให้นักเรียนประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุมาส่ง หักยาคิด ไม่ออกว่าจะทำอะไร จึงให้พนักงานคิดให้ เมื่อตอนทำงานเสร็จแล้วเพื่อน ๆ ชมว่างานของหัตถยาสวย และมีความคิดสร้างสรรค์ดีมาก ถ้านักเรียนเป็นหัตถยาจะตอบอย่างไร

- (3) ก. "ต้องชมพนักงานแหละ เพราะเขาเป็นคนช่วยออกความคิดให้"
- (2) ข. "ไม่แจ๋วได้ยังไงล่ะ ใช้ความคิดตั้งสองคน"
- (1) ค. "แหม ฝีมือหัตถยาจะอย่าง"

ไม่พูดเสริมความ

(0) อาจารย์ประจำชั้นของมาริส่า บอกมาริส่าซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นว่าให้ไปบอกเพื่อน ๆ ร่วมชั้นทุกคนว่า วันเสาร์นี้ ถ้าใครว่างให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน ถ้าใครไม่ว่างก็ไม่ต้องมา ถ้านักเรียนเป็นมาริส่า จะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

- (3) ก. "เสาร์นี้ถ้าใครว่าง อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน"
- (1) ข. "เสาร์นี้อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียนทุกคน ใครไม่มาอาจารย์จะตัดคะแนน"
- (2) ค. "เสาร์นี้ถ้าใครว่าง อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน แต่อาจารย์อยากให้มีทุกคน"

พูดด้วยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดคำต่ำ ไม่พูดคำแข็ง

(0) สุนทรীและสุเทพเรียนอยู่ห้องเดียวกัน วันหนึ่งสุเทพแกล้งเอางูยางโยนใส่สุนทรี่ ถ้านักเรียนเป็นสุนทรี่ นักเรียนจะพูดอย่างไร

(3) ก. "แหม ตกใจแทบแย่ ที่หลังอย่าเล่นอย่างนี้อีกนะ"

(1) ข. "ไอ้บ้า แกล้งกูทำไม"

(2) ค. "วันนี้แกนักบ้าอะไรขึ้นมาล่ะ ถึงมาแกล้งฉัน"

พูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง

(0) ปัญญาเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปอ่านทำนองเสนาะและได้รับรางวัลชนะเลิศ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของปัญญา นักเรียนจะพูดกับปัญญาอย่างไร

(1) ก. "นี่เธอทำยังไง จึงชนะคนอื่นได้"

(2) ข. "เธอเป็นตัวแทนของโรงเรียน ถ้าไม่ได้รางวัลก็แย่แล้ว"

(3) ค. "ยินดีด้วยนะ เธอเก่งจัง"

พูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ สนับสนุนให้กำลังใจ

(0) กมลกับเพื่อนกำลังนั่งคุยกันในห้องอาหาร ขณะนั้นสุดาเพื่อนห้องเดียวกันเข้ามาในห้องอาหาร สุดาเป็นคนเรียนเก่ง แต่มีรูปร่างอ้วนมากและสวมแว่นตาหนาเตอะอีกด้วย เพื่อน ๆ ที่กำลังรับประทานอาหารอยู่ต่างพูดล้อเลียนสุดาต่าง ๆ นา นา เช่น "หมูวอกามาแล้ว" "ระวังหมูหกล้มนะ" สุดาเสียใจจึงเดินออกไปจากห้องอาหาร ถ้านักเรียนเป็นกมลนักเรียนจะทำอย่างไร

(3) ก. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "เธออย่าไปสนใจเสียงล้อเลียนของพวกเขาละเลย เตียวเขาก็เลิกพูดไปเอง"

(1) ข. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "หมูใส่แว่น ไม่ทานข้าวหรือจะ"

(2) ค. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "ถึงเธอจะอ้วน แต่เธอก็เรียนเก่งนะ"

พูดให้เกิดความเข้าใจต่อกัน

(0) กมล สัมศรี ต่างก็เป็นเพื่อนของวรรณ แต่ทั้งคู่มีเรื่องขัดใจกัน จึงโกรธและไม่พูดกัน ทั้งกมลและสัมศรี มักจะพูดถึงอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องที่ไม่ดีให้วรรณฟังเสมอ ๆ ถ้านักเรียนเป็นวรรณ นักเรียนจะพูดอย่างไร

- (2) ก. "เราคุยกันเรื่องอื่นดีกว่า"
- (1) ข. "เขาก็กว่าเธออย่างนี้เหมือนกันละ"
- (3) ค. "เธอเข้าใจผิดหรือเปล่า ทำไมไม่ลองปรับความเข้าใจกันละ"

เกณฑ์ในการให้คะแนน

คำตอบที่แสดงถึงการพูดที่เหมาะสมในระดับสูง	ให้ 3 คะแนน
คำตอบที่แสดงถึงการพูดที่เหมาะสมในระดับปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
คำตอบที่แสดงถึงการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ	ให้ 1 คะแนน

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 78)

๖๖

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE ₁	T ₁ E ₁	X ₁	T ₂ E ₁
RE ₂	T ₁ E ₂	X ₂	T ₂ E ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

RE₁, RE₂ แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

T_1E_1, T_1E_2	แทน	การทดสอบก่อนที่จะทำการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
T_2E_1, T_2E_2	แทน	การทดสอบหลังจากการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
X_1	แทน	การพัฒนาการพูดที่เหมาะสมโดยใช้บทบาทสมมติ
X_2	แทน	การพัฒนาการพูดที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง มีลำดับขั้นดังนี้

1. ก่อนการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

2. ขณะทดลอง ดำเนินการดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้โปรแกรมการใช้นิทานสมมติทุกวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ติดต่อกัน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 11 กันยายน 2534

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ติดต่อกัน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 12 กันยายน 2534

3. หลังทดลองให้กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ค่ารวมของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 74)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ

และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 พาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้ (ลิวัน สายยศ

และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อสอบของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบการพหุที่เหมาะสมภายในกลุ่ม โดยใช้ t-test Dependent

(ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลัง
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่ยกกำลังสอง
$(\sum D^2)$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่ทั้งหมดยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลัง

3.2 ทดสอบการพหุที่เหมาะสมระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test Independent

(ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และ
กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลอง
กลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1
และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อน และหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติกับ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

3. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมการใช้นิทานสมมติ

4. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลองที่ 1	12	70.9166	31.7196	1.1863
กลุ่มทดลองที่ 2	12	68.2500	28.9318	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 1 ปรากฏว่า การพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติกับนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติกับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลองที่ 1	12	23.50	43.3636	4.8890**
กลุ่มทดลองที่ 2	12	13.6666	5.1515	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 ปรากฏว่า การพูดที่เหมาะสมของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

3. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ

ค่าเฉลี่ย

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ก่อนการทดลอง	12	70.9166	31.7196	12.3621**
หลังการทดลอง	12	94.4166	14.6287	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า การพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น

÷ 23.12413

12.8901

4. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับ
โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ก่อนการทดลอง	12	68.2500	28.9318	20.8587**
หลังการทดลอง	12	81.9166	15.5378	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่า การพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการใช้บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ กับนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
3. เปรียบเทียบการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ ได้มาจากแบบประเมินพฤติกรรมจากการสังเกตของครูประจำชั้นตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด และจากการตอบแบบสอบถามโครเอเชีย จำนวน 42 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีการพูดที่เหมาะสมในระดับต่ำ จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

1. โปรแกรมการใช้นิทานสมมติ
2. โปรแกรมการใช้นิทานแม่แบบ
3. แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม
2. ขณะทดลอง ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้โปรแกรมการใช้นิทานสมมติทุกวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.30-16.20 น. ติดต่อกัน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 11 กันยายน 2534
 - 2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้โปรแกรมการใช้นิทานแม่แบบทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30-16.20 น. ติดต่อกัน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2534 ถึงวันที่ 12 กันยายน 2534
3. หลังการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการทดลองโดยใช้ t-test แบบ Independent
2. เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ โดยใช้ t-test แบบ Independent
3. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ โดยใช้ t-test แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ โดยใช้ t-test แบบ Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ มีการพูดที่เหมาะสมก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ กับนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ มีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ

3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทรรศการสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการใช้นิทรรศการสมมติกับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงธนบุรี (200 ปี) เขตประเวศ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทรรศการสมมติและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ มีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 1 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการใช้นิทรรศการสมติดกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกัน" ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทรรศการสมมติ และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมแตกต่างกัน โดยมีนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้นิทรรศการสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการทดลองของ รัตน นฤภัทร (2524:71-72) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการสอนทักษะการทวนซ้ำด้วยวิธีบรรยาย การให้ตัวแบบ และบทบาทสมมติ พบว่า ผู้ที่ได้รับการทดลองด้วยวิธีสอนด้วยบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย และสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบให้ตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการทดลองของ รจนา ชัยมีเขียว (2530:53) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจต่อวิธีสอนการพูดของนักเรียนที่สอนโดยการอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติและการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ที่วัดจากแบบประเมินการพูด และมีความสนใจต่อวิธีสอนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้โปรแกรมการใช้นิทรรศการสมตินำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามขั้นตอนการแสดงบทบาทสมมติของทีศนา แชนนีย์ (2519:44-47) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน

ตอนคือ ขั้นเตรียมการ ขั้นแสดง ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ขั้นแสดงเพิ่มเติมและขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป จากขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอนมีผลต่อการพูดที่เหมาะสมของผู้เข้าร่วมการทดลองอย่างยิ่ง โดยเฉพาะขั้นแสดง เพราะจากสถานการณ์และบทบาทที่ผู้วิจัยสมมติขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การที่ผู้เข้าร่วมการทดลองได้แสดงบทบาทต่าง ๆ โดยไม่มีการเตรียมตัวมาก่อน จะเป็นการช่วยฝึกให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมและหาทางแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างธรรมชาติ ทำให้ผู้แสดงรู้สึกว่าได้ประสบการณ์กับสถานการณ์จริง ได้ตัดสินใจแก้ปัญหาจริง และจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลก็จะทำให้ผู้แสดงเข้าใจว่าพฤติกรรมที่ตนได้ตัดสินใจแก้ปัญหานั้นเหมาะสมหรือไม่ ถ้าเหมาะสมก็นำวิธีการนั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ถ้าไม่เหมาะสมผู้สังเกตการณ์ก็จะเสนอแนะวิธีการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ต่อไป จากขั้นตอนดังกล่าว ผู้เข้าร่วมการทดลองจะได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525:78) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ควรเกิดจากการกระทำโดยผู้เรียนเอง

จากการทดลองผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้รับโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ พบว่ามีความกระตือรือร้น สนใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าในระยะแรกมีนักเรียนบางคนประหม่าอายุ ไม่กล้าแสดงออก กลัวแสดงได้ไม่ดี นอกจากนั้นบางคนทำได้ไม่เต็มที่ในขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลเพราะกลัวว่าเพื่อนจะโกรธ ผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้นและให้กำลังใจ แต่เมื่อได้ร่วมกิจกรรมไปในช่วงหนึ่ง ผู้เข้าร่วมการทดลองเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกล้าแสดงออกจนเป็นตัวของตัวเอง ทำให้กิจกรรมดำเนินต่อไปอย่างราบรื่นจนเสร็จสิ้นกิจกรรม

ส่วนนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบนั้น พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองมีความกระตือรือร้น สนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยสังเกตจากความสนใจในการดูสไลด์ประกอบคำบรรยาย การอภิปราย ชักถาม และช่วยกันสรุป ทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฮอลล์ (รวีพันธ์ งามแจ้ง. 2520 : 2; อ้างอิงมาจาก Hall. 1971) ที่ว่าการใช้สไลด์ประกอบเทปบันทึกเสียงสอนได้ผลดีมาก สามารถฉายทวนซ้ำได้ หยุดภาพได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและจดจำได้นาน และสำเภา วรางกูร (2514:5-9) กล่าวถึงการเรียนรู้สไตล์ทัศน์วัสดุที่มีคุณค่าทางจิตวิทยาว่า ช่วยเร้าให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ และช่วยให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นอกจากนี้เทคนิคแม่แบบที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตของแบนดูรา (Bandura. 1977:22-29) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 อย่างคือ ความสนใจแม่แบบที่เสนอโดยสไลด์สื่อบรรยาย การเก็บจำโนภาพของเรื่องราวที่เสนอและแปลงเป็นสัญลักษณ์ทางภาษาด้วยการอภิปราย การแสดงออกโดยผู้เข้าร่วมการทดลองแสดงพฤติกรรมการพูดที่เหมาะสมภายหลังจากการได้รับแม่แบบแล้ว โดยสังเกตจากคะแนนเฉลี่ยการพูดที่เหมาะสมก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบคือ 68.2500 และ 81.9166 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังผลการวิเคราะห์ในตาราง 4 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้การเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการทดลองแสดงพฤติกรรมเลียนแบบที่พึงประสงค์ดังที่กรนิการ์ ลิทธิศักดิ์ (2528:46-51) ทดลองพบว่า การเสริมแรงแก่ตัวแบบและเด็ก ส่งเสริมการเลียนแบบได้ดีที่สุด การไม่ให้การเสริมแรงเลยก่อให้เกิดการเลียนแบบน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบได้ผลดีน้อยกว่าโปรแกรมการใช้นิทานสมมติ อาจจะเป็นเนื่องมาจากข้อบกพร่องในการเลือกตัวแบบ เนื่องจากบุคคลที่เด็กจะเลียนแบบ จะต้องเป็นตัวแบบที่เด็กชอบ ตัวแบบที่ตรงกับความสนใจของเด็กหรือเลียนแบบจากตัวแบบที่กล้าหาญ (ส่วนา พรพัฒน์กุล. 2525:2-7) สำหรับการคัดเลือกตัวแบบของผู้วิจัยในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพยายามคัดเลือกตัวแบบที่เด็กชอบและให้ความสนใจ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดสุ่มถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน แล้วนำผลจากแบบสอบถามมาคัดเลือกเป็นตัวแบบ แต่ถึงกระนั้นความสนใจหรือความชอบของผู้เข้าร่วมการทดลองอาจไม่ตรงกัน จึงทำให้ขาดความสนใจในตัวแบบนั้น ๆ อีกประการหนึ่งก็คือเทคโนโลยีที่ใช้ในโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบอาจทำให้ความสนใจของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อตัวแบบลดน้อยลง เนื่องจากผู้เข้าร่วมการทดลองเปลี่ยนความสนใจไปที่เทคโนโลยีที่ใช้ในการทดลอง ถึงแม้ว่าผู้วิจัยพยายามดึงความสนใจของผู้เข้าร่วมการทดลองให้อยู่ที่ตัวแบบ แต่ก็ยังทำให้มีส่วนที่บกพร่องอยู่ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ ผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบไม่มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองจึงทำให้ผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

2. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 2 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการใช้นิทานสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น" ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการทดลองของ โคโนเลย์

(Conoley. 1977:4977-A) ซึ่งศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่าการใช้บทบาทสมมติเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีสังคมมีดีขึ้น และจิราภรณ์ พันธ์ตระกูล (2528:49-55) ได้ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยการใช้บทบาทสมมติมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงขึ้นภายหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าบทบาทสมมติเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะบทบาทสมมติช่วยฝึกให้ผู้เข้าร่วมการทดลองปฏิบัติตามขั้นตอน "รู้สึก คิด กระทำ" ซึ่งโดยปกติแล้วเมื่อบุคคลเผชิญปัญหา ก็จะเกิด "รู้สึกแล้ว กระทำ" ไปตามความรู้สึกนั้นทันที แล้วจึงหวนกลับมาคิดว่าควรหรือไม่ควร ถูกหรือผิด การพูดก็เช่นกันดังที่ประเทิน มหาจันทร์ (2519:11) กล่าวไว้ว่า ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการพูดของเด็กไทยคือ ไม่คิดให้ถี่ถ้วนที่จะพูด นอกจากนั้นการแสดงบทบาทสมมติยังทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีโอกาสทดลองแสดงบทบาทนั้น ๆ ด้วยตนเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงรวมทั้งได้สำรวจพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยตนเอง ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองจึงทำให้ผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น

3. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น" ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของแบนดูรา รอสและรอส (Bandura, Ross and Ross. 1963:3) ที่ศึกษาผลของการใช้แม่แบบต่อการเลียนแบบ ผลการทดลองพบว่าเด็กที่ได้รับแม่แบบก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวมากขึ้น แต่กลุ่มที่ไม่ได้รับแม่แบบไม่ค่อยมีพฤติกรรมก้าวร้าวปรากฏ และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์มีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตัดเทียมกับแม่แบบจากชีวิตจริง จรัส ติษฐ์แก้ว (2525:ก-ข) ได้ศึกษาผลของตัวแบบที่มีต่ออัตมโนทัศน์ และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่เพื่อนไม่ยอมรับ พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของอัตมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเทคนิคแม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้
นักเรียนมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กวัยนี้ชอบเลียนแบบคำพูดและการกระทำตาม
ตัวแบบที่ตนสนใจ อีกทั้งแม่แบบที่เสนอให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน รวมทั้งมีเนื้อหาที่
เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนอีกด้วย ทำให้ไม่เบื่อและสร้างความสนใจของผู้เข้าร่วมการ
ทดลอง นอกจากนั้นการอภิปรายหลังจากที่ได้ดูแม่แบบแล้วก็เป็นการทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมี
ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในที่สุด ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการ
ทดลอง จึงทำให้ผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีการพูดที่เหมาะสมสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบสามารถทำให้
การพูดที่เหมาะสมของนักเรียนสูงขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการนำบทบาทสมมติ และเทคนิคแม่แบบ
ไปใช้ในการพัฒนาการพูดที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตัวนักเรียนเอง

1.2 ควรมีการฝึกและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบแก่ครู
เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบไปปรับปรุงเพื่อทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ระดับอื่น ๆ เช่นระดับประถมศึกษาตอนต้นเพื่อพัฒนาการพูดที่เหมาะสม อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะ
ช่วยให้นักเรียนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 นอกจากบทบาทสมมติ และเทคนิคแม่แบบแล้ว ควรทดลองใช้วิธีอื่น ๆ ด้วย
เพื่อพัฒนาการพูดที่เหมาะสม เช่น การให้คำปรึกษา การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

2.3 การคัดเลือกตัวแบบ ควรคัดเลือกตัวแบบหรือเปลี่ยนตัวแบบที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ
เช่น ภาพการ์ตูน ดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

2.4 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้วอย่างน้อยประมาณ 2 เดือน
เพื่อติดตามว่า การพูดที่เหมาะสมที่สูงขึ้นแล้วนั้นยังคงอยู่มากน้อยเพียงใด หรือมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างไร

บรรณานุกรม

กมล การกุศล. การพูดเพื่อประสิทธิผล. เอกสารประกอบการสอน วิชาไทย 201.

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521.

กรรณิการั ลิทธิศักดิ์. อิทธิพลของตัวแบบและการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็ก
ระดับอนุบาล. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

คมเพชร จิตรศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

จรัส ดิษฐแก้ว. ผลของตัวแบบที่มีต่ออึดทนในทักษะและการปรับตัวทางด้านสังคมของนักเรียนที่เพื่อน
ไม่ยอมรับ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนตากพิทยาคม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.

จรรยา คุณมี. การสอนวิชาสังคมศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2520.

จิตรา วสุวานิช และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ม.ป.ป.

จิตรจำนงค์ สุภาพ. กลายณาตะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ม.ป.ป.

จิราภรณ์ หันตระกูล. การทดลองใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนวัดเสมียนนารี. ปรินญาพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ชวน เพชรแก้ว และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : 2522.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

_____. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ชูศรี สนิทประสาทกร. วิธีสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ :

วิษุการพิมพ์, 2525.

ณรงค์ สายพิมพ์ทอง. การศึกษานวัตกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.

ทันทิมา ระเบียบดี. ผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นใน
ตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

อัดสำเนา.

ทักษิณี ทานตวนิช. วาทกรรม. เอกสารคำสอนวิชาภาษาไทย 103. ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529.

ทักษิณี ศุภเมธี. วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ธารการพิมพ์, 2527.

ทศนา แชนมณี. "การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน," ครูศาสตร์. 6(2) :

41 - 48 ; กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.

ธงชัย วิจารณ์ภาค. ผลของตัวแบบที่มีต่ออัธยาศัยและ การปรับตัวทางด้านสังคมของนักเรียน
ชายที่ประพฤติขัดต่อสังคมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.

นพดล จันทรเพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. อุบลราชธานี : คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2531.

นฤมล จรัสเพ็ชร์. การศึกษาปัญหาการเรียนสังคมส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2527. อัดสำเนา.

นันทนา จุฑังคะ. การศึกษานวัตกรรมการเรียนสังคมส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัด

ในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษา

ในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

นิพนธ์ ศศิธร. หลักการพูดต่อชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

กันลือ พุกกะวัน. อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

ประเทิน มหาจันทร์. หลักการสอนภาษาในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2519.

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. การทดลองใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ปิ่น มุกพัฒน์. สนิมในใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2518.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530

พรรณนิศ วาณิชการ. คู่มือแนะแนวการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2528

พัฒนา สุนทรสันต์. การทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2526

พันธ์เพชร (นามแฝง). มารยาทสังคม. กรุงเทพฯ : หอสมุดกลาง, 2513.

ไพศาล อ้นประเสริฐ. การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมศึกษาที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

รจนา ชัยมีเชียว. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจต่อวิธีสอนการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการสอนตาม

คู่มือครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- รัตน นฤภัทร. การเปรียบเทียบผลของการสอนทักษะการทวนซ้ำด้วยวิธีบรรยายการให้ตัวแบบ และบทบาทสมมติแก่นักศึกษาจิตวิทยาการปรึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- รวีพันธ์ งามแจ้ง. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในวิชาหลักการสอนในระดับ ป.กศ. โดยใช้ สไลด์เทปอัดโน้ต และ โปรแกรมสไลด์เทปอัดโน้ต. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2528.
- ละออ การณะวณิช และคนอื่น ๆ. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2517.
- วิจิตตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรมศาสนา, 2522.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2521.
- วิทยา เทพยา. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : เจริญรัฐการพิมพ์, 2527.
- วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์. การแสดงบทบาทสมมติในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. "การใช้บทบาทสมมติในห้องเรียน," วิทยาสาร. 30(7) : 10 - 13 ; เมษายน 2522.
- สมจิตร ชีวปรีชา. วาทวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.

- สวนา พรพัฒน์กุล. อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อพัฒนาการทางด้านความคิดและการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สวณิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. หลักการพูดขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา วาทยวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สนธิ ตั้งทวี. การใช้ภาษาภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.
- สนนิตย์ กายาผาด. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่เกิดจากฟิล์มสคริป ภาพการ์ตูน และฟิล์มสคริปภาพถ่ายตามความเป็นจริง. กรุงเทพฯ : 2517.
- สิรินา เล็บครุฑ. การศึกษาพฤติกรรมการของนักศึกษาในระดับ ป.กศ.สูง ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- สุจิตรา บัวคำภา. การศึกษาการสอนจริยศึกษาด้วยการใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุทธิ ภิบาลแทน. มารยาทไทยและราชาศัพท์. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต, 2527.
- สุนีย์ ชุ่มจิต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สำเนียง มณีกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน. หลักการพูด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมดิคัลมีเดีย, 2530.

ลำภา วรางกูร. "สื่อมวลชนกับการศึกษา," วารสารครุศาสตร์. มิถุนายน - กันยายน 2514.

อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินธิยาพันธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

อุทัย หิรัญโต. หลักการพูดในที่ชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2521.

เอนกกุล กรีนสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิเศษการพิมพ์, 2520.

Bandura, Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice Hall, 1977.

Bandura, Albert and Richard H. Walters. Social Learning and Personality Development. New York, Holt Rinehart and Winston, Inc., 1963. 329 p.

Blackman, Garth J. and Adolph Silberman Modification of Child and Adolescent Behavior. Belmont California Wadsworth Publishing Company Inc., 1975.

Conoley, Jane Close. "The Effects of Interdependent Learning Tasks and Role Play on Sociometric Patterns, Work Norm Measures and Behavior in Elementary Classroom," Dissertation Abstracts International. 37 : 5977-A ; February, 1977.

Hass, Kenneth B. and Harry R. Packer. Preparation and Use of A - V Aids. India New Delhi, (Private) Ltd., 1964.

Hicks, D.J. "Imitation and Relation of Film Aggressive Peer and Adult Models," Journal of Personality and Social Psychology. 2 : 197 - 200 ; 1965.

Layser, Yana. "The Effects of Role Playing in Elementary School Classroom on Children With Low Sociometric Status," Dissertation Abstracts International. 36 : 7343-A ; May, 1976.

Lee, John R. Teaching Social Studies in The Elementary School. New York : Free Press, 1974.

Marguess, Alma and Louise Robinson. "The Impact of Role - Playing on Selected Values. Claims Held by Third and Fifth Grade Students," Dissertation Abstracts International. 37 : 3397-3398-A ; December, 1978.

Midlarsky, B., James H. Bryan, and P. Brichman. "Aversive Approval : Interactive Effect of Modeling and Reinforcement on Altruistic Behavior," Child Development. 44 : 321 - 328 ; 1973.

Patterson, C.H. Relationship and Psychotherapy. New York : Harper and Row Publishing, 1974.

Shaftel, Fannic R. and George Shaftel. Role Playing for Social Value : Decision Making in the Social Studies. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1967.

Tayler, John L. and Rex Walford. Simulation in the Classroom. Middlesex, Marmonsworth : Penguin, 1974.

- ภาคผนวก ก
- แบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม
 - คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

แบบสอบถามการปฏิบัติที่เหมาะสม

คำชี้แจง

แบบสอบถามต่อไปนี้เห็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เมื่อนักเรียนอ่านแล้ว ให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

วิธีตอบ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x ทับตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับข้อความที่นักเรียนเลือก

1. สมบัติกับณรงค์เป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งทั้งสองคนไปซื้อของที่ร้านสหกรณ์โรงเรียน สมบัติเห็นณรงค์ทำตุ๊กตะจกชายของร้าวโดยที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่เห็น วันรุ่งขึ้นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ถามสมบัติว่ารู้หรือไม่ใครทำกระจกร้าว ถ้านักเรียนเป็นสมบัติ นักเรียนจะตอบอย่างไร
 - ก. "ไม่ทราบครับ"
 - ข. "ผมไม่ได้ทำครับ"
 - ค. "ณรงค์เป็นคนทำร้าวครับ"
2. ในช่วงโมงงานบ้าน อาจารย์ให้นักเรียนประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุมาส่ง หักยาคิดไม่ออกว่าจะทำอะไร จึงให้พิทักษ์คิดให้ เมื่อตอนทำงานเสร็จแล้ว เพื่อน ๆ ชมว่างานของพิทยาสวยและมีความคิดสร้างสรรค์ดีมาก ถ้านักเรียนเป็นพิทยา นักเรียนจะพูดอย่างไร
 - ก. "ต้องชมพิทักษ์นะแหละ เพราะเขาเป็นคนช่วยออกความคิดให้"
 - ข. "ไม่แจ๋วไฉนยังงี้ละ ใช้ความคิดตั้งสองคน"
 - ค. "แหม ฝีมือพิทยาจะอย่างไร"
3. อาจารย์ประจำชั้นของมารีสาบอกมารีสาซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นว่า ให้ไปบอกเพื่อนร่วมชั้นทุกคนว่าวันเสาร์นี้ถ้าใครว่างให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน ถ้าใครไม่ว่างก็ไม่ต้องมา ถ้านักเรียนเป็นมารีสา นักเรียนจะบอกเพื่อนอย่างไร
 - ก. "เสาร์นี้ถ้าใครว่าง อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน"
 - ข. "เสาร์นี้อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียนทุกคน ใครไม่มาอาจารย์จะตัดคะแนน"
 - ค. "เสาร์นี้ถ้าใครว่าง อาจารย์ให้มาช่วยตกแต่งห้องเรียน แต่อาจารย์อยากให้มีทุกคน"
4. สุนทรี่และสุเทพเรียนอยู่ห้องเดียวกัน วันหนึ่งสุเทพแกล้งเอายางโยนใส่สุนทรี่ ทำให้สุนทรี่ตกใจ ถ้านักเรียนเป็นสุนทรี่ นักเรียนจะพูดอย่างไร
 - ก. "แหม ตกใจแทบแย่ ที่หลังอย่าเล่นอย่างนี้อีกนะ"
 - ข. "ไอ้บ้า แกล้งกูทำไม"
 - ค. "วันนี้แกนักบ้าอะไรขึ้นมალะถึงมาแกล้งฉัน"

5. ปัญญาเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปอ่านทำนองเสนาะ และได้รางวัลชนะเลิศ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของปัญญา นักเรียนจะพูดกับปัญญาอย่างไร

- ก. "นี่เธอทำอะไร จิงชนะคนอื่นได้"
- ข. "เธอเป็นตัวแทนของโรงเรียน ถ้าไม่ได้รางวัลก็แย่แล้ว"
- ค. "ยินดีด้วยนะ เธอเก่งจัง"

6. กมลกับเพื่อนกำลังนั่งคุยกันในห้องอาหาร ขณะนั้นสุดาเพื่อนห้องเดียวกันเข้ามาในห้องอาหาร สุดาเป็นคนเรียนเก่ง แต่มีรูปร่างอ้วนมากและสวมแว่นตาหนาเตอะอีกด้วย เพื่อน ๆ ที่กำลังรับประทานอาหารอยู่ต่างพูดล้อเลียนต่าง ๆ นา นา เช่น "หม้ออภาศมาแล้ว" "ระวังหมุหกล้มนะ" สุดาเสียใจจึงเดินออกไปจากห้องอาหาร ถ้านักเรียนเป็นกมล นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "เธออย่าไปสนใจเสียงล้อเลียนของพวกเราเลย เดี่ยวเขาก็เลิกพูดไปเอง"
- ข. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "หมุใส่แว่น ไม่ทานข้าวหรือจ๊ะ"
- ค. เดินไปหาสุดาและพูดว่า "ถึงเธอจะอ้วน แต่เธอก็เรียนเก่งนะ"

7. กมล และ สมศรี ต่างก็เป็นเพื่อนของวรรณ ทั้งคู่มีเรื่องขัดใจกัน จึงไม่พูดกัน ทั้งกมลและสมศรีมักจะพูดถึงอีกฝ่ายหนึ่งในทางที่ไม่ดีให้วรรณฟังเสมอ ๆ ถ้านักเรียนเป็นวรรณ นักเรียนจะพูดอย่างไร

- ก. "เราคุยกันเรื่องอื่นดีกว่า"
- ข. "เขาก็ว่าเธออย่างนี้เหมือนกันละ"
- ค. "เธอเข้าใจผิดหรือเปล่า ทำไมไม่ลองปรับความเข้าใจกันละ"

8. สมคิดเป็นคนที่ย้อนแกลัง เพื่อนเสมอ วันหนึ่งสมคิดแกลังยื่นขาไปขวางทางเดิน ทำให้กัลยาล้ม ซึ่งอตุลย์เห็นพอดี กัลยาไปบอกอาจารย์ อาจารย์จึงเรียกสมคิดไปถามแต่สมคิดปฏิเสธ กัลยาอ้างอตุลย์เป็นพยาน อาจารย์จึงถามอตุลย์ ถ้านักเรียนเป็นอตุลย์ นักเรียนจะตอบอย่างไร
- "สมคิดเป็นคนยื่นขาไปขวางทางเดิน ทำให้กัลยาหกล้ม"
 - "กัลยาเดินสะดุดขาตัวเองหกล้ม"
 - "ผมไม่แน่ใจว่าสมคิดทำหรือเปล่าครับ"
9. น้อยและเอกเรียนอยู่ห้องเดียวกัน วันหนึ่งน้อยทำเลข โจทย์ปัญหาไม่ได้ น้อยจึงถามเอกว่าทำได้หรือไม่ ช่วยอธิบายให้เข้าใจบ้าง เอกเข้าใจเลขข้อนี้ดีและสามารถอธิบายได้ ถ้านักเรียนเป็นเอก นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ฉันว่าฉันเข้าใจ แต่ไม่รู้ว่าจะเข้าใจถูกหรือเปล่า"
 - "ฉันไม่ค่อยเข้าใจ คงอธิบายไม่ถูก เธอลองถามคนอื่นดีกว่า"
 - "ฉันทำได้ มาฉันจะอธิบายให้"
10. ขณะที่วันชัยจะนั่งเก้าอี้ อมรซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ก็ดึงเก้าอี้ออก ทำให้วันชัยล้มลงกับกระแทกพื้น วันชัยโกรธที่อมรทำเช่นนี้ ถ้านักเรียนเป็นวันชัย นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "โอ๊ยบ้า แกทำอย่างนี้หมายความว่ายังงี้"
 - "จะบ้าหรือไงที่ทำอย่างนี้"
 - "วันหลังอย่าแกลังกันอีกนะ เดี่ยวกระดูกหักจะลำบากกันทั้งสองคน"
11. ในงานกีฬาสีของโรงเรียน วิชาอยู่สีเขียว วิชาอยู่สีแดง นักกีฬาสีเขียวและสีแดงแข่งชักคะเย่อกัน ทั้งวิชาและวิชาต่างก็เชียร์สีของตน ผลปรากฏว่าสีแดงชนะ เพื่อน ๆ ต่างไปแสดงความยินดีกับนักกีฬาสีแดงรวมทั้งวิชาด้วย ถ้านักเรียนเป็นวิชา นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ขอแสดงความยินดีด้วย สีแดงเก่งจังนะ"
 - "แหม ไม่น่าเชื่อเลยว่าสีแดงจะชนะ"
 - "ดีใจด้วย แต่คราวนี้อ่อนข้อให้ สีแดงจึงชนะ"

12. มาลีเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งและสอบได้ที่ 1 ของห้องทุกครั้ง ในการสอบปลายปีนี้ มาลีสอบไม่ได้ที่ 1 แต่ได้ที่ 3 มาลีเสียใจมาก ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของมาลี นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ได้ที่ 1 มาตั้งหลายครั้งแล้ว ให้คนอื่นเขามั่งซิ"
 - "แหม ปีนี้ข้อสอบยากจังเลยนะเธอ"
 - "ไม่เป็นไรนะจะมาลี ปีนี้พลาดปีหน้าแก้ตัวใหม่"
13. มนตรีกับอนุพงษ์ทะเลาะกัน เนื่องจากมนตรีเข้าใจว่าอนุพงษ์เป็นคนไปบอกอาจารย์ว่า มนตรีชอบกลับบ้านค่ำเพราะแอบไปเล่นวิดีโอเกมบ้านเพื่อน สัจจิตราอยู่ในเหตุการณ์พอดี ถ้านักเรียนเป็นสัจจิตรา นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "จะเอาใจก็เอากัน จะได้หมดเรื่องหมดราวกันเสียที"
 - "อย่าทะเลาะกันเลย เด็ดขวญกลงโทษหรอก"
 - "อย่าทะเลาะกันเลย เพื่อนอาจจะทำด้วยความหวังดีก็ได้"
14. อรอนงค์ไปเรียนพิเศษทุกวันเสาร์ แต่วันเสาร์ที่จะถึงนี้อาจารย์ยังสอน เพื่อน ๆ จึงชวนอรอนงค์ไปดูหนัง อรอนงค์อยากไปแต่คิดว่าถ้าขออนุญาตคุณแม่ไปดูหนัง คุณแม่คงไม่อนุญาตแน่ ๆ ถ้านักเรียนเป็นอรอนงค์ นักเรียนจะพูดกับคุณแม่อย่างไร
- "ถ้าวันนี้อาจารย์ไม่สอน หนูขออนุญาตไปที่อื่นได้ไหมคะ"
 - "วันนั้นหนูไปเรียนพิเศษนะคะ"
 - "วันนี้อาจารย์ยังสอน หนูขออนุญาตไปดูหนังนะคะ"
15. อาจารย์ฝากเขาว่าส่งจดหมายด่วน แต่เขาว่าส่มส่ง 2-3 วันต่อมานักเรียนได้จึงนำจดหมายไปส่ง และในวันนั้นอาจารย์ถามเขาว่าส่าส่งจดหมายหรือยัง ถ้านักเรียนเป็นเขาว่านักเรียนจะตอบอย่างไร
- "เพิ่งส่งวันนี้คะ เพราะหุลืม"
 - "ส่งแล้วคะ"
 - "ส่งแล้วคะอีก 2-3 วันคงถึงมั่งคะ"

16. อติศักดิ์และ โยธินมีเรื่องได้เถียงจนกระทั่งทะเลาะกัน ทฤทัยเห็นเหตุการณ์พอดี เมื่ออาจารย์เดินมาพบเข้า อติศักดิ์และโยธินจึงเดินเลี่ยงไป อาจารย์ถามทฤทัยว่ามีเรื่องอะไรกัน ถ้านักเรียนเป็นทฤทัย นักเรียนจะตอบอย่างไร
- "ทั้งสองคนทะเลาะและต่อยกันค่ะ"
 - "ทั้งสองคนทะเลาะกันค่ะ"
 - "ทั้งสองคนทะเลาะกัน อติศักดิ์ไม่โหมมาก โดนเข้าต่อยโยธิน ทั้งสองเลยชกกันใหญ่"
17. จักรกฤษณ์เดินไปชนเพื่อนคนหนึ่งล้ม แล้วกล่าวคำขอโทษ แต่เพื่อนคนนั้นกลับย้อนถามว่า "ตามอดหรือไง ขอโทษแล้วหายเจ็บหรือ" ถ้านักเรียนเป็นจักรกฤษณ์ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ขอโทษครับ ผมไม่ได้เจตนาจริง ๆ"
 - "ขอโทษแล้วยังไม่พอ แล้วแกจะเอาอย่างไร"
 - "ทำไม มึงว่ากูตามอดหรือ"
18. ในการเลือกประธานสภานักเรียน มีนักเรียนหลายคนลงแข่งขันรับเลือกตั้ง ประกอบและเอกชัย ได้คะแนนใกล้เคียงกันมาตลอด แต่ผลสุดท้ายประกอบได้คะแนนมากกว่า และได้รับเลือกเป็นประธานสภานักเรียน ถ้านักเรียนเป็นเอกชัย นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ขอแสดงความยินดีด้วย คุณได้รับเลือกก็แสดงว่าคุณเป็นคนที่มีความสามารถจริง ๆ"
 - "โธ่ ตำแหน่งนี้ไม่มีใครเขาอยากได้หรอก"
 - "แสดงว่าเธอมีวิธหาเสียงที่ดีกว่า เธอจึงชนะ"
19. ในช่วงโมงพลศึกษา อาจารย์สอนเรื่องกระโดดข้ามรั้ว ขณะที่ครูให้ฝึกซ้อม พรรณีเป็นนักเรียนคนเดียวที่อาจารย์ชมว่าทำได้ดี ในขณะที่รัตนากลับมากระโดดเพราะกลัว อาจารย์จึงให้พรรณีฝึกซ้อมให้ ถ้านักเรียนเป็นพรรณี นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ถ้าครั้งนี้เธอทำไม่ได้ ครั้งต่อไปเธอก็จะไม่มีวันทำได้"
 - "คนอื่นเขาก็กลัวเหมือนกัน แต่ถ้ากระโดดครั้งหนึ่งได้ครั้งต่อไปก็สบายมากลองดูสิ"
 - "กระโดดข้ามรั้วไม่เห็นยากเลย ทำไมทำไม่ได้"

20. ในการทำงานเป็นกลุ่ม การเริ่มต้นกันพรพรรณเสมอว่าวัลยาไม่รับผิดชอบในการทำงาน วันต่อมาเมื่อวัลยาบ่นกับพรพรรณว่า ไม่อยากทำงานกับการันต์เพราะการันต์จู้จี้ขี้บ่น ถ้านักเรียนเป็นพรพรรณ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "การันต์เขาก็บ่นว่าเธอไม่รับผิดชอบงานเหมือนกัน"
 - "ขอไม่ออกความคิดเห็นอะไรนะ"
 - "จับเข้าคุยกันเสียทีซิเพื่อน เพื่อจะเข้าใจกันบ้าง"
21. ในช่วงเวลาพัก สมนึกทำภาพวาดของซูลีและโดยไม่ได้ตั้งใจ และไม่มีใครเห็น เมื่อซูลีถามเพื่อน ๆ ว่าใครทำ ถ้านักเรียนเป็นสมนึก นักเรียนจะตอบอย่างไร
- "ลมหัดภาพเธอตก"
 - "ฉันทำภาพเลอะเอง ขอโทษด้วยไม่ได้เจตนา"
 - ทำเฉย ๆ ก่อน เมื่อซูลีถามตน จึงค่อยตอบว่าตนทำ
22. วิทยาเป็นเพื่อนของอนันต์ วันหนึ่งอนันต์ขี่จักรยานชนจักรยานอีกคันหนึ่งล้มลงไป เมื่อเจ้าของมาเห็นจึงถามวิทยาซึ่งอยู่ตรงนั้นและเห็นเหตุการณ์ว่า ใครชนจักรยานล้ม ถ้านักเรียนเป็นวิทยานักเรียนจะพูดอย่างไร
- "มีคนชน แต่ไม่ทันสังเกตว่าใคร"
 - "อนันต์เป็นคนชน"
 - "มีคนชนเป็นนักเรียนชาย แต่ไม่รู้ว่าเป็นใครแล้ว"
23. อูมาเอารองเท้าของชาญวิทย์ไปซ่อนหลังเลิกเรียนตอนเย็น ทำให้ชาญวิทย์กลับบ้านไม่ได้ ชาญวิทย์ขอร้องเท้าคืนแต่อูมาไม่ให้ ถ้านักเรียนเป็นชาญวิทย์ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ขอร้องเท้าคืนเถอะ เราจะรีบกลับบ้าน"
 - "คืนรองเท้ามา ไม่งั้นแกล้งเตะแน่"
 - "เล่นอะไรก็ไม่รู้ เสียเวลาจัง"

24. ในการวาดภาพครึ่งหนึ่ง อาจารย์มอบหมายให้ไพฑูรย์ ภัฏฐ สุริยา ช่วยกันวาดภาพ 1 ภาพ ในเวลาที่กำหนดให้ เมื่อภัฏฐและสุริยาแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการวาดภาพ ไพฑูรย์เป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นดี ถ้านักเรียนเป็นภัฏฐ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- ก. "ชี้แจงจิตนะชิ ถึงคอยนต์ให้คนอื่นพูด"
 - ข. "เขาไม่กล้าตัดสินใจมั้ง ถึงต้องคอยถามคนอื่นอยู่เรื่อย"
 - ค. "ผมก็ว่าอย่างนั้น เขาเป็นคนรับฟังคนอื่นดีจริง ๆ"
25. ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ เอกเป็นคนเดียวที่ทำคณิตศาสตร์ถูกหมดทุกข้อทั้ง ๆ ที่เป็นคนเรียน ไม่เก่ง อาจารย์ชมเอกว่าเก่งมาก ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของเอก นักเรียนจะพูดอย่างไร
- ก. "เขาไม่เก่งหรอกครับ เผลอเขาทำถูกหมดเท่านั้นเอง"
 - ข. "วันนี้เขาตั้งใจทำจริง ๆ ครับ"
 - ค. "อาจารย์ครับ เขาให้พี่เขาสอนครับ"
26. ในวิชางานบ้านเรื่องการประกอบอาหารภาคปฏิบัติ อาจารย์แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน ลัดขั้กับดวงพรเสมอ ๆ ว่า ไม่อยากอยู่ในกลุ่มของตน เพราะถูกเอาเปรียบเรื่องเงินที่ซื้อของมาประกอบอาหาร ถ้านักเรียนเป็นดวงพร นักเรียนจะพูดอย่างไร
- ก. "ลองเก็บเงินที่จะซื้อของก่อนซิ"
 - ข. "น่าเห็นใจเธอมากนะ แต่น่าจะมีวิธีที่ดีกว่าการออกจากกลุ่มนี้"
 - ค. "ฉันว่าเธอเปลี่ยนกลุ่มเลยดีกว่า เธอจะได้สบายใจ"
27. ในช่วงโมงภาษาอังกฤษ อาจารย์ให้นักเรียนทำการบ้านมาส่ง ถ้าใครไม่ได้ทำมาจะถูกลงโทษ สายใจยังทำการบ้านไม่เสร็จเพราะมันเต็มไปด้วยเส้นและลิ่มเธอสมุดการบ้านมาด้วย ถ้านักเรียนเป็นสายใจ นักเรียนจะบอกอาจารย์อย่างไร
- ก. "ยังทำการบ้านไม่เสร็จค่ะ"
 - ข. "ยังทำการบ้านไม่เสร็จเลยค่ะ เพราะไม่มีเวลาค่ะ"
 - ค. "ทำการบ้านแล้วค่ะ แต่ลิ่มเธอสมุดมา"

28. อาจารย์มอบหมายให้สาววัดนักเรียนคอยดูว่ามีนักเรียนคนใดบ้างซื้อขนมหรือของในขณะที่อยู่
ในเครื่องบินนักเรียน วันนี้อรุณเป็นสาววัดนักเรียน เขาเห็นนักเรียนกลุ่มหนึ่งขึ้นล้อมรทชาย
ลุกขึ้นทอด อรุณจึงมารายงานอาจารย์ ถ้านักเรียนเป็นอรุณ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "อาจารย์ครับ มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่ที่รถชายลุกขึ้นทอดครับ"
 - "อาจารย์ครับ มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งซื้อลุกขึ้นทอดครับ"
 - "อาจารย์ครับ มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งซื้อลุกขึ้นทอดครับประทานกันอร่อยใหญ่เลยครับ"
29. ขณะที่ทุกคนกำลังเข้าแถวรับอาหารกลางวัน ประสพชัยเดินเข้ามาแทรกแถวหน้าวัชรီ ถ้านักเรียนเป็นวัชรီ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "แหกตาคุณมั่งซิ ว่าเขาเข้าแถวกันอยู่"
 - "เอาเปรียบจัง มาทีหลังจะกินก่อนหรือไง"
 - "นี่เธอ ไปต่อแถวซิจ๊ะ"
30. ในวิชาเกษตร อาจารย์สั่งให้นักเรียนทุกคนปลูกต้นไม้ประดับประเภทชวน โดยใช้เวลา
1 เดือน สำหรับดูแลให้เจริญงอกงาม เมื่อครบกำหนดนักเรียนทุกคนจึงนำผลงานมาส่ง
อาจารย์ชมผลงานของพระพงศ์ว่าสวยงามและดูแลรักษาดีมาก เพื่อน ๆ ทุกคนต่างวิจารณ์
กันไปต่าง ๆ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของพระพงศ์ นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "เธอดูแลเองหรือ ไปซื้อมาส่งอาจารย์หรือเปล่า"
 - "คงรดน้ำใส่ปุ๋ยทุกวันซิเนะ หมดค่ายไปหลายนะถึงได้งามอย่างนี้"
 - "ดีใจด้วยนะ อาจารย์ชมเธอใหญ่เลย ดันไม้ของเธองามจริง ๆ"
31. นพดลเป็นนักเรียนชั้น ป.5 ซึ่งมีอาชีพการช่างหนึ่งเนื่องจากเป็นโปลิโอตั้งแต่เล็ก เพื่อน ๆ
ชอบเรียกนพดลว่าไอเป้ หรือแกล้งล้อด้วยการเดินแบบเดียวกับนพดล นพดลเสียใจมาก
ทุกครั้งที่เพื่อนล้อ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของนพดล นักเรียนจะพูดอย่างไร
- "ก็เธอขาเป้จริง ๆ นี่ เขาก็เรียกเธอไอเป้เนะซิ"
 - "เพื่อนพวกนี้พูดมากจัง"
 - "อย่าเสียใจ เธอยังมีอะไร ๆ ดีกว่าคนอื่นตั้งหลายอย่าง"

32. ภาณุและแก้วใจได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำในการร่ววยพระเชษฐภคินี ทำให้เพื่อน ๆ รู้สึกผิดหวังที่ตนไม่ได้รับคัดเลือก บางคนจึงต่อต้านภาณุและแก้วใจ ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่ไม่ได้รับการคัดเลือก นักเรียนจะพูดอย่างไร

- ก. "พวกเราอย่าไปยุ่งกับเขาละ เขาเก่งก็ต้องยกให้เขา"
- ข. "ไม่เห็นเป็นไรเลย ไม่ได้รับคัดเลือกก็ไม่เห็นแปลก"
- ค. "อย่าไปเกลียดเขาเลย ก็เขาเป็นคนที่มีความสามารถจริง ๆ นั่นละ"

33. อาจารย์สุรพลเป็นอาจารย์สอนคณิตศาสตร์ ถ้านักเรียนคนใดไม่ทำการบ้านมาส่ง อาจารย์สุรพลจะตีทุกครั้ง น้ำทิพย์ไม่ได้ทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์มา จึงไม่สบายใจและไม่อยากไปโรงเรียน เพราะกลัวถูกอาจารย์สุรพลตี ถ้านักเรียนเป็นน้ำทิพย์ นักเรียนจะพูดกับผู้ปกครองอย่างไร

- ก. "วันไหนไม่อยากไปโรงเรียน ขอหยุดหนึ่งวันได้ไหมคะ"
- ข. "คุณแม่คะวันไหนลืมทำการบ้าน ต้องถูกอาจารย์ตีแน่ ๆ ไม่ไปโรงเรียนได้ไหมคะ"
- ค. "วันไหนไม่ค่อยสบาย ขอหยุดโรงเรียนหนึ่งวันได้ไหมคะ"

34. ดำเป็นเด็กแกล้งมาก มักจะมีคำพูดแปลก ๆ มาพูดให้เพื่อนฟังบ่อย ๆ เพื่อนส่วนใหญ่ชอบฟัง อาจารย์มักจะเรียกดำมาเตือนว่าไม่ควรพูด แต่ดำก็ยังพูดเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของดำ เมื่อได้ยินดำพูดคำไม่สุภาพ นักเรียนจะพูดอย่างไร

- ก. "เฮ้ย ขอฟังด้วยคนซิ"
- ข. "เมื่อกี้แกพูดว่าอะไรนะ พูดให้ชัด ๆ ซิ"
- ค. "อย่าพูดเลย เตี๋ยวโดยอาจารย์ดักอีกหรอก"

35. วันชาติเป็นนักเรียนชั้น ป.6 ซึ่งตั้งใจเรียนมาก เมื่อสอบปลายปีเสร็จแล้ว วันชาติไปสอบแข่งขันเข้าเรียนชั้น ม.1 ที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง เขาหวังที่จะเข้าเรียนที่โรงเรียนนี้มาก ปรากฏว่าวันชาติสอบไม่ได้ เขาเสียใจมาก ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของวันชาติ นักเรียนจะพูดกับวันชาติอย่างไร

- ก. "อย่าเสียใจมากนัก เตรียมตัวดูหนังสือสอบรอบ 2 ดีกว่า พวกเราจะคอยเอาใจช่วย"
- ข. "เป็นธรรมชาติของการสอบ ย่อมมีคนสอบได้และสอบไม่ได้"
- ค. "ก็เธออยากตั้งความหวังไว้มากนี้ พอพลาดก็เลยเสียใจมาก"

คะแนนของแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม

ข้อคำถาม	คำตอบ			ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ก	ข	ค		ก	ข	ค
1	1	2	3	19	2	3	1
2	3	2	1	20	1	2	3
3	3	1	2	21	1	3	2
4	3	1	2	22	1	3	2
5	2	1	3	23	3	1	2
6	2	1	3	24	1	2	3
7	2	1	3	25	1	3	2
8	3	1	2	26	2	3	1
9	2	1	3	27	3	2	1
10	1	2	3	28	3	2	1
11	3	2	1	29	1	2	3
12	1	2	3	30	1	2	3
13	1	2	3	31	1	2	3
14	2	1	3	32	1	2	3
15	3	2	1	33	2	3	1
16	2	3	1	34	2	1	3
17	3	2	1	35	3	2	1
18	3	1	2				

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสม

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	4.309	19	2.331
2	3.142	20	3.143
3	2.777	21	3.350
4	4.971	22	3.357
5	1.844	23	6.186
6	4.762	24	5.470
7	3.473	25	4.321
8	3.395	26	3.277
9	3.184	27	3.429
10	6.725	28	3.674
11	5.786	29	2.331
12	4.272	30	7.770
13	3.959	31	5.250
14	3.989	32	6.080
15	4.938	33	2.698
16	2.912	34	4.908
17	6.124	35	3.778
18	6.215		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = 0.87

ภาคผนวก ข

- โปรแกรมการใช้งบประมาณ
- โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
การพูดที่เหมาะสม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ประมุขประเทศ	ฉันคือใคร	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการ หน้าที่ และจุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการพูดที่เหมาะสมได้ 3. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่มและนักเรียนกับผู้วิจัยให้สนิทสนมกันยิ่งขึ้น	1. ผู้วิจัยและนักเรียนทำความรู้จักกันด้วยการแนะนำชื่อ และชื่อสกุลของตนเอง 2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรม "ฉันคือใคร" เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน - ผู้วิจัยแจกกระดาษ ดินสอ และเชือกมัดให้ให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับตนเอง 5 ข้อ เป็นข้อความสั้น ๆ ชัดเจน อ่านง่าย และเขียนอักษรตัวโต ๆ ไว้บนหัวกระดาษว่า "ฉันคือใคร" - ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนติดกระดาษไว้บนหน้าอกเสื้อของตน - ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเดินไปรอบ ๆ ห้อง โดยไม่มี

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				การพูดกัน แต่ให้แต่ละคน หยุดอ่านและจำเรื่องราว ของเพื่อน ในเวลาที่กำหนด - เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้ นักเรียนจับสลากชื่อของ เพื่อนทีละคนและให้พูดถึง เรื่องราวของเพื่อนที่ตน จับสลากชื่อได้ โดยไม่บอก ว่าเป็นใคร เมื่อพูดจบให้ เพื่อนคนนั้นเขียนขึ้น 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุป ว่ากิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ อะไร โดยมีผู้วิจัยช่วยสรุป เพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์ความสำคัญของ การพูดและการพูดที่เหมาะสม 5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีการ บทบาท และหน้าที่ของนักเรียนใน การร่วมกิจกรรม 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	พูดตรงความจริง ไม่พูดปด	พูดความจริง แก่เพื่อน	เพื่อให้ นักเรียน สามารถแสดงพฤติกรรม พูดตรงความจริง ไม่พูดปด	7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วม กิจกรรมครั้งต่อไป ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 มีวิธี ดำเนินการเช่นเดียวกัน ทุกครั้งดังนี้ 1. ชี้แนะ ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องที่จะฝึกตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ในแต่ละหัวข้อเรื่อง 2. ฝึกแสดง 2.1 หาอาสาสมัครเพื่อเตรียม ตัวแสดง โดยหมุนเวียนให้ ทุกคนได้แสดง 2.2 แจกเอกสารบทบาท สัมมติให้ผู้แสดงอ่านและ เตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งเตรียมผู้สังเกตการณ์ 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสัมมติ โดยให้ผู้แสดงแสดงตาม บทบาทของตน สำหรับนักเรียน ที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3	พูดตรงความจริง ไม่พูด อำพราง ความจริง	บิลลี่คนใหม่	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูดตรง ความจริง ไม่พูด อำพรางความจริง	2.4นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับ บทบาทการแสดงในหัวข้อ ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ 2.5ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม 2.6ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่า ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่อง ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของ แต่ละหัวข้อเรื่อง 3.ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกัน สรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดง บทบาทสมมติ 4.ขั้นประเมินผล 4.1สังเกตจากการแสดง ของนักเรียน 4.2สังเกตจากการตอบ คำถาม การอภิปรายและสรุป

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4	พูดตรงความ จริง ไม่พูด เสริมความ	แต่งเติม เสริมต่อ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูดตรง ความจริง ไม่พูด เสริมความ	
5	พูดตรงความ จริง	ใครพูดจริง กันแน่	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด ถ้อยคำที่เป็นจริง	
6	พูดคำสุภาพ ด้วยการพูด ถ้อยคำที่ ไพเราะ	คำพูด เป็นเหตุ	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูดสุภาพ ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ	
7	พูดคำสุภาพ ด้วยการพูด ถ้อยคำที่ ไพเราะ	เด็กหญิงที่ชื่อ "นวล"	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด สุภาพด้วยถ้อยคำที่ ไพเราะ ไม่พูดคำต่ำ ไม่พูดคำแข็ง	
8	พูดถ้อยคำที่ มีสาระด้วย การพูด ยกย่อง ชมเชยตาม ความเป็น จริง	รางวัลของ น้ำผึ้ง	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด ถ้อยคำที่มีสาระด้วยการ พูดยกย่องชมเชยตาม ความเป็นจริง	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
9	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ	กำลังใจ	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ	
10	พูดถ้อยคำที่มีสาระ ด้วยการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน	สำคัญที่คำพูด	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน	
11	พูดถ้อยคำที่มีสาระ	ความสุขของเรา	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระ	
12	ปัจฉิมนิเทศ		เพื่อให้นักเรียนพูดคุยกอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้บทบาทสมมติ	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				3. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 5. ผู้วิจัยปิดโปรแกรมการใช้นิทานภาพสมมติ

หมายเหตุ แต่ละกิจกรรมใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้นิทานบทสมมติ

ครั้งที่ 1

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการ หน้าที่ และจุดมุ่งหมายของการแสดง บทบาทสมมติ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการพูดที่เหมาะสมได้ 3. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม และนักเรียนกับผู้วิจัย ให้สนิทสนมกันยิ่งขึ้น
<u>อุปกรณ์</u>	1. กระดาษ 2. เข็มกลัด
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำชื่อสกุลของตนเอง ที่ละคน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกิจกรรม "ฉันคือใคร" เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษ ดินสอ และเข็มกลัดให้แก่เรียนทุกคน ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับตนเอง 5 ข้อ เป็นข้อความสั้น ๆ ชัดเจนและอ่านง่าย โดยเขียนเป็นอักษรตัวโต ๆ ไว้บนหัวกระดาษว่า "ฉันคือใคร" 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนติดกระดาษไว้บนหน้าอกเสื้อของตน 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเดินไปรอบ ๆ ห้อง โดยไม่มีการพูดกัน แต่ให้แต่ละคนหยุดอ่าน และจำเรื่องราวของเพื่อน ๆ ในเวลา 10 นาที

- 2.4 เมื่อถึงเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยให้นักเรียนจับสลากชื่อของเพื่อนทีละคน และให้พูดถึงเรื่องราวของเพื่อนที่ตนจับสลากชื่อได้ โดยไม่บอกว่าเป็นใครเมื่อพูดจบให้เพื่อนคนนั้นยืนยัน
- 2.5 ดำเนินกิจกรรม ไปจนครบทุกคน
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่ากิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์อะไร โดยมีผู้วิจัยช่วยสรุปเพิ่มเติม
4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ความสำคัญของการพูดและการพูดที่เหมาะสมในหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 การพูดมีความสำคัญอย่างไร
 - 4.2 หากนักเรียนต้องการให้เพื่อนพูดถึงตน นักเรียนต้องการให้เพื่อนพูดถึงในแง่ใด (ดีหรือไม่ดี เพราะเหตุใด)
5. ผู้วิจัยชี้จุดมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีการ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจและความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 2

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดปด
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดความจริง ไม่พูดปด
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดปดว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. <u>ขั้นแสดง</u> 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติและผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติโดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นสลิธิ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ที่ต้องคอยเตือนตักเตือนเรื่องการพูดปด 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นจักร นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2.4.3 นักเรียนคิดว่าตักเป็นคนอย่างไร และทำไมตักจึงชอบพูดปด 2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม 2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการพูดความจริงการไม่พูดปดให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดง เรื่อง "พูดความจริง
เถอะเพื่อน"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุป

เอกสารเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"

สิทธิและติก เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สิทธิเป็นเด็กที่พูดความจริงเสมอ เมื่อใด
ทำผิดก็ยอมรับผิด ไม่พูดปิด หรือหลอกเพื่อนให้เพื่อนอับอาย หรือโกรธ ทำให้เพื่อนทุกคนชอบสิทธิ
และเลือกสิทธิเป็นหัวหน้าชั้น ติกเป็นเด็กที่ชอบพูดเล่นมักนำเรื่องที่ไม่จริงมาพูดให้เพื่อนฟัง เมื่อ
เห็นเพื่อนเชื่อก็รู้สึกสนุกที่หลอกเพื่อนได้ เพื่อน ๆ ไม่ค่อยชอบติก เพราะติกชอบใช้คำพูดทำให้
เพื่อนเดือดร้อนเสมอ ๆ สิทธิเคยเตือนติกว่าให้พูดแต่ความจริง เพื่อที่จะได้เป็นที่รักและเชื่อถือ
ของเพื่อน ๆ แต่ติกไม่เชื่อ ต่อมาจักรย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกับสิทธิและติก ติกคิดจะแกล้งจักร
จึงโกหกจักรว่าคุณครูประจำชั้นต้องการพบตอนเย็นหลังเลิกเรียน ให้จักรคอยพบอาจารย์อยู่หน้าห้อง
เรียน จักรคอยคุณครูจนกระทั่งเย็นมาก เพื่อน ๆ กลับบ้านหมดแล้ว จักรจึงไปหาคุณครูที่ห้องพักครู
ปรากฏว่าคุณครูกลับไปแล้ว วันรุ่งขึ้นจักรถามติกว่าเรื่องเป็นอย่างไร ติกกลับหัวเราะและบอก
ว่าล้อเล่น คุณครูไม่ได้ต้องการพบจักร ทำให้จักรไม่พอใจมาก สิทธิเตือนติกว่าอย่าพูดโกหกอีก
ให้พูดแต่ความจริงเถอะมิฉะนั้นอาจจะเกิดเรื่องได้ วันหนึ่งติกได้ยินจักรพูดถึงอ้อมว่า นิสัยดี มีความ
รับผิดชอบในการทำงาน ติกคิดจะแกล้งจักรอีกจึงไปบอกเพื่อน ๆ ว่า จักรนิทานอ้อมว่า ชี้แจง
ไม่รับผิดชอบ อ้อมและเพื่อน ๆ ไม่พอใจและต่อว่าจักร จักรปฏิเสธแต่เพื่อน ๆ ไม่เชื่อ เมื่อจักรรู้
ว่าติกเป็นคนพูดเรื่องนี้จึงโกรธมากที่ติกพูดแกล้งคนอื่น จึงตรงเข้าไปจะต่อยติก แต่สิทธิรีบห้ามไว้
และข้อร้องไม่ให้มีเรื่อง ติกตกใจมากเพราะไม่คิดว่าจักรจะโกรธ และกล้าทำเช่นนี้ สิทธิจึง
อธิบายให้ติกเข้าใจถึงความรู้สึกของเพื่อนเมื่อถูกติกแกล้ง และผลที่เกิดตามมา ติกรู้สึกว่ามันทำผิด
จึงเข้าไปขอโทษจักร และบอกกับเพื่อน ๆ ว่า ที่ตนพูดนั้นไม่เป็นความจริง ความจริงจักรพูดว่า

อ้อมนิตยตี และมีความรับผิดชอบในการทำงานต่างหาก เพื่อน ๆ บอกดีกว่าให้พูดความจริงเถอะ วันหลังจะได้ไม่มีเรื่อง ตักสิญญากับเพื่อนว่าต่อไปจะไม่โกหกอีก จะพูดแต่ความจริง หลังจากนั้นตัก ก็เป็นคนใหม่ที่เพื่อนรักใคร่ และยอมรับเช่นเดียวกับสิทธิ

บทบาทของสิทธิ

สมมติฉันชื่อสิทธิ ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉันเป็นคน πουพูดความจริงเสมอ ไม่เคยโกหกเพื่อน เมื่อใดที่ทำผิดก็ยอมรับผิด เพื่อน ๆ ทุกคนชอบฉันและเลือกฉันเป็นหัวหน้าห้อง ฉันอยู่ห้องเดียวกับตัก ฉันพยายามเตือนตักเสมอว่าให้พูดแต่ความจริง เพื่อจะได้เป็นที่รักและเชื่อถือของเพื่อน ต่อมาตักโกหกว่าจักรนิทาอ้อม ทำให้จักรโกรธและไม่พอใจ เมื่อจักรรู้ความจริงว่าตักเป็นคนพูด จักรโกรธจะต่อยศตัก ฉันเข้าไปห้ามไว้ และขออ้อมไม่ให้มีเรื่อง ฉันอธิบายให้ตักเข้าใจถึงความรู้สึกของเพื่อนที่ถูกตักหลอกและผลที่จะเกิดขึ้น ตักรู้สึกตัวว่าทำผิด จึงสัญญากับเพื่อน ๆ ว่าจะไม่โกหกอีกจะพูดแต่ความจริง

บทบาทของตัก

สมมติฉันชื่อตัก ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉันชอบแกล้งเพื่อน ด้วยการพูดโกหกให้เพื่อนอับอายหรือโกรธเสมอ ๆ สิทธิเพื่อนที่อยู่ห้องเดียวกับฉันเตือนฉันเสมอให้พูดความจริง แต่ฉันไม่เชื่อ ต่อมาจักรย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกับฉัน ฉันจึงแกล้งเขาโดยการบอกว่าคุณครูประจำชั้นต้องการพบตอนเย็นให้จักรคอย จักรคอยจนเย็นมากจึงกลับบ้าน จักรโกรธฉัน แต่ฉันรู้สึกสนุกที่ได้แกล้งเขา วันหนึ่งฉันได้ยินจักรพูดว่า อ้อมนิตยตีมีความรับผิดชอบในการทำงาน ฉันจึงคิดจะให้เขาถูกเพื่อนโกรธ ฉันจึงโกหกเพื่อน ๆ ว่า จักรนิทาอ้อม เพื่อน ๆ และอ้อมไม่พอใจจักรมาก เมื่อจักรรู้ว่าฉันเป็นคนพูด จักรโกรธฉันมาก จึงจะต่อยศฉัน ฉันตกใจมากไม่คิดว่าจักรจะโกรธจริง ๆ แต่สิทธิห้ามไว้ และอธิบายให้ฉันฟังว่า เพื่อน ๆ รู้สึกอย่างไรเมื่อถูกฉันหลอก และผลที่จะเกิดขึ้นจากการพูดของฉันทำให้ฉันเริ่มคิดได้ และเห็นด้วยกับที่สิทธิพูด ฉันจึงบอกเพื่อน ๆ ว่า ฉันโกหกเรื่องของจักร จักรบอกว่าอ้อมนิตยตีมีความรับผิดชอบ ไม่ได้นิทาอ้อม ฉันสัญญากับเพื่อนว่าต่อไปฉันจะพูดแต่ความจริงไม่พูดปดอีก หลังจากนั้นเพื่อน ๆ ก็รักและยอมรับฉันเช่นเดียวกับสิทธิ

บทบาทของจักร

สมมติฉันชื่อจักร ฉันย้ายเข้ามาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนนี้ไม่นานนัก ฉันเรียนห้องเดียวกับสิทธิและตัก ฉันถูกตักหลอกว่าคุณครูต้องการพบตอนเย็น ทำให้ฉันต้องกลับบ้านเย็น ฉัน

รู้สึกไม่พอใจแต่ก็ทำเฉยไว้ ต่อมาฉันพบกับสิทธิว่าอ้อมนิสสัยมีความรับผิดชอบ แต่เพื่อน ๆ และอ้อม กลับหาว่าฉันนินทาอ้อม ฉันพยายามอธิบายแต่ไม่มีใครเชื่อ ต่อมาฉันรู้ว่าคนที่พูดว่าฉันนินทาอ้อมคือ ตี๋ ฉันจะตอยตี๋ด้วยความโกรธ แต่สิทธิห้ามฉันไว้ และบอกให้ฉันอภัยให้แก่ตี๋ ไม่ให้มีเรื่อง ตี๋ สัญญากับฉันว่าวันหลังจะไม่พูดอีก

บทบาทของเพื่อน ๆ

สมมติฉันเป็นเพื่อนของตี๋ สิทธิ จักร ฉันชอบสิทธิเพราะสิทธิเป็นคน πουพูดความจริงเสมอ ไม่พูดปดทำผิดก็ยอมรับผิด ฉันจึงเลือกสิทธิเป็นหัวหน้าห้อง แต่ฉันไม่ชอบตี๋ เพราะตี๋ชอบพูดปด มักนำเรื่องที่ไม่จริงมาบอกเพื่อน ต่อมาจักรย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกับฉัน ตี๋บอกกับฉันว่าจักร นินทาอ้อม ฉันจึงไม่พอใจจักร จักรโกรธมาก ไม่นานฉันจึงรู้ว่าไม่จริง เรื่องทั้งหมดตี๋เป็นคนพูดเอง ตี๋ก็ยอมรับว่าพูดปดและสัญญาว่าต่อไปจะไม่พูดอีก

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 3

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชี้นำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดอำพรางความจริง ว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ทดลองแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติและผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "บิลลี่คนใหม่" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู
- 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นกมลฉัตรนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่บิลลี่พูดอำพรางความจริงกับตน
 - 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของบิลลี่นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อบิลลี่ไม่ยอมคืนหนังสือโดยอ้างว่ารายงานยังไม่เรียบร้อย
 - 2.4.3 นักเรียนคิดว่าบิลลี่เป็นใครอย่างไร และทำถูกหรือไม่ที่พูดกับกมลฉัตรนั้น ถ้าไม่ถูกบิลลี่ควรพูดอย่างไร
- 2.5 ผู้แสดง แสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการพูดตรงความจริง

ไม่พูดอำพรางความจริงให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"

บิลลี่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง บิลลี่เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนมาก ต้องการจะเอาชนะเพื่อน ๆ ในห้อง ไม่ค่อยเล่นหรือคุยกับเพื่อน ชอบแยกตัวอยู่ตามลำพัง เมื่อมีเวลาว่างจะเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเสมอ จึงสนิทกับกมลลา ซึ่งเป็นนักเรียนที่ทำหน้าที่ช่วยครูบรรณารักษ์ บิลลี่มักจะยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้านเป็นประจำ ซึ่งบางครั้งก็ยืมเกินจำนวนที่ครูกำหนดให้ ครั้งใดที่บิลลี่ต้องการยืมหนังสือเกินจำนวนก็จะยืมกับกมลลา กมลลาก็จะให้ยืมทุกครั้ง วันหนึ่งคุณครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนทำรายงานเพื่อเก็บคะแนน เรื่องสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมโดยให้นักเรียนไปค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุดให้เวลา 1 สัปดาห์ บิลลี่รู้ว่าหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีอยู่ไม่กี่เล่ม ดังนั้นบิลลี่จึงรีบไปยืมหนังสือจากห้องสมุดตั้งวันนั้นตรงกับวันกมลลาเป็นเวรประจำห้องสมุดพอดี บิลลี่พบว่าหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีอยู่ 4 เล่ม แต่บิลลี่มีสิทธิยืมได้เพียง 2 เล่มเท่านั้น บิลลี่อยากยืมทุกเล่มเพราะไม่อยากให้คนอื่นยืมและอยากให้รายงานของตนสมบูรณ์มากกว่าคนอื่น บิลลี่จึงบอกกมลลาว่าจะขอยืมหนังสือทั้ง 4 เล่ม กมลลาซักถามว่าจะเอาไปทำไมและไม่รู้ว่าคนอื่นจะใช้หรือเปล่า บิลลี่บอกว่าอยากจะทำรายงานประกอบการทำบ้านเมื่อเสร็จแล้วจะรีบเอามาคือ กมลลาจึงให้ยืม หลังจากบิลลี่ยืมหนังสือไปแล้ว นักเรียนชั้น ป.5 หลายคนมาค้นหนังสือในห้องสมุด ทุกคนมาถามกมลลาว่ามีหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือไม่จนกมลลาสงสัยจึงถามว่าจะเอาไปทำอะไร นักเรียนเหล่านั้นจึงตอบว่า จะไปทำรายงานเพื่อเก็บคะแนน อาจารย์ให้เวลา 1 สัปดาห์ ถ้าไม่มีหนังสือค้นคว้าก็คงทำไม่ได้

กมลารู้สึกเสียใจที่ให้บิลลี่ยืมหนังสือไปหมดทำให้หนักเรียนอีกหลายคน ไม่มีหนังสือคันคว้า จึงบอกกับทุกคนว่า บิลลี่ยืมหนังสือไปหลายเล่มจะรีบคืนเมื่อทำรายงานเสร็จแล้ว เวลาผ่านไปหลายวัน บิลลี่ยังไม่ได้อ่านหนังสือมาคืนกมลารู้สึกร้อนใจ เมื่อพบบิลลี่กมลาก็ถามถึงหนังสือว่า ถ้าทำรายงานเสร็จแล้วให้อ่านหนังสือมาคืนเพื่อเพื่อน ๆ จะได้ยืมไปทำรายงานบ้าน บิลลี่ทำรายงานเสร็จแล้วแต่ยังไม่อยากคืนหนังสือจึงบอกกมลว่า ยังไม่ถึงกำหนดคืนและรายงานยังไม่เรียบร้อย กมลาคือว่าบิลลี่ว่าทำให้ยืมหนังสือเพราะบิลลี่ไม่ได้พูดความจริงทั้งหมด แต่ปกปิดความจริงบางส่วนไว้ทำให้ตนเข้าใจผิด และเตือนบิลลี่ให้นักถึงเพื่อน ๆ ที่ไม่มีหนังสือทำรายงานบ้าง พร้อมทั้งบอกตนเสียใจและผิดหวังมากที่เคยไว้ใจบิลลี่ บิลลี่ฟังกมลาคือพูดดังนั้นก็รู้ตัวว่าทำไม่ถูก จึงเอาหนังสือมาคืนห้องสมุดในวันรุ่งขึ้นและยอมรับผิดกับเพื่อน ๆ ว่าที่กมลให้ยืมหนังสือเพราะตนพูดอำพรางความจริงกมลและเพื่อน ๆ ต่างตั้งใจที่บิลลี่ยอมรับความจริงพร้อมทั้งสัญญาว่าครั้งต่อไปจะไม่ทำเช่นนี้อีก

บทบาทของบิลลี่

สมมติฉันชื่อบิลลี่ ฉันเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉันเป็นคนซื่อและมูมานะในการเรียนมาก ฉันอยากเรียนชนะเพื่อน ๆ ฉันจึงชอบไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเสมอ ๆ ฉันจึงรู้จักกับกมล ซึ่งเป็นผู้ช่วยครูบรรณารักษ์เมื่อฉันต้องการยืมหนังสือเกินจำนวนที่ครูกำหนดให้ ฉันก็จะยืมกับกมล กมลจะให้ยืมทุกครั้ง วันหนึ่งคุณครูให้ทำรายงานเรื่องสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม เพื่อเก็บคะแนน ฉันรู้ว่าในห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมอยู่ไม่กี่เล่ม ฉันจึงรีบไปยืมก่อนที่คนอื่นจะไปยืม เพราะฉันอยากได้คะแนนมากกว่าคนอื่น มีหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมอยู่ 4 เล่ม แต่ฉันยืมหนังสือได้เพียง 2 เล่ม ฉันจึงขอยืมกมลโดยบอกกมลว่าจะเอาไปอ่านประกอบการทำรายงานเมื่อทำเสร็จแล้วจะรีบนำมาคืน กมลเชื่อฉันจึงยอมให้ยืมทั้ง 4 เล่ม หลายวันต่อมากมลทวงหนังสือจากฉัน และบอกว่าเพื่อน ๆ กำลังต้องการใช้หนังสือมีเช่นนั้นจะทำรายงานส่งคุณครูไม่ได้ ฉันบอกว่าฉันยังไม่คืนเพราะรายงานฉันยังไม่เรียบร้อย กมลาคือว่าฉันว่าฉันไม่บอกความจริงเธอ เพราะถ้าเธอรู้ว่าทุกคนต้องทำรายงานตามที่ครูบอก เธอก็จะไม่ให้ฉันยืมหนังสือเกินจำนวนที่คุณครูกำหนด เธอบอกฉันว่าเธอเสียใจมากที่เชื่อฉัน เธอเคยไว้ใจฉันคิดว่าฉันเป็นคนซื่อตรง ฉันทำให้ความไว้ใจที่เธอมีต่อฉันหมดไป คำพูดของกมลทำให้ฉันได้คิดว่า ฉันกำลังจะเสียเพื่อนที่ดีไป และสิ่งที่ฉันทำไปนั้นไม่ถูก คนอื่นเดือดร้อน ในวันรุ่งขึ้นฉันจึงเอาหนังสือมาคืนห้องสมุดเพื่อให้เพื่อนยืมไปใช้คันคว้า พร้อมทั้งยอมรับกับเพื่อนว่าฉันไม่ได้พูดความจริงกับกมล กมลจึงยอมให้ยืม

หนังสือ ฉันเสียใจกับเหตุการณ์ทั้งหมด และฉันสัญญากับเพื่อน ๆ ว่าต่อไปฉันจะไม่ทำเช่นนี้อีก

บทบาทของกมลลา

สมมติฉันชื่อกมลลา ฉันเป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ฉันเป็นผู้ช่วยครูบรรณรักษ์ประจำห้องสมุดโรงเรียน ฉันรู้จักกับบิลลี่ บิลลี่มาอ่านและยืมหนังสือในห้องสมุดเป็นประจำ เมื่อบิลลี่ต้องการยืมหนังสือเกินจำนวนที่ครูกำหนด ฉันมักจะให้ยืมเสมอเพราะฉันเห็นว่าบิลลี่เป็นคนซื่อตรงไว้ใจได้ วันหนึ่งบิลลี่ขอยืมหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวน 4 เล่ม ซึ่งเกินจำนวนที่จะยืมได้ ฉันถามบิลลี่ว่าจะยืมไปทำไม บิลลี่บอกว่าจะไปอ่านประกอบการทำการบ้าน ฉันจึงให้บิลลี่ยืมไปทั้ง 4 เล่ม ต่อมาฉันมีนักเรียนชั้น ป.5 คนอื่น ๆ หลายคน มาหาหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ฉันสงสัยจึงถามว่าจะเอาหนังสือไปทำอะไร จึงได้คำตอบว่าเขาไปทำรายงาน ฉันเสียใจมากที่รู้ความจริงว่าบิลลี่หลอกฉัน ไม่ได้พูดความจริงกับฉันทั้งหมด หลายวันต่อมาเมื่อฉันพบบิลลี่ ฉันจึงต่อว่าบิลลี่ที่ไม่พูดความจริงกับฉันทั้งหมด ฉันบอกบิลลี่ว่าเพื่อน ๆ ของบิลลี่ไม่มีหนังสือทำรายงาน พวกเขาก็จะไม่มีรายงานส่งครู ฉันอยากให้บิลลี่คิดว่าสิ่งที่บิลลี่ทำถูกหรือไม่ วันรุ่งขึ้นบิลลี่เอาหนังสือมาคืนห้องสมุดและยอมรับความจริงกับเพื่อนพร้อมทั้งสัญญาว่าต่อไปจะไม่ทำอย่างนี้อีก

บทบาทของเพื่อน ๆ

สมมติฉันเป็นเพื่อนของบิลลี่ ฉันเรียนหนังสือห้องเดียวกับบิลลี่ วันหนึ่งคุณครูสั่งให้ทำรายงานเพื่อเก็บคะแนน เรื่องสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ฉันไปค้นหนังสือในห้องสมุดแต่ไม่มีหนังสือเลย ฉันจึงถามกมลลาซึ่งเป็นผู้ช่วยบรรณรักษ์ กมลลาบอกว่าบิลลี่ยืมไปหมด ฉันรอให้บิลลี่เอาหนังสือมาคืน แต่เวลาผ่านไปหลายวันบิลลี่ก็ยังไม่เอาหนังสือมาคืน ฉันหนักใจมากเพราะไม่สามารถทำรายงานได้ แล้วในวันหนึ่งบิลลี่ก็เอาหนังสือมาคืนพร้อมทั้งยอมรับผิดว่าตนยืมหนังสือไปหมด และที่กมลลาให้ยืมก็เพราะตนไม่ได้พูดความจริงทั้งหมดแก่กมลลา บิลลี่สัญญากับฉันว่าต่อไปจะไม่ทำเช่นนี้อีก

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 4

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ชื่นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดเสริมความ ว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ชื่นแสดง 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติและผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นแก้ว นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2.4.2 นักเรียนคิดว่า จูน กานต์ เป้า และกำพล ทำถูกหรือไม่ที่พูดเช่นนั้น และถ้าไม่ถูกควรพูดอย่างไร 2.4.3 นักเรียนคิดว่า ถ้าไม่อยากให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ควรทำอย่างไร 2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

๖/๒๕

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการพูดตรงความจริง
ไม่พูดเสริมความให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. ขึ้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "แต่งเติม
เสริมต่อ"

4. ขึ้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ"

ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง แม่ค้าขายของและอาหารในโรงเรียนนั้นเป็นประจำว่าเงินที่ขายของ
ได้หายบ่อยมาก ตนพยายามคอยจับขโมยแต่จับไม่ได้สักที เวลานั้นนักเรียนมาซื้อของตอนพักกลางวัน
จะชุลมุนวุ่นวายมาก และคิดว่าเงินคงหายช่วงนี้ วันหนึ่งในตอนพักกลางวันขณะที่แกว่กับเพื่อน ๆ
กำลังซื้ออาหารอยู่นั้น แกว่เห็นเงินใบละร้อยของแม่ค้าหล่นที่พื้น แกว่จึงก้มลงเก็บและกำลังจะคืน
ให้แม่ค้า เป็นขณะเดียวกับแม่ค้าหันมาเห็นแกว่ถือเงินอยู่ในมือพอดี แม่ค้าจึงกล่าวโทษว่าแกว่เป็น
คนขโมยเงินและพาแกว่ไปพบครูฝ่ายปกครองโดยไม่ฟังคำปฏิเสธของแกว่ ครูสอบถามแกว่และให้
แกว่เล่าความจริงให้ฟัง หลังจากสอบถามแกว่แล้วครูเชื่อว่าแกว่ไม่ได้เป็นคนขโมยเงินจริง
จึงอนุญาตให้แกว่กลับไปห้องได้ แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีคนเห็นหลายคน แต่ละคนนำเรื่องนี้ไป
เล่าต่อให้เพื่อนฟัง

จูน เล่าให้เพื่อนฟังว่า เห็นแกว่ขโมยเงินของแม่ค้าแล้วถูกแม่ค้าจับได้

กานต์ เล่าให้เพื่อนฟังว่า แกว่ขโมยเงินแม่ค้า ครูฝ่ายปกครองจับได้และภาคทัณฑ์ไว้

เป๋อ เล่าให้เพื่อนฟังว่า แกว่ขโมยเงินของแม่ค้าไปหลายครั้งแล้ว แม่ค้าสงสัยมานาน
ครั้งนี้จับได้คาหนังคาเขา ครูคงไล่ออกจากโรงเรียนแน่

กำพล เล่าให้เพื่อนฟังว่า แกว่ขโมยเงินของแม่ค้า แม่ค้าจับได้และครูฝ่ายปกครอง
สอบสวนแล้วแต่ไม่มีหลักฐานจึงไม่ถูกลงโทษ พร้อมทั้งเตือนพวกเพื่อน ๆ ให้ระวังแกว่จะขโมยของ
ของตน

เวลาผ่านไปเพียงไม่กี่วัน เพื่อน ๆ ต่างพูดถึงแก้วไปต่าง ๆ นานา ทำให้แก้วเสียใจมาก ไม่มีสมาธิในการเรียน เพื่อนบางคนแสดงท่ารังเกียจ ไม่พูดกับแก้ว แก้วจึงขาดเรียนหลายวัน เมื่อครูฝ่ายปกครองทราบเรื่องทั้งหมด จึงชี้แจงความจริงให้ทุกคนทราบ และเตือนนักเรียนทุกคนว่า เวลาจะพูดอะไรให้พูดแต่ความจริงเท่านั้น ไม่ควรพูดแสดงความคิดเห็นหรือแต่งเติมเสริมต่อเรื่อง ให้เกินเลยจากความเป็นจริง เพราะจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหายได้ ดังเช่นเรื่องของแก้วเป็นต้น จุน กานต์ เป้า และกำพล จึงรู้ว่าสิ่งที่ตนพูดไปนั้นไม่ถูกต้อง ทั้ง 4 คนจึงมาขอโทษแก้วในวันรุ่งขึ้น แก้วให้อภัยทุกคน แต่ขอร้องทุกคนว่า คราวต่อไปอย่าพูดเช่นนั้นอีกเพราะอาจจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดกัน เพื่อนทั้ง 4 คนรับปากแก้ว ตั้งแต่นั้นมานักเรียนทุกคนก็เรียนหนังสืออย่างมีความสุข บทบาทของแก้ว

สมมติฉันชื่อแก้ว ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งขณะที่ฉันกำลังซื้ออาหารฉันเห็นเงินของแม่ค้าหล่นที่พื้น ฉันจึงหยิบและกำลังจะคืนให้แม่ค้า บังเอิญแม่ค้าเห็นพอดี แม่ค้ากล่าวโทษว่าฉันขโมยเงินและพาฉันไปพบครูฝ่ายปกครอง โดยไม่ฟังคำปฏิเสธของฉัน คุณครูสอบถามฉัน ฉันเล่าความจริงให้ฟัง ครูฝ่ายปกครองเชื่อฉันและอนุญาตให้ฉันกลับไปห้องเรียนได้ แต่หลังจากนั้นเพื่อน ๆ ต่างกล่าวหาว่าฉันขโมยเงินแม่ค้าน้ำล้าง ฉันขโมยมาหลายครั้งบ้าง เพื่อน ๆ หลายคนรังเกียจฉัน ไม่ยอมพูดกับฉัน ฉันเสียใจมากทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนและไม่อยากมาโรงเรียน ฉันหยุดเรียนไปหลายวัน เมื่อฉันมาโรงเรียนอีกวันหนึ่ง จุน กานต์ เป้า และกำพลมาขอโทษฉัน และบอกว่าเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดเขาทั้ง 4 คน เป็นคนพูดเอง ฉันอภัยให้เพื่อนทั้ง 4 คน และขอร้องเขาว่า คราวต่อไปไม่ควรพูดเช่นนั้นอีกเพราะอาจจะทำให้คนอื่นเดือดร้อนเสียหายได้

บทบาทของจุน

สมมติฉันชื่อจุน ฉันเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับแก้ว ฉันอยู่ในเหตุการณ์ที่แม่ค้ากล่าวโทษว่าแก้วเป็นขโมย ฉันจึงไปเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า เห็นแก้วขโมยเงินของแม่ค้าแต่ถูกจับได้ ต่อจากนั้นอีกหลายวันแก้วไม่มาโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองชี้แจงความจริงให้พวกเราฟัง ฉันเสียใจที่เป็นคนหนึ่งที่ทำให้แก้วไม่สบายใจ ฉันจึงไปขอโทษแก้ว และแก้วก็ให้อภัยฉัน ต่อไปฉันจะไม่พูดเช่นนั้นอีก

บทบาทของกานต์

สมมติฉันชื่อกานต์ ฉันเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับแก้ว ฉันอยู่ในเหตุการณ์ที่แม่ค้ากล่าวโทษ

แก้วว่าเป็นชโมย ฉันจึงไปเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า แก้วชโมยเงินแม่ค้า ครูฝ่ายปกครองจับได้และภาคทัณฑ์ไว้ ต่อจากนั้นอีกหลายวันแก้วไม่มาโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองชี้แจงความจริงให้พวกเราฟัง ฉันเสียใจที่เป็นคนหนึ่งที่ทำให้แก้วไม่สบายใจ ฉันจึงไปขอโทษแก้ว และแก้วก็ให้อภัยฉัน ต่อไปฉันจะไม่พูดอย่างนี้อีก

บทบาทของเป้า

สมมติฉันชื่อเป้า ฉันเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับแก้ว ฉันอยู่ในเหตุการณ์ที่แก้วถูกแม่ค้ากล่าวโทษว่าเป็นชโมย ฉันจึงไปเล่าให้เพื่อนฟังว่า แก้วชโมยเงินของแม่ค้าไปหลายครั้งแล้ว แม่ค้าสงสัยมานาน ครั้งนี้จับได้คาหน้าคาเขา คุณครูคงไล่แก้วออกจากโรงเรียนแน่ ต่อจากนั้นอีกหลายวันแก้วไม่มาโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองชี้แจงความจริงให้พวกเราฟัง ฉันเสียใจที่เป็นคนหนึ่งที่ทำให้แก้วไม่สบายใจ ฉันจึงไปขอโทษแก้ว และแก้วก็ให้อภัยฉัน ต่อไปฉันจะไม่พูดอย่างนี้อีก

บทบาทของกำพล

สมมติฉันชื่อกำพล ฉันเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับแก้ว ฉันอยู่ในเหตุการณ์ที่แก้วถูกแม่ค้ากล่าวโทษว่าเป็นชโมย ฉันจึงไปเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า แก้วชโมยเงินของแม่ค้า ครูสอบสวนแก้วแต่ไม่มีหลักฐาน พร้อมทั้งเตือนเพื่อนให้ระวังแก้วไว้ด้วย ต่อจากนั้นอีกหลายวันแก้วไม่มาโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองชี้แจงความจริงให้พวกเราฟัง ฉันเสียใจที่เป็นคนหนึ่งที่ทำให้แก้วไม่สบายใจ ฉันจึงไปขอโทษแก้ว และแก้วก็ให้อภัยฉัน ต่อไปฉันจะไม่พูดอย่างนี้อีก

บทบาทของครูฝ่ายปกครอง

สมมติฉันเป็นครูฝ่ายปกครองของโรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งฉันสอบถามความจริงจากแก้วว่าชโมยเงินของแม่ค้าหรือเปล่า ปรากฏว่าแก้วไม่ได้เป็นคนชโมยเงิน ฉันจึงให้แก้วกลับไปห้องเรียนหลายวันต่อมาแก้วไม่มาโรงเรียน ฉันทราบว่าเพื่อน ๆ ของแก้วเข้าใจแก้วผิดจากเหตุการณ์ครั้งก่อน ฉันจึงชี้แจงความจริงให้เพื่อนของแก้วฟัง และเตือนนักเรียนทุกคนว่าไม่ควรพูดอะไรเกินเลยความจริง การพูดเสริมเรื่องจากความเป็นจริงนั้นอาจจะทำให้คนอื่นเดือดร้อนหรือเสียหายได้

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 5

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "ใครพูดจริงกันแน่"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดด้วยคำที่เป็นจริงว่าจะก่อให้เกิด
ผลดีแก่ตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ขั้นแสดง

2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติและผู้สังเกตการณ์

2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "ใครพูดจริงกันแน่" ให้อาสาสมัครอ่านและ
เตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดง
ตั้งใจดู

2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อน ๆ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่รู้ว่า ชจร
นริศ และดวงใจไม่ได้พูดความจริงกับนักเรียน

2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นจรรยา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่เพื่อน ๆ
ไว้วางใจ และเชื่อถือในคำพูดของนักเรียน

2.4.3 ถ้านักเรียนเป็นชจร นริศ และดวงใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
ที่เพื่อน ๆ ไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือคำพูดของนักเรียน

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอนะของกลุ่

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการพูดตรงความจริง
ไม่พูดปด ไม่พูดอำพรางความจริง ไม่พูดเสริมความ ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "ใครพูดจริง
กันแน่"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "ใครพูดจริงกันแน่"

โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งจัดนิทรรศการวันแม่แห่งชาติ ฝ่ายวิชาการจัดให้มีการประกวดบอร์ดทุกระดับชั้น โดยมีรางวัลให้แก่ห้องที่ชนะเลิศ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมาก เพราะต่างก็อยากได้รางวัล แต่ละห้องเตรียมวางแผนทำงานอย่างเต็มที่ ห้อง ป.5/1 ก็เช่นเดียวกัน ครูประจำชั้นแนะนำให้นักเรียนทุกคนให้ช่วยกันคิดว่าจะจัดอย่างไร และควรวางแผนจะเริ่มลงมือเมื่อไร ทำอย่างไร ใครมีหน้าที่อะไรบ้าง เพื่อจะได้ผลงานที่มีคุณภาพ นักเรียนทุกคนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของครูประจำชั้น

เมื่อใกล้ถึงวันงาน นักเรียนทุกคนของห้อง ป.5/1 ก็เริ่มลงมือทำงานตามที่วางแผนกันไว้ ทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทุกคนรู้สึกสนุกสนานและอยากเห็นผลงานที่สมบูรณ์ของห้องตน และทุกคนมีความหวังว่าผลงานของห้องตนจะได้รับรางวัล จนกระทั่งถึงวันสุดท้ายก่อนการประกวดวันนี้ทุกคนก็รู้สึกพอใจกับผลงานของตนเกือบเสร็จ พอถึงตอนเย็น เพื่อนบางคนที่บ้านอยู่ใกล้จึงกลับบ้านไปก่อน ส่วนเพื่อนที่บ้านอยู่ไกลสามารถกลับบ้านเย็นได้ก็อยู่ทำงานต่อจนกระทั่งเหลือดวงใจจรรยา นริศ และชจร ทั้งสี่คนช่วยกันเก็บทำความสะอาดบริเวณที่ทำงาน นริศและชจรทำงานด้วยเล่ด้วย ชจรวิ่งหนี นริศซึ่งวิ่งไล่จนสะอาดตาตัวเอง ด้วยความตกใจจึงรีบคว้าบอร์ดไว้แต่พลาดมือไปกระตุกภาพและกระดาษที่ติดบอร์ดขาด ทั้งสี่คนตกใจมากเพราะรุ่งขึ้นก็จะถึงวันประกวดแล้ว เพื่อน ๆ คงไม่พอใจมากถ้าเห็นบอร์ดเสียหาย จะแก้ไขก็ไม่ทันเพราะเย็นมากแล้ว ทั้งสี่คน

ไม่ทราบจะทำอย่างไร จึงเก็บของแล้วแยกย้ายกันกลับบ้าน รุ่งขึ้นเมื่อเพื่อน ๆ เห็นบอร์ดต่างก็ตกใจและเสียใจเพราะคงไม่มีโอกาสได้รับรางวัล ต่างก็ซักถามว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ทั้งสี่คนพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างกัน เพื่อน ๆ ไม่รู้จะเชื่อใครจึงไปเรียนปรึกษาครูประจำชั้น ครูประจำชั้นให้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีละคน

ชวร เล่าว่า ตนถือของจะเอาไปเก็บ แต่ณริชชวนเล่นวิ่งไล่จับ ตนไม่อยากเล่นแต่ขัดเพื่อนไม่ได้ จึงยอมเล่นด้วย บังเอิญวิ่งสะดุดขาตัวเอง ตนตกใจกลัวล้มจึงคว้าบอร์ดไว้มือจึงไปกระตุกกระตาดขา

นริช เล่าว่า ตนไม่รู้เรื่องอะไร ตนเห็นชวรถือของแล้ววิ่งสะดุดขาตัวเองล้มลง แล้วมือไปคว้าบอร์ด ทำให้กระตาดขาที่ติดบอร์ดขาด ตนไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไร เพียงแต่เห็นเหตุการณ์เท่านั้น

ดวงใจ เล่าว่า ชวรและนริชไม่ยอมช่วยทำงานมั่วแต่วิ่งเล่นกัน ตนต้องทำงานกันสองคนกับจรรยาเท่านั้น ตนห้ามชวรและนริชว่าไม่ให้วิ่งเล่นก็ไม่เชื่อ จนกระทั่งทั้งสองคนวิ่งเล่นไล่จับกันไปมาจนพลาด ชวรล้มลงไปโดนบอร์ดทำให้กระตาดขาที่ติดบอร์ดขาด

จรรยา เล่าว่า ตนเห็นชวรและนริชวิ่งไล่กัน ชวรถือของจะไปเก็บแต่วิ่งชนนริชแล้วสะดุดขาตัวเองจะล้มไปบอร์ด ชวรจึงจับบอร์ดไว้แต่พลาดมือไปคว้ากระตาดขาที่ติดบอร์ดขาด

ครูสอบถามความจริงอีกหลายคำถามแล้วปรากฏว่าจรรยาเป็นผู้พูดความจริง เพื่อน ๆ ไม่พอใจ ชวร นริช และดวงใจ ที่ไม่พูดความจริง ตั้งแต่นั้นมาเพื่อน ๆ ก็ไม่ไว้วางใจและเชื่อถือคำพูดของทั้งสามคนอีกเลย

บทบาทของชวร

สมมติฉันชื่อชวร ที่โรงเรียนของฉันจัดประกวดบอร์ดวันแม่แห่งชาติ ฉันและเพื่อน ๆ ในห้องตื่นเต้นมาก คุณครูประจำชั้นแนะนำเรื่องการจัดบอร์ดให้พวกเรา พวกเราจึงช่วยกันวางแผนและลงมือจัดบอร์ด เมื่อถึงวันสุดท้ายก่อนวันประกวด หลังจากจัดบอร์ดเสร็จแล้ว ฉันและเพื่อน ๆ อีก 3 คน ช่วยกันเก็บของบริเวณที่จัดบอร์ด ฉันทำงานด้วยและเล่นกับนริชด้วย ฉันถือของวิ่งชนนริช ฉันสะดุดขาตัวเองจะล้ม ฉันตกใจมากจึงเอื้อมมือคว้าบอร์ดแต่พลาดไปกระตุกกระตาดขาที่ติดบอร์ดขาด ฉันไม่รู้จะแก้ไขได้อย่างไร รุ่งขึ้นเมื่อเพื่อน ๆ ถาม ฉันตอบเพื่อน ๆ ว่า ฉันถือของจะเอาไปเก็บ แต่ณริชชวนเล่นวิ่งไล่กัน ฉันไม่อยากเล่นแต่ขัดนริชไม่ได้ จึงยอมเล่นด้วยบังเอิญฉันวิ่งสะดุดขาตัวเอง ฉันตกใจจึงเอื้อมมือไปคว้าบอร์ดแต่พลาดมือจึงไปโดนกระตาดขาที่ติดบอร์ดขาด เพื่อน ๆ ไม่เชื่อฉัน

จึงให้คุณครูประจำชั้นสอบถาม ปรากฏว่าคุณครูรู้ว่าฉันพูดไม่จริง เพื่อน ๆ ไม่พอใจที่ฉันไม่พูดความจริง และไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อคำพูดของฉันอีกเลย

บทบาทของนริศ

สมมติฉันชื่อนริศ ที่โรงเรียนของฉันจัดประกวดบอร์ตันแม่แห่งชาติ ฉันและเพื่อน ๆ ในห้องตื่นเต้นมาก คุณครูประจำชั้นแนะนำเรื่องการจัดบอร์ตันให้เรา พวกเราจึงช่วยกันวางแผน และลงมือจัดบอร์ตัน เมื่อถึงวันสุดท้ายก่อนวันประกวด หลังจากจัดบอร์ตันเสร็จแล้ว ฉันและเพื่อน ๆ อีก 3 คน ช่วยกันเก็บของบริเวณที่จัดบอร์ตัน ฉันทำงานด้วยและเล่นกับขจรด้วย ฉันวิ่งไล่ขจร ขจรวิ่งแล้วสะดุดขาตัวเอง จะล้มจึงเอื้อมมือคว้าบอร์ตัน แต่พลาดไปกระตุกกระต่ายที่ติดบอร์ตันขาด ฉันตกใจมากแต่ไม่รู้จะแก้ไขได้อย่างไร รุ่งขึ้นเมื่อเพื่อน ๆ ถาม ฉันตอบเพื่อน ๆ ว่า ฉันไม่รู้เรื่องอะไร ฉันเห็นขจรถือของจะเอาไปเก็บแล้วสะดุดขาตัวเอง จะล้มจึงเอื้อมมือไปคว้าบอร์ตัน ทำให้กระต่ายที่ติดบอร์ตันขาด ฉันไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไร เพียงแต่เห็นเหตุการณ์เท่านั้น เพื่อน ๆ ไม่เชื่อฉัน จึงให้คุณครูสอบถาม ปรากฏว่าคุณครูรู้ว่าฉันพูดไม่จริง เพื่อน ๆ ไม่พอใจที่ฉันไม่พูดความจริง และไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อคำพูดของฉันอีกเลย

บทบาทของดวงใจ

สมมติฉันชื่อดวงใจ ฉันช่วยเพื่อนจัดบอร์ตันแม่แห่งชาติ เพื่อประกวด ตอนเย็นวันสุดท้าย ก่อนถึงวันประกวด เมื่อช่วยกันทำบอร์ตันเสร็จแล้ว ฉันกับเพื่อนอีก 3 คน ช่วยกันเก็บของบริเวณที่จัดบอร์ตัน ฉันเห็นขจรและนริศวิ่งไล่จับกัน ขจรสะดุดขาตัวเองจะล้ม จึงเอื้อมมือจะจับบอร์ตันแต่พลาดไปโดนกระต่ายที่ติดบอร์ตันขาด วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ ถาม ฉันจึงบอกว่า ขจรและนริศไม่ยอมช่วยทำงาน แต่วิ่งเล่นกัน ฉันต้องทำงานกับขจรยา ฉันห้ามทั้งสองคนแต่ก็ไม่เชื่อ ทั้งสองคนวิ่งเล่นไล่จับกันไปมาจนขจรล้มลงไปโดนบอร์ตัน ทำให้กระต่ายที่ติดบอร์ตันขาด เพื่อน ๆ ไม่เชื่อฉัน จึงให้คุณครูประจำชั้นสอบถามฉัน ปรากฏว่าคุณครูรู้ว่าฉันพูดไม่จริง เพื่อน ๆ ไม่พอใจที่ฉันไม่พูดความจริง และไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อคำพูดของฉันอีกเลย

บทบาทของจรรยา

สมมติฉันชื่อจรรยา ฉันช่วยเพื่อนจัดบอร์ตันแม่แห่งชาติ เพื่อประกวด ตอนเย็นวันสุดท้าย ก่อนถึงวันประกวด เมื่อช่วยกันทำบอร์ตันเสร็จแล้ว ฉันกับเพื่อนอีก 3 คน ช่วยกันเก็บของบริเวณที่จัดบอร์ตัน ฉันเห็นขจรและนริศวิ่งไล่จับกัน ขจรสะดุดขาตัวเองจะล้มใกล้ ๆ บอร์ตัน ขจรจึงเอื้อมมือจะ

จับบอร์ดแต่พลาดโดนกระดากที่ติดบอร์ดขาด วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ ถาม ฉันจึงเล่าความจริงให้ฟัง
เพื่อน ๆ ไม่เชื่ฉันจึงให้คุณครูประจำชั้นสอบถามฉัน ปรากฏว่าคุณครูรู้ว่าฉันพูดความจริง เพื่อน ๆ
พอใจที่ฉันพูดความจริง และไว้วางใจเชื่อคำพูดของฉันตลอดมา

บทบาทของคุณครูประจำชั้น

สมมติฉันคือครูประจำชั้นของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ฉันแนะนำการจัดบอร์ดแก่นักเรียน
ทุกคนแต่เมื่อถึงวันประกวด นักเรียนขอให้ฉันช่วยสอบถามความจริงจาก ชวร นริศ ดวงใจ และ
จรรยา ว่าใครพูดความจริงกันแน่ เกี่ยวกับการทำบอร์ดที่จัดประกวดเสียหาย จากการสอบถาม
ฉันรู้ความจริงว่า จรรยาเป็นผู้ที่พูดความจริง

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 6

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดคำสุภาพด้วยการพูดถ้อยคำที่ไพเราะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดคำสุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ชื่นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดคำหยาบว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ชื่นแสดง 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติและผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นวันชัย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อถูกอมรตำด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อถูกอมรตำด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.4.3 นักเรียนคิดว่าอมรเป็นคนอย่างไร และทำถูกหรือไม่ที่ตำวันชัยและปรีชาด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.4.4 นักเรียนคิดว่าวันชัยเป็นคนอย่างไร

2.4.5 ถ้านักเรียนเป็นอมร นักเรียนจะทำอย่างไร เมื่อวันชัยเหยียบ
ต้นไม้ของตนหัก และเมื่อปรีชาตีลูกบอลมาโดนหลัง

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการพูดสุภาพไพเราะ
ไม่พูดหยาบคาย ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุป

เอกสารเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"

ในช่วงโมงงานเกษตร ขณะที่อมรกำลังปลูกต้นไม้อยู่นั้น บังเอิญวันชัยก้าวถอยหลังเหยียบ
ต้นไม้ที่อมรปลูกแล้วหักเสียหาย อมรโกรธมากจึงด่าออกไปด้วยถ้อยคำหยาบคาย วันชัยไม่พอใจ
แต่ก็ยังกล่าวขอโทษและพูดกับอมรด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ สุภาพ แต่ก็โดนอมรตอบกลับด้วยถ้อยคำที่
ไม่สุภาพ หลังจากวันนั้นอมรได้ใจที่ตนพูดหยาบคายแล้วเพื่อนไม่ได้ตอบ ดังนั้นเมื่อตนไม่พอใจ
เพื่อนคนไหนก็จะด่าหรือพูดด้วยถ้อยคำที่หยาบคายเสมอ ๆ เพื่อน ๆ จึงไม่ชอบอมร แต่ชอบพูดคุย
กับวันชัยที่พูดจาไพเราะ สุภาพ จนกระทั่งวันหนึ่งเป็นช่วงพักกลางวัน นักเรียนส่วนใหญ่ลงไปเล่นที่
กลางสนาม อมรกับวันชัยก็กำลังเล่นอยู่ในสนามใกล้ ๆ กับปรีชา และเพื่อน ๆ ซึ่งกำลังเล่น
วอลเลย์บอลอยู่ ปรีชาตีบอลพลาดไปโดนอมรที่กลางหลัง ทำให้อมรโกรธที่ตนเจ็บตัว จึงด่าปรีชา
และเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ปรีชาและเพื่อน ๆ ไม่พอใจจะรุมต่อยอมร แต่วันชัยได้เข้า
มาช่วยห้าม และช่วยพูดให้ปรีชาและเพื่อน ๆ หายโกรธด้วยการใช้คำพูดที่ไพเราะ สุภาพ ทำให้
อมรรู้สึกตัวในการพูดที่ผ่าน ๆ มาของตนว่าทำไมเพื่อน ๆ จึงไม่ชอบตน แต่ชอบพูดคุยกับวันชัย
อมรจึงสัญญากับวันชัยว่าจะปรับปรุงการพูดใหม่

บทบาทของอมร

สมมติฉันชื่ออมร ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในช่วงโมงงานเกษตรวันชัยเหยียบต้นไม้ที่ฉันปลูกไว้หักเสียหาย ฉันโกรธจึงตำวันชัยด้วยถ้อยคำหยาบคาย แต่วันชัยไม่ได้โต้ตอบฉันเลย ตอนกลางวันวันหนึ่ง ฉันเล่นอยู่กลางสนาม บังเอิญปรีชาตีบอลมาโดนกลางหลังฉัน ฉันรู้สึกเจ็บและโกรธ จึงตำปรีชาและเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำหยาบคาย ปรีชาและเพื่อน ๆ จะรวมต่อยฉัน วันชัยได้เข้ามาห้าม และพูดกับปรีชาและเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ น่ารัก จนพวกเขาไม่เอาเรื่องฉัน ฉันรู้สึกตัวว่า การพูดนั้นมีความสำคัญ ฉันจึงสัญญากับตัวเองและวันชัยว่าจะปรับปรุงการพูดให้ไพเราะ สุภาพ

บทบาทของวันชัย

สมมติฉันชื่อวันชัย ฉันเรียนอยู่ชั้น ป.5 ห้องเดียวกับอมร ในช่วงโมงงานเกษตร บังเอิญฉันไปเหยียบต้นไม้ที่อมรปลูกเสร็จแล้วเสียหาย อมรตำฉันหยาบ ๆ คาย ๆ แต่ฉันก็ขอโทษและพูดกับอมรด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะ และปลูกต้นไม้ให้ให้ หลายวันต่อมาฉันและเพื่อน ๆ กำลังเล่นอยู่กลางสนาม ฉันเห็นเหตุการณ์ที่ปรีชาตีบอลมาโดนหลังอมร อมรโกรธ และตำปรีชาด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำให้ปรีชาและเพื่อน ๆ จะรวมต่อยอมร ฉันเข้ามาห้ามและพูดกับปรีชาและเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะและสุภาพ จนพวกเขาหายโกรธ เมื่ออมรถามฉันว่า ทำไมฉันจึงสามารถพูดให้ปรีชาและเพื่อน ๆ ไม่เอาเรื่องตนได้ ฉันอธิบายให้ออมรฟังถึงผลของการพูดหยาบคาย การตำ และการพูดไพเราะสุภาพว่า จะมีผลอย่างไร ออมรเข้าใจและสัญญาว่าจะปรับปรุงตนเองเรื่องการพูดให้ไพเราะ สุภาพขึ้น

บทบาทของปรีชาและเพื่อน ๆ

สมมติฉันชื่อปรีชา ฉันอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่คนละห้องกับวันชัยและอมร วันหนึ่งช่วงพักกลางวัน ฉันและเพื่อน ๆ กำลังเล่นวอลเลย์บอลอยู่กลางสนาม บังเอิญฉันตีลูกบอล ไปโดนหลังอมร ฉันและเพื่อน ๆ จึงเดินไปขอโทษอมร แต่ฉันและเพื่อน โดนอมรตำด้วยถ้อยคำหยาบคาย พวกฉันไม่พอใจ ตั้งใจจะต่อยอมร แต่วันชัยได้เข้ามาห้ามและพูดกับพวกฉันด้วยคำพูดที่ไพเราะสุภาพ จนพวกฉันหายโกรธและไม่เอาเรื่องอมร

โปรแกรมการให้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 7

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดคำสุภาพด้วยการพูดถ้อยคำที่ไพเราะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดคำสุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำด่า ไม่พูดคำแข่ง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "เด็กหญิงที่ซื่อสัตย์"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดคำด่า พูดคำแข่งว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ขั้นแสดง 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ และผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "เด็กหญิงที่ซื่อสัตย์" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นเข็มและนที นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดที่นวลพูดกับนักเรียน 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นน้ำของนวล นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2.4.3 จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่านวลควรพูดอย่างไรกับเข็มและนที 2.4.4 นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับสุนัขในตอนท้ายของเรื่อง

2.4.5 ถ้านักเรียนเป็นนวล นักเรียนจะทำอย่างไรหรือไม่

เพราะเหตุใด

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับ เรื่องการพูดด้วยคำที่
ไพเราะ ไม่พูดคำด่า ไม่พูดคำแข่ง ให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดง เรื่อง
"เด็กหญิงที่ชื่อนวล"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "เด็กหญิงที่ชื่อนวล"

นวลเป็นเด็กกำพร้า พ่อแม่ตายตั้งแต่เธอยังเด็ก คุณป้าสงสารจึงรับนวลมาอยู่ด้วยและสั่งให้นวลเรียนหนังสือ นวลเป็นเด็กที่แก่น มักไม่ค่อยเชื่อคำเตือนของป้า คุณป้าสอนนวลเสมอเกี่ยวกับเรื่องการให้คำพูด โดยคุณป้าบอกว่า คนเรานั้นสำนึกจะส่อภาษา กิริยาจะส่อสกุลขอให้นวลแสดงกิริยาให้สุภาพ พูดจาไพเราะ ไม่ว่าจะพูดกับใคร คนที่พูดจาหยาบคาย ด่า แข่งนั้นไม่ดีทั้งต่อตนเองและคนอื่นจึงไม่ควรพูด และเพื่อไม่ให้ใครว่าได้ว่านวลซึ่งไม่มีพ่อแม่ไม่มีใครสอน แต่นวลไม่เชื่อและไม่ปฏิบัติตามคำสอนของคุณป้า

เมื่อนวลขึ้นชั้น ป.5 นวลมีเพื่อนใหม่หลายคนทั้งเพื่อนที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน และเพื่อนที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่น นวลรู้สึกตื่นเต้นดีใจมากที่ได้รู้จักเพื่อนใหม่หลายคน ในกลุ่มเพื่อนใหม่ทั้งหมด สุนีเยเป็นเพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีลักษณะต่างไปจากคนอื่น เพราะสุนีเยมักจะมีคำพูดแปลก ๆ มาพูดอยู่เสมอ บางครั้งใช้คำแรง คำขวน ยิ่งถ้าเวลาโกรธหรือไม่พอใจอะไรแล้ว สุนีเยจะด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย เพื่อน ๆ หลายคนชอบฟังสุนีเยพูดรวมทั้งนวลด้วย และเพื่อนบางคนเริ่มลองพูดคำเหล่านั้นบ้าง นวลเองบางครั้งก็พูดคำเหล่านั้น นวลลืมคำสอนที่คุณป้าสอนเสียแล้ว ในวันหนึ่งช่วงพักทาน

อาหารว่าง ขณะที่เพื่อน ๆ กำลังไปซื้อขนมและดื่มน้ำอยู่นั้น นวลกำลังทำแบบฝึกหัดที่คุณครูสั่งไว้ในชั่วโมงที่แล้ว ขณะนั้นมีเพื่อนอีก 2 คนนั่งอยู่ในห้องด้วย เข็มนั่งอยู่หน้าห้อง นทีนั่งอยู่หลังห้อง ทั้งสองตะโกนคุยกันด้วยเสียงอันดัง นอกจากนั้นเข็มยังเอามาปากกาเคาะโต๊ะเป็นจังหวะ ส่วนนทีก็เอามาเคาะเก้าอี้ของตัวเองหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ทำให้นวลไม่มีสมาธิทำงาน นวลรู้สึกโกรธจึงด่าเข็มและนทีด้วยถ้อยคำหยาบคาย เข็มและนทีหยุดตะโกนต่างหันมามองนวลด้วยความแปลกใจ เพราะไม่เคยได้ยินนวลพูดด้วยถ้อยคำเช่นนี้ แต่สักครู่ทั้งสองก็ได้เถียงกับนวล เกิดทะเลาะกันเสียงดัง เพื่อนที่เข้ามาเห็นเหตุการณ์ช่วยกันห้ามแต่ไม่เป็นผลจึงรีบไปบอกครูประจำชั้น ครูประจำชั้นลงโทษทั้งสามคนให้ทำความสะอาดห้องหลังเลิกเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ พร้อมทั้งกล่าวตักเตือนว่าไม่ควรให้เกิดเรื่องอย่างนี้อีก คุณป้าของนวลสงสัยที่นวลกลับบ้านเย็นหลายวันติดต่อกันจึงถามนวล นวลเล่าความจริงให้ป้าฟัง ป้าเสียใจมากและอธิบายถึงผลที่เกิดจากการที่นวลไม่เชื่อคำสอนของคุณป้าที่เคยสอนให้นวลเป็นเด็กดีพูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน นวลรู้สึกเสียใจมากที่ทำให้ป้าเสียใจและเริ่มคิดว่าสิ่งที่ตนทำนั้น ไม่เหมาะสม นวลจึงสัญญากับคุณป้าว่าจะไม่ทำเช่นนี้อีก ตั้งแต่นั้นมานวลก็พยายามเลื่องไม่พูดกับสุนัข และพยายามไม่ลองพูดคำแปลก ๆ อีก เพื่อน ๆ ก็เช่นกัน เพราะทุกคนรู้แล้วว่าผลเสียที่เกิดจากการพูดหยาบคาย ด่า นั้นเป็นอย่างไร

บทบาทของนวล

สมมติฉันชื่อนวล ฉันเป็นเด็กกำพร้า พ่อแม่ตายตั้งแต่ฉันยังเล็ก ๆ คุณป้าสงสารฉันจึงให้ฉันมาอยู่ด้วย คุณป้าสอนฉันเสมอเรื่องเกี่ยวกับกิริยามารยาทและการพูดจา ให้ฉันพูดแต่คำสุภาพไพเราะ ไม่ว่าจะพูดกับใคร ฉันไม่เชื่อและไม่เคยปฏิบัติตามคำสอนของคุณป้า เมื่อฉันขึ้น ป.5 ฉันมีเพื่อนใหม่หลายคน สุนัขเป็นเพื่อนใหม่คนหนึ่งของฉันที่มีลักษณะต่างไปจากคนอื่น คือชอบพูดคำแปลก ๆ เวลาโกรธ หรือไม่พอใจจะด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย ฉันชอบฟังสุนัขพูดและบางครั้งก็ลองพูดดูบ้าง วันหนึ่งตอนพักทานอาหารว่าง ฉันกำลังนั่งทำแบบฝึกหัดที่คุณครูสั่งไว้เมื่อชั่วโมงที่แล้ว เข็มและนทีตะโกนคุยกันและเคาะโต๊ะ เก้าอี้กันเสียงดัง ฉันทำงานไม่รู้เรื่อง ฉันโกรธมากจึงด่าทั้งสองคนด้วยถ้อยคำหยาบคาย เข็มและนทีได้ตอมฉันและเราก็กะละเอะกัน จนคุณครูมาห้าม และลงโทษเราด้วยการให้ทำความสะอาดห้องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ คุณป้าสงสัยที่ฉันกลับบ้านเย็นหลายวันติดต่อกัน จึงถามฉัน ฉันจึงเล่าความจริงให้ฟัง คุณป้าเสียใจมากและอธิบายถึงผลเสียที่เกิดจากการไม่เชื่อคำสอนของคุณป้า ฉันเสียใจมากที่ทำให้คุณป้าผิดหวัง ฉันสัญญากับคุณป้าว่าต่อไปจะไม่ทำ

เช่นนี้อีก ตั้งแต่นั้นมาฉันก็พยายามเลี่ยงไม่พูดกับสุนีย์ และ ไม่ลองพูดคำพูดแปลก ๆ อีก

บทบาทของสุนีย์

สมมติฉันชื่อสุนีย์ ฉันมาเรียนชั้น ป.5 ที่โรงเรียนนี้ ฉันชอบพูดคำพูดแปลก ๆ บางครั้งพูดคำแรงคำขวาน เวลาไม่พอใจหรือโกรธฉันจะด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย เพื่อเชอบฝังฉันพูด และ บางคนพูดตามคำพูดของฉันแต่ต่อมาเพื่อน ๆ ไม่ค่อยพูดกับฉัน ทำให้ฉันแปลกใจมาก

บทบาทของ เข้มและนที

สมมติฉันชื่อ เข้มและนที ฉันเรียนอยู่ชั้น ป.5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งตอนพักทานอาหารว่างเราทั้งสองคนตะโกนคุยกันด้วยเสียงอันดังในห้อง และเคาะโต๊ะ นวลโมโหก็เลยว่าเราด้วยถ้อยคำหยาบคายเราจึงโต้ตอบและทะเลาะกับนวล คุณครูมาห้ามพร้อมทั้งลงโทษเราด้วยการให้ทำความสะอาดห้องตอนหลังเลิกเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์

บทบาทของเพื่อน ๆ

สมมติฉันเป็นเพื่อนของนวล สุนีย์ เข้มและนที ฉันชอบฟังสุนีย์พูดคำแปลก ๆ และลองพูดตาม วันหนึ่งตอนพักทางอาหารว่าง ฉันเห็นนวลทะเลาะกับเข้มและนที ฉันห้ามแต่เขาไม่ฟัง จึงไปบอกคุณครู ต่อมาฉันรู้ว่าการพูดตามคำพูดของสุนีย์นั้นไม่ดี ฉันจึงพยายามเลี่ยงและไม่พูดตามคำพูดของสุนีย์อีกเลย

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 8

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดยกย่องตามความเป็นจริงจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. <u>ขั้นแสดง</u> 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ และผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของน้ำผึ้ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดที่น้ำผึ้งพูดกับนักเรียน 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของกอลลวดี นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดที่กอลลวดีพูดกับนักเรียน 2.4.3 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่น้ำผึ้งได้รับรางวัล 2.4.4 นักเรียนคิดว่าน้ำผึ้งจะพูดอย่างไรกับกอลลวดี เมื่อกอลลวดีมาแสดงความยินดีที่น้ำผึ้งได้รับรางวัล

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการผูกมัดของชมเชยตามความเป็นจริงให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง
"รางวัลของน้ำผึ้ง"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง"

น้ำผึ้งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ครอบครัวของน้ำผึ้งมีฐานะยากจน พ่อแม่มีอาชีพค้าขายผลไม้เล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อได้เงินมาก็พยายามเก็บหอมรอมริบเพื่อส่งให้น้ำผึ้งเรียนหนังสือ ในตอนเย็นน้ำผึ้งต้องไปช่วยพ่อแม่ขายของทุกวัน แต่น้ำผึ้งก็มีความซนเหมือนเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ชอบน้ำผึ้ง เพราะน้ำผึ้งเป็นคนพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน มีความจริงใจต่อเพื่อนทุกคนไม่เสแสร้ง สิ่งใดที่เป็นความจริงก็พูดไปตามนั้น เช่น เมื่อใครทำการบ้านได้ถูกหมด น้ำผึ้งก็จะชมคนนั้นว่าเก่งที่สามารถทำได้ถูกหมด ถ้าใครแต่งตัวเรียบร้อยสวยงาม ก็จะชมว่าวันนี้แต่งตัวเรียบร้อยสวยงามดี ถ้อยคำที่น้ำผึ้งพูดกับเพื่อนมักจะทำให้เพื่อนรู้สึกปลื้ม น้ำผึ้งไม่เคยใช้คำพูดกระแนะกระเหน็บเสียตี่ หรือเยาะเย้ยเพื่อนเลย ต่างกับกุลวดีซึ่งเรียนอยู่ห้องเดียวกัน กุลวดีมาจากครอบครัวที่ร่ำรวย พ่อแม่มีหน้าที่การงานดีมีชื่อเสียง กุลวดีเป็นลูกคนเดียวที่พ่อแม่ตามใจมาก เมื่อต้องการสิ่งใดก็จะได้ทุกอย่าง กุลวดีชอบทำตัวเด่นในห้องเรียน ชอบชื่อชนมหรือของเล่นแจกเพื่อน ชอบแต่งตัวสวยมีเครื่องประดับหรือของเล่นใหม่ ๆ มาอวดเพื่อนเสมอ ชอบอวดตัวว่าร่ำรวย สิ่งของตัวเองมีจะต้องดีที่สุดในห้อง ชอบกระแนะกระเหน็บคนอื่นโดยเฉพาะน้ำผึ้ง เช่นว่าน้ำผึ้งประหยัดใช้เสื้อผ้าเพียงไม่กี่ชุด เมื่อน้ำผึ้งเอาผลไม้มาแบ่งเพื่อนก็จะว่า

น้ำผึ้งว่าเอาของเหลือที่ขายไม่หมดมาให้เพื่อนทาน เป็นต้น เพื่อนบางคนก็เคยถูกกวลดีกระแนะ กระแหนบ้อย ๆ เช่นกัน

ก่อนสอบกลางภาคเรียน อาจารย์ใหญ่ประกาศว่า โรงเรียนจะจัดประกวดนักเรียนที่มีมารยาทในการพูดดี จะประกวดเป็นสายชั้น สายชั้นละ 1 คน โดยให้เพื่อนและครูเป็นผู้ให้คะแนน และจะใช้เวลา 1 เดือน ในการรวบรวมคะแนน กวลดีอยากได้รางวัลในการประกวดครั้งนี้ จึงพยายามพูดจาไพเราะกับเพื่อน ชื่นชมแจกเพื่อน พยายามช่วยเหลือเพื่อน เพื่อหวังคะแนนจากเพื่อน แต่น้ำผึ้งทำตามปกติ เคยพูดอย่างไรก็อย่างนั้น จนกระทั่งถึงวันประกาศผล สาย ป.5 ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้มีมารยาทในการพูดดี คือ น้ำผึ้ง กวลดีเสียใจ และผิดหวังมาก ต่อว่าเพื่อนต่าง ๆ นานาที่ไม่เลือกตน และบอกกับเพื่อนว่า น้ำผึ้งไม่เหมาะสมกับรางวัลนี้ เพื่อน ๆ รวมทั้งไก่อึ่งเป็นหัวหน้าห้องช่วยกันอธิบายให้กวลดีเข้าใจว่า เพราะเหตุใดน้ำผึ้งจึงได้รางวัล และเพราะเหตุใดกวลดีจึงไม่ได้รับคัดเลือก กวลดีเริ่มรู้สึกตัว และยอมรับว่าตนไม่สมควรที่จะได้รับคัดเลือกจริง ๆ และคนที่เหมาะสมที่สุดก็คือน้ำผึ้ง กวลดีจึงไปแสดงความยินดีและกล่าวชมเชยน้ำผึ้งอย่างจริงใจ น้ำผึ้งดีใจมากที่เห็นกวลดีเปลี่ยนไปเช่นนี้

บทบาทของน้ำผึ้ง

ฉันชื่อน้ำผึ้ง ฉันเรียนอยู่ชั้น ป.5 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ครอบครัวของฉันยากจน ฉันต้องช่วยพ่อแม่ขายของตอนเย็น แต่ฉันก็ยังเรียน ฉันมีความจริงใจต่อเพื่อน ๆ ไม่เสแสร้ง ฉันเป็นคนพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน ฉันชอบมองคนในแง่ดี ใครทำอะไรดีหรือถูก ฉันก็จะชมเชยเขา คนที่เก่งฉันก็ชมว่าเก่ง ฉันไม่เคยพูดให้เพื่อนคนใดเสียใจ ไม่เคยพูดกระแนะ กระแหน เสียดสี หรือเยาะเย้ยเพื่อนเลย ก่อนสอบกลางภาคเรียนอาจารย์ใหญ่ประกาศว่า โรงเรียนจะจัดประกวดนักเรียนที่มีมารยาทในการพูดดี โดยให้เพื่อนและครูเป็นผู้ให้คะแนนและเมื่อวันประกาศผล ผลปรากฏว่าฉันได้รับคัดเลือก เพื่อน ๆ ทุกคนมาแสดงความยินดีกับฉัน ซึ่งรวมทั้งกวลดีด้วย ทำให้ฉันแปลกใจมาก เพราะปกติกวลดีไม่ค่อยชอบฉันนัก แต่กวลดีก็มาแสดงความยินดีกับฉัน ฉันดีใจมากที่เป็นเช่นนี้

บทบาทของกวลดี

สมมติฉันชื่อกวลดี ฉันเรียนห้องเดียวกับน้ำผึ้ง ครอบครัวฉันมีฐานะร่ำรวย พ่อแม่ก็ตามใจฉันมาก ฉันชอบทำตัวเด่นในห้องเรียน ชอบชื่นชมหรือของเล่นมาแจกเพื่อน เพื่อน ๆ จะได้ชอบ

ฉัน ฉันไม่ชอบให้ใครเก่ง หรือสวยเกินหน้าฉัน ดังนั้นเมื่อใครเก่ง ดี หรือสวยกว่าฉัน ฉันจึงชอบพูดกระแนะกระแหน เลียดสีเขา ฉันไม่ชอบน้ำผึ้ง เพราะเพื่อน ๆ ชอบน้ำผึ้ง ก่อนสอบกลางภาคเรียน อาจารย์ใหญ่ประกาศว่าโรงเรียนจะจัดประกวดนักเรียนที่มีมารยาทการพูดดี โดยให้เพื่อนและครูเป็นผู้ให้คะแนน ฉันหวังว่าเพื่อนคงเลือกฉัน แต่เมื่อถึงวันประกาศผล ปรากฏว่าน้ำผึ้งได้ ฉันเสียใจ และผิดหวังมาก ฉันคิดว่าเพื่อนที่ชื่อไก่ แต่ไก่กลับอธิบายให้ฉันเข้าใจว่าสาเหตุที่น้ำผึ้งได้ และฉันไม่ได้ เป็นเพราะเหตุใด ฉันจึงเข้าใจและรู้ตัวว่าสิ่งที่ฉันทำนั้นไม่ถูก ฉันจึงไม่แสดงความยินดีกับน้ำผึ้งอย่างจริงใจ

บทบาทของไก่

สมมติว่าฉันชื่อไก่ ฉันเรียนห้องเดียวกับน้ำผึ้งและกุลวดี ฉันชอบน้ำผึ้ง เพราะน้ำผึ้งพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน ไม่เคยพูดกระแนะกระแหน หรือเลียดสี เขาเย้ยฉันเลย แต่ฉันไม่ชอบกุลวดี เพราะกุลวดีชอบพูดจาเลียดสี เขาเย้ยฉัน ต่อมาโรงเรียนจัดประกวดผู้มีมารยาทในการพูดดี ฉันเลือกน้ำผึ้ง กุลวดีมาต่อว่าฉัน ฉันจึงอธิบายให้กุลวดีเข้าใจว่าที่ฉันเลือกน้ำผึ้งเพราะเหตุใด และฉันไม่เลือกเธอเพราะเหตุใด

บทบาทของอาจารย์ใหญ่

ฉันเป็นอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ที่โรงเรียนของฉันจัดประกวดนักเรียนผู้มีมารยาทในการพูดดี ฉันจึงประกาศให้นักเรียนทุกคนทราบ และปรากฏว่าผู้ที่ได้ในสายชั้น ป.5 คือ น้ำผึ้ง ฉันจึงมอบประกาศนียบัตรและรางวัลให้แก่ น้ำผึ้ง

โปรแกรมการใช้นิทรรศการ

ครั้งที่ 9

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดง ความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "กำลังใจ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ชี้นำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ ว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ชี้นำแสดง 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ และผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "กำลังใจ" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัว แสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้แสดงแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดง ตั้งใจดู 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นสมิยนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่ถูกเพื่อนล้อ 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นหนึ่ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อสมิย 2.4.3 ถ้านักเรียนเป็นสมิย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อหนึ่ง ที่หนึ่งคอยช่วยเหลือให้กำลังใจ 2.4.4 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนชั้นเดียวกับสมิย นักเรียนจะปฏิบัติตน อย่างไรกับสมิย 2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องการพูดแสดงความคิดเห็นออกเห็นใจ พูดให้กำลังใจให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "กำลังใจ"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "กำลังใจ"

หนึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง หนึ่งเป็นคนขยันเรียนหนังสือและมีน้ำใจกับเพื่อน หนึ่งจึงเรียนเก่ง และมีเพื่อนมาก เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ชอบหนึ่ง หนึ่งเองก็ชอบเพื่อนทุกคน หนึ่งและเพื่อนมีความสุข และสนุกมากเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ต่อมาสมัยย้ายจากโรงเรียนต่างจังหวัดเข้ามาเรียนห้องเดียวกับหนึ่ง เพื่อน ๆ ดีใจมากที่จะมีเพื่อนเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง สมัยมีรูปร่างสูงใหญ่กว่าทุกคนในห้อง ผิวค่อนข้างคล้ำ ใช้ภาษาท้องถิ่น พูดและฟังภาษากลางไม่ค่อยได้ การเรียนของสมัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อย้ายมาใหม่ ๆ สมัยค่อนข้างว่าเงิ คอยและขี้มก แต่บางครั้งสมัยกับเพื่อน ๆ พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง เพื่อน ๆ บางคนล้อเลียนสมัยด้วยคำพูดของสมัยบ้าง เรียกสมัยว่า เด็กบ้านนอกบ้าง ทำให้สมัยเริ่มเจ็บช้ำใจ ไม่ค่อยพูดเพราะกลัวเพื่อนล้อเลียน ไม่ค่อยยิ้มกับใคร ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว การเรียนเริ่มแยลง และหยุดโรงเรียนบ่อยขึ้น หนึ่งพยายามบอกกับเพื่อน ๆ ว่าไม่ควรล้อเลียนสมัยว่าเด็กบ้านนอก เพราะจะทำให้สมัยเกิดปมด้วย เพื่อน ๆ รับฟังหนึ่ง แต่ไม่มีใครช่วยเหลือสมัยอย่างจริงจัง หนึ่งพยายามพูดคุยกับสมัย เพื่อฝึกการพูดและการฟังให้สมัย อธิบายบทเรียนที่สมัยไม่เข้าใจ คอยให้กำลังใจสมัยว่าไม่ว่าอะไรถ้ามีกำลังใจและความพยายามสมัยจะสามารถทำได้ สมัยมีความรู้สึกว่ามีเพื่อนที่หวังดีจริง ๆ คอยให้กำลังใจอยู่ใกล้ ๆ ทำให้สมัยค่อย ๆ เริ่มปรับตัวได้ดีขึ้น เริ่มเข้าใจเมื่อเพื่อนพูดมากขึ้น เข้าใจบทเรียนดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น สมัยเริ่มมีความสุขและสนุกกับการเรียน สมัยรู้สึกว่าหนึ่งเป็นเพื่อนที่ดี เป็นผู้ที่เห็นใจและคอยให้กำลังใจสมัยตลอดมา สมัยคิดว่าเขาคงไม่มีวันลืมเพื่อนคนนี้แน่ ๆ

บทบาทของหนึ่ง

สมมติฉันชื่อหนึ่ง ฉันเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ฉันเป็นคนขยันและมีน้ำใจกับเพื่อนมาก ทำให้ฉันเรียนหนังสือเก่งและมีเพื่อนมาก ต่อมาสมัยย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกันฉัน เพื่อน ๆ ตีใจมากที่มีเพื่อนชั้นอีกคนหนึ่ง สมัยพูดและฟังภาษากลางไม่ค่อยได้ เพื่อน ๆ จึงล้อเลียนสมัย ทำให้สมัยเจ็บช้ำ และแยกตัวอยู่คนเดียว การเรียนแย่ลง และเริ่มหยุดเรียน ฉันพยายามเตือนเพื่อนไม่ให้ล้อเลียนสมัย แต่ไม่มีใครเชื่อ ฉันจึงพยายามสนิทสนมกับสมัยชวนสมัยคุย เพื่อให้เขาฝึกฟังและพูด อธิบายบทเรียนที่สมัยไม่เข้าใจให้ ฉันพูดให้กำลังใจสมัย เพื่อไม่ให้สมัยท้อแท้ พูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมัยรู้ว่าฉันเต็มใจเป็นเพื่อน และหวังดีต่อเขา เวลาผ่านไปสมัยเริ่มปรับตัวได้ดีขึ้น เข้าใจภาษากลางมากขึ้น เรียนดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น เพื่อน ๆ ทุกคนเลิกล้อเลียนสมัยทำให้สมัยเรียนหนังสือได้อย่างสนุกสนาน ฉันตีใจที่ฉันสามารถช่วยให้สมัยมีกำลังใจในการต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ได้

บทบาทของสมัย

สมมติฉันชื่อสมัย ฉันย้ายจากโรงเรียนต่างจังหวัดมาเข้าโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ฉันพูดและฟังภาษากลางไม่ค่อยได้ ฉันมีรูปร่างสูงใหญ่กว่าเพื่อน ๆ ในห้อง ผิวค่อนข้างคล้ำ ตอนแรกเพื่อน ๆ ก็ตีต่อนฉัน แต่ต่อมาเพื่อน ๆ ชอบล้อเลียนการพูดของฉัน บางคนเรียกฉันว่าเด็กบ้านนอก ทำให้ฉันไม่อยากเรียนหนังสือ ไม่อยากพูดกับใคร การเรียนของฉันแย่ลง ฉันเริ่มหยุดโรงเรียน จนกระทั่งหนึ่งซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งในห้องบอกกับฉันว่า เห็นใจฉันที่ฉันถูกเพื่อนล้อเลียน แต่อยากให้ฉันพยายามต่อสู้ ไม่ใช่หนีปัญหาเหล่านี้ด้วยการหลบอยู่คนเดียว หรือขาดเรียนหนึ่งพยายามฝึกให้ฉันพูด และฟังภาษากลางให้เข้าใจมากขึ้น หนึ่งช่วยอธิบายบทเรียนที่ฉันไม่เข้าใจพยายามเป็นเพื่อนไม่ให้ฉันเหงา หนึ่งไม่เคยล้อเลียนฉันเลย มีแต่จะคอยให้กำลังใจฉันเสมอ ฉันพยายามทำตามทีหนึ่งบอก และในที่สุดฉันก็สามารถฟังและพูดภาษากลางได้ดีขึ้น การเรียนของฉันเริ่มดีขึ้นด้วย เพื่อน ๆ เลิกล้อเลียนฉัน ฉันมีเพื่อนมากขึ้น ฉันเริ่มมีความสุขสนุกสนานกับการเรียน ฉันจะไม่ลืมเลยว่าที่ฉันสามารถยืนหยัดได้อย่างนี้เป็นเพราะเพื่อนที่ชื่อหนึ่ง ฉันจะไม่มีวันลืมเพื่อนคนนี้ของฉันเลย

บทบาทของเพื่อน ๆ

สมมติฉันเป็นเพื่อนของหนึ่งและสมัย หนึ่งเป็นคนเก่งและมีเพื่อนมาก ฉันชอบหนึ่งสมัยเพิ่มย้ายเข้ามาเรียนกับฉันเมื่อไม่นานมานี้ สมัยพูดและฟังภาษากลางไม่ค่อยได้ รูปร่างสูงใหญ่กว่าฉัน ผิวค่อนข้างคล้ำ ฉันชอบล้อเลียนสมัยเรื่องการพูด และชอบเรียกสมัยว่าเด็กบ้านนอก หนึ่งเคยเตือนฉันว่าไม่ให้ล้อเลียนสมัย แต่ฉันไม่เชื่อ ต่อมาสมัยเริ่มฟังและพูดภาษากลางได้ดีขึ้น เรียนดีขึ้น ฉันเริ่มชอบสมัย และในที่สุดฉันก็เลิกล้อเลียนสมัย

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 10

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ
 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกันว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร
2. ขั้นแสดง
 - 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ และผู้สังเกตการณ์
 - 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "สำคัญที่คำพูด" ให้อาสาสมัครอ่านและเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
 - 2.3 ผู้แสดงแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู
 - 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นอ๊อด นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 - 2.4.2 ถ้านักเรียนเป็นโอ้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 - 2.4.3 ถ้านักเรียนเป็นเก้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.4.4 ถ้านักเรียนเป็นคิม นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.4.5 นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะเหตุใด และจะมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

อ๊อดกับโอ้เป็นเพื่อนที่รักกันมาก ทั้งสองคนเรียนอยู่ห้องเดียวกันในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บ้านของอ๊อดและโอ้อยู่ใกล้กัน ดังนั้นทั้งสองคนจึงไป-กลับโรงเรียนด้วยกันทุกวัน วันหนึ่งหลังเลิกเรียน อ๊อดต้องการไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน จึงชวนโอ้ แต่โอ้ไปไม่ได้ เนื่องจากคุณลุงคุณป้าจะมาจากต่างจังหวัด คุณแม่สั่งให้รีบกลับบ้าน อ๊อดจึงฝากให้โอ้ไปบอกทางบ้านของตนว่า ตนจะกลับบ้านเย็นหน่อย ทางบ้านไม่ต้องห่วง แต่โอ้ไม่ได้ไปบอก เพราะคุยกับคุณลุงคุณป้าเพลินจึงลืม รุ่งขึ้นอ๊อดต่อว่าโอ้ว่าทำไมไม่ไปบอกทำให้อ๊อดถูกคุณแม่ดุ โอ้ขอโทษและเล่าให้ฟังถึงสาเหตุที่ไม่ได้ไปบอก อ๊อดไม่พอใจโอ้แต่ก็ไม่ได้ว่าอะไร

คิมเป็นนักเรียนห้องเดียวกับอ๊อดและโอ้ คิมมีนิสัยชอบพูดให้เพื่อนเข้าใจผิดกัน คิมรู้เรื่องที่อ๊อดไม่พอใจโอ้ จึงไปพูดกับอ๊อดในทำนองว่า โอ้ตั้งใจที่จะไม่ไปบอกทางบ้านอ๊อด เพราะต้องการให้อ๊อดถูกดุ และที่โอ้ทำเช่นนั้นเพราะอิจฉาที่อ๊อดได้ไปเดินเที่ยวที่ห้างสรรพสินค้า แต่โอ้ไม่ได้ไปอ๊อดเชื่อที่คิมพูดจึงโกรธและไม่พอใจโอ้มาก ตั้งแต่นั้นมาอ๊อดจะพยายามเลี่ยงไม่พูดและไม่ไปไหน

กับโอ้ แต่จะสนิทสนมไปไหนมาไหนกับคิมแทน โอ้ก็ไม่เข้าใจว่าออดโกรธขนาดนี้เพราะอะไร โอ้ไม่สบายใจมากจึงปรึกษาเรื่องนี้กับเก้ เก้บอกกับโอ้ว่า จริง ๆ แล้วออดไม่ใช่คนที่โกรธอะไรง่ายอย่างนี้ และออดเป็นคนที่ทำอะไรต้องมีเหตุผล ออดอาจจะมีเรื่องอะไรที่ไม่เข้าใจโอ้ หรือโอ้อาจทำอะไรให้ออดโกรธโดยไม่รู้ตัวก็ได้ ลองหาโอกาสปรับความเข้าใจกับออดดีกว่า โอ้ฟังก็พูดเช่นนั้นจึงหาโอกาสปรับความเข้าใจกับออด ออดจึงเข้าใจว่าที่คิมพูดนั้นไม่เป็นความจริง ตั้งแต่นั้นมา ออดไม่เชื่อที่คิมพูดอีกเลย และทั้งออดและโอ้ก็สนิทสนมกับดั่งเดิมรวมทั้ง เก้อีกคนหนึ่งด้วย

บทบาทของออด

สมมติฉันชื่อออด ฉันเรียนห้องเดียวกับโอ้ คิม และเก้ ฉันสนิทกับโอ้มาก เพราะบ้านอยู่ใกล้กันตอนเช้าและตอนเย็นเราจะเดินทางไปและกลับจากโรงเรียนพร้อมกัน เรามักจะไม่ไหนด้วยกันเสมอ เย็นวันหนึ่งฉันต้องการไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน ฉันชวนโอ้ แต่โอ้ไปไม่ได้ ฉันจึงวานให้โอ้ไปบอกที่บ้านฉันว่า ฉันจะกลับเย็นหน่อย แต่เมื่อฉันกลับบ้านฉันถูกคุณแม่ดู ฉันรู้ว่าโอ้ไม่ได้มาบอกคุณแม่ฉัน วันรุ่งขึ้นฉันต่อว่าโอ้ โอ้ขอโทษและเล่าให้ฉันฟังว่าเพราะอะไรจึงไม่ได้ไปบอกที่บ้านฉัน ฉันไม่ค่อยพอใจแต่ก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่คิมเพื่อนอีกคนหนึ่งของฉันบอกฉันว่า โอ้ตั้งใจแกล้งฉัน เพราะอิมจินที่ได้ไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้า แต่โอ้ไปไม่ได้ไป ฉันรู้สึกโกรธและไม่พอใจโอ้มาก ฉันจึงพยายามเลี่ยงไม่พูดและไม่ไปไหนกับโอ้ แต่สนิทกับคิมแทน เวลาผ่านไปหลายวันโอ้หาโอกาสมาพบและปรับความเข้าใจกับฉัน ฉันรู้ว่าที่คิมพูดนั้นไม่เป็นความจริง ฉันจึงเลิกคบกับคิมและสนิทกับโอ้ดังเดิม

บทบาทของโอ้

สมมติฉันชื่อโอ้ ฉันเรียนอยู่ห้องเดียวกับออด คิม และเก้ ฉันสนิทกับออดมาก เพราะบ้านอยู่ใกล้กัน ตอนเช้าและตอนเย็นเราจะเดินทางไปและกลับจากโรงเรียนพร้อมกัน เรามักไปไหนด้วยกันเสมอ เย็นวันหนึ่งออดต้องการไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน ออดชวนฉันแต่ฉันไปไม่ได้ เพราะคุณลุง คุณป้าจะมาจากต่างจังหวัด คุณแม่จึงให้ฉันรีบกลับบ้าน ออดวานให้ฉันไปบอกทางบ้าน ออดว่า ออดจะกลับบ้านเย็นหน่อย แต่ฉันล้มเลิกใจจริง ๆ เพราะคุยกับคุณลุงคุณป้าเพลิน รุ่งขึ้นออดต่อว่าฉัน และบอกว่าถูกคุณแม่ดู ฉันขอโทษและเล่าให้ฟังว่าทำไมจึงไม่ได้ไปบอกทางบ้านให้ออดฟัง ออดก็ไม่ได้ว่าอะไร หลายวันต่อมาออดพยายามเลี่ยงไม่พูด และไม่ไปไหนกับฉัน ฉันรู้สึกแปลกใจและไม่สบายใจ ฉันปรึกษาเรื่องนี้กับเก้ เก้บอกว่าออดอาจเข้าใจอะไรผิดก็ได้ ให้ฉันหาโอกาส

ปรับความเข้าใจกับอ๊อด ฉันเชื่อแกและหาโอกาสทำตามทีแกบอก ฉันจึงรู้ความจริงว่าอ๊อดเข้าใจฉันผิดเพราะคิม แต่ในที่สุดฉันและอ๊อดก็เข้าใจกัน และสนิทกันดังเดิม ฉันไปขอบคุณเก้ที่ช่วยให้ฉันกับอ๊อดเข้าใจกันได้

บทบาทของคิม

สมมติฉันชื่อคิม ฉันเรียนอยู่ห้องเดียวกับอ๊อด โอ้ และเก้ ฉันรู้สึกที่อ๊อดมีเรื่องไม่เข้าใจกันกับโอ้ ฉันอยากให้อ๊อดสนิทกับฉันแทนโอ้ ฉันจึงบอกกับอ๊อดว่าโอ้ตั้งใจจะแกล้งอ๊อด เพราะอิจฉาที่ไม่ได้ไปห้างสรรพสินค้ากับอ๊อดฉันสามารถพูดให้อ๊อดเชื่อฉัน และสนิทสนมกับฉันได้ แต่ต่อมาอีกไม่กี่วัน อ๊อดกับโอ้มีโอกาสปรับความเข้าใจกัน โดยมีเก้เป็นผู้ช่วยเหลือให้ทั้งสองเข้าใจกันได้ ทั้งสองคนจึงสนิทสนมกันดังเดิม และตั้งแต่นั้นมาอ๊อดและโอ้ก็ไม่เชื่ออะไรที่ฉันพูดอีก

บทบาทของเก้

สมมติฉันชื่อเก้ ฉันเรียนอยู่ห้องเดียวกับอ๊อด โอ้ และคิม โอ้มาปรึกษาฉัน เรื่องที่อ๊อดและโอ้ไม่เข้าใจกัน ฉันจึงบอกโอ้ให้พยายามหาโอกาสปรับความเข้าใจกับอ๊อด เพราะอ๊อดไม่ใช่คนที่โกรธใครง่าย ๆ อาจจะมึนอะไรที่เข้าใจผิดหรือเปล่า โอ้เชื่อฉัน โดยพยายามหาโอกาสคุยกับอ๊อด และทั้งสองคนก็เข้าใจกันได้ โอ้มาขอบคุณฉันที่ช่วยให้เขาเข้าใจกัน ฉันดีใจที่มีส่วนช่วยทำให้เพื่อนที่ไม่เข้าใจกันสามารถปรับความเข้าใจกันได้

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 11

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พุดด้อยคำที่มีสาระ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพุดด้อยคำที่มีสาระ
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชี้นำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพุดด้อยคำที่มีสาระว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร

2. ชี้นำแสดง

2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ และผู้สังเกตการณ์

2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "ความสุขของพวกเรา" ให้อาสาสมัครอ่าน และเตรียมตัวแสดง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

2.3 ผู้แสดงแสดงบทบาทสมมติ โดยมีผู้สังเกตการณ์ และผู้ไม่ได้แสดงตั้งใจดู

2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.4.1 ถ้านักเรียนเป็นสมภพ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่ถูกนารีกล่าวเยาะเย้ยเสียตลึง

2.4.2 นักเรียนคิดว่าจิตราทำถูกหรือไม่ที่กล่าวชมเชยสมภพในห้องอาหาร เพราะเหตุใด

2.4.3 ถ้านักเรียนเป็นนารี นักเรียนจะทำอย่างนารีหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4.4 นักเรียนอยากเป็นคนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.4.5 ในห้องเรียนของนักเรียน ทำอย่างไรจึงจะมีความสุข ดังตอนท้ายของเรื่อง

2.5 ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอนะของกุ่ม

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องการพูดถ้อยคำที่มีสาระ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

4.2 สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องหนึ่งให้นักเรียนทุกคนแข่งขันเขียนคำยากลงในสมุด ถ้าใครได้คะแนนมากที่สุดจะได้รางวัล สมภพและนารีต่างก็อยากเป็นผู้ชนะ นารีรู้สึกไม่พอใจมากที่ตนแพ้ ในขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน นารีพบสมภพที่ห้องอาหาร นารีจึงพูดจาเยาะเย้ยเสียดสีสมภพว่าชนะก็เพราะดูเพื่อนบ้าง แอบเปิดหนังสือบ้าง สมภพยังไม่ทันได้โต้ตอบอะไร จิตราก็เดินผ่านมาพอดี จิตรากล่าวชมเชยสมภพอย่างจริงใจที่สามารถเขียนคำยากได้ถูกต้อง เมื่อกล่าวจบแล้วจิตราก็เดินไปรับประทานอาหาร นารีได้ยินดังนั้นยิ่งไม่พอใจ จึงพูดจาเยาะเย้ยเสียดสีสมภพต่าง ๆ นานา สมภพรู้สึกโกรธ แต่ไม่ได้ตอบโต้อะไรกลับเดินเลี้ยวไป ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมานารีไม่พูดกับสมภพอีกเลย

อรสาซึ่งเป็นหัวหน้ารู้ว่านารีไม่ยอมพูดกับสมภพ อรสาไม่อยากให้เพื่อนในห้องโกรธเคืองหรือไม่เข้าใจกัน อยากให้เพื่อนทุกคนเข้าใจกัน เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจิตราก็เห็นด้วย อรสาและจิตราทาโอกาสพบและคุยกับนารี อรสากล่าวแสดงความเห็นใจนารีที่แพ้สมภพ แต่จิตราก็ให้ข้อคิดและให้กำลังใจแก่นารีว่า สมภพขยันและมีความพยายาม เขาจึงเก่งและทำได้ถูกต้อง นารีก็สามารถทำได้เช่นกัน ถ้านารีมีความพยายามไม่ทอดทิ้งเพราะนารีก็เก่งอยู่แล้ว

เพียงแต่มีความพยายามอีกนิดก็สามารถทำได้ นอกจากนี้อรชายังให้ข้อคิดอีกว่านารีไม่ควรโกรธสมภพ เพราะไม่ใช่ความผิดของสมภพเลยที่ชนะนารี สมภพชนะเพราะความสามารถของเขาจริง ๆ นารีควรขอโทษและปรับความเข้าใจกับสมภพเสียก่อนที่จะเสียเพื่อนคนหนึ่งไปจริง ๆ เมื่อฟังอรชาพูดดังนั้นนารีก็เริ่มเข้าใจ และรู้ว่าที่ตนทำนั้นไม่ถูกจึงไปขอโทษและปรับความเข้าใจกับสมภพ ซึ่งสมภพก็เข้าใจ และบอกว่าไม่เคยโกรธนารี นารีพูดกับสมภพว่า ห้องนี้มีนักเรียนที่ตีหลายคน อย่างสมภพซึ่งเข้าใจและไม่โกรธใครง่าย ๆ จิตราซึ่งมีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง และอรชาซึ่งมีความหวังดีต่อเพื่อน อยากให้เพื่อนทุกคนเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันเข้าใจกัน พวกเราคงมีความสุขมากถ้าทุกคนเป็นเช่นนั้น สมภพเห็นด้วยและเสริมว่ามีเพื่อนอย่างนารีซึ่งยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เมื่อรู้ว่าผิดก็ยอมรับผิดและแก้ไข พวกเราก็จะมีความสุขเช่นกัน

บทบาทของนารี

สมมติฉันชื่อนารี ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูประจำชั้นของฉันให้นักเรียนแข่งขันเขียนคำยากลงในสมุด ถ้าใครชนะจะได้รางวัล ฉันอยากได้รางวัล แต่สมภพชนะฉัน ฉันไม่พอใจมาก ในขณะพักรับประทานอาหารกลางวันฉันพบสมภพที่ห้องอาหาร ฉันพูดจาเยาะเย้ยเสียดสีสมภพว่า ดูเพื่อนแฉะแฉะเปิดหนังสือจึงเขียนได้ถูกหมด สมภพไม่ได้ตอบ และเมื่อจิตรากล่าวชมเชยสมภพว่าเก่ง ฉันยิ่งไม่พอใจมากขึ้น ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ฉันไม่พูดกับสมภพอีก เวลาผ่านไปหลายวันอรชาหัวหน้าห้องและจิตรามาพูดแสดงความเห็นใจและให้กำลังใจฉัน ให้นฉันพยายามมากขึ้นแล้วฉันสามารถชนะสมภพได้ พร้อมทั้งกล่าวเตือนฉันว่าไม่ควรโกรธสมภพ ให้นฉันหาโอกาสขอโทษและปรับความเข้าใจกับสมภพ เพื่อจะได้เข้าใจกัน ฉันเชื่อและทำตามที่อรชาและจิตราบอก สมภพดีใจและบอกว่าไม่โกรธฉัน ฉันรู้สึกดีใจมากที่ฉันมีเพื่อนดีหลายคนอย่างเช่น จิตรา สมภพ และอรชา และเพื่อนดี ๆ เหล่านี้จะทำให้ฉันมีความสุข

บทบาทของสมภพ

สมมติฉันชื่อสมภพ ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูประจำชั้นของฉันให้นักเรียนแข่งขันเขียนคำยากลงในสมุด ถ้าใครชนะจะได้รางวัลผลปรากฏว่าฉันชนะ ในตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน ฉันพบนารีที่ห้องอาหาร นารีพูดจาเยาะเย้ยเสียดสีฉันว่าที่ชนะเพราะฉันดูเพื่อนและแอบเปิดดูหนังสือ ฉันยังไม่ทันได้ตอบ จิตราซึ่งเดินผ่านมาพอดี กล่าวชมเชยฉันว่าฉันเก่ง ฉันรู้สึกดีใจมาก แต่เมื่อจิตราเดินผ่านไป นารีก็ว่าฉันอีก ฉันรู้สึกโกรธแต่เสียดใจเดินหนีไป ตั้งแต่นั้น

มานารีไม่พูดกับฉันอีกเลย เวลาผ่านไปหลายวัน นารีมาขอโทษและปรับความเข้าใจกับฉัน ฉันบอกนารีว่าฉันไม่โกรธนารี ฉันรู้สึกดีใจมากที่มีเพื่อนดีหลายคนเช่น นารี จิตรา และอรชา

บทบาทของอรชา

สมมติฉันชื่ออรชา ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉันเป็นหัวหน้าห้อง ฉันรู้ว่านารีไม่พูดกับสมภพ ฉันอยากให้เพื่อน ๆ ทุกคนในห้องเข้าใจกัน เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฉันอยากให้นารีเข้าใจกับสมภพ ซึ่งจิตราเห็นด้วยกับฉัน ฉันและจิตราหาโอกาสพูดคุยกับนารี ฉันพูดแสดงความเห็นใจ และให้กำลังใจแก่นารีให้มีความพยายามมากขึ้นก็จะชนะสมภพได้ ฉันพูดให้นารีเข้าใจสมภพ และให้นารีหาโอกาสปรับความเข้าใจกับสมภพ นารีเชื่อฉัน ฉันดีใจที่สมภพและนารีเข้าใจกัน ฉันรู้สึกดีใจมากที่มีเพื่อนที่ดีอย่างนารี สมภพ และจิตรา

บทบาทของจิตรา

สมมติฉันชื่อจิตรา ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉันพูดชมเชยสมภพว่าเก่งที่สามารถเขียนคำยากได้ถูกต้องเมื่อฉันพบสมภพที่ห้องอาหาร ฉันกับอรชารู้ว่านารีโกรธสมภพ ฉันเห็นด้วยกับอรชาที่อยากให้เพื่อนเข้าใจกัน ฉันกับอรชาจึงช่วยกันพูดแสดงความเห็นใจให้กำลังใจ และเตือนให้นารีปรับความเข้าใจกับสมภพ ซึ่งนารีก็นับถือฉัน ฉันดีใจมากที่นารีและสมภพเข้าใจกันได้ ฉันรู้สึกดีใจที่ฉันมีเพื่อนที่ดีอย่างนารี สมภพ และอรชา

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

ครั้งที่ 12

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ปัจจัยพิเศษ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ 3. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ 4. ผู้วิจัยปิดโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
<u>ประเมินผล</u>	1. ประเมินจากความสนใจ และความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากการให้ความร่วมมือในการอภิปรายและการสรุป

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
การพูดที่เหมาะสม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	ฉันคือใคร	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการ หน้าที่ และจุดมุ่งหมายของการใช้เทคนิคแม่แบบ 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการพูดที่เหมาะสมได้ 3. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่มและนักเรียนกับผู้วิจัยให้สนิทสนมกันยิ่งขึ้น	1. ผู้วิจัยและนักเรียนทำความรู้จักกันด้วยการแนะนำชื่อ และชื่อสกุลของตนเอง 2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรม "ฉันคือใคร" เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน - ผู้วิจัยแจกกระดาษ ดินสอ และ เชือกมัดให้ นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับตนเอง 5 ข้อ เป็นข้อความสั้น ๆ ชัดเจน อ่านง่าย และเขียนอักษรตัวโต ๆ ไว้บนหัวกระดาษว่า "ฉันคือใคร" - ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนติดกระดาษไว้บนหน้าอกเสื้อของตน - ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเดินไปรอบ ๆ ห้อง โดยไม่มี

ครู...

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				การพูดกัน แต่ให้แต่ละคน หยุดอ่านและจำเรื่องราว ของเพื่อนในเวลาที่กำหนด - เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้ นักเรียนจับสลากชื่อของ เพื่อนทีละคนและให้พูดถึง เรื่องราวของเพื่อนที่ตน จับสลากชื่อได้ โดยไม่บอก ว่าเป็นใคร เมื่อพูดจบให้ เพื่อนคนนั้นยืนยัน 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุป ว่ากิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ อะไร โดยมีผู้วิจัยช่วยสรุป เพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์ความสำคัญของ การพูดและการพูดที่เหมาะสม 5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีการ บทบาท และหน้าที่ของนักเรียนใน การร่วมกิจกรรม 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	พูดตรงความจริง ไม่พูดปด	พูดความจริง แฉะเพื่อน	เพื่อให้นักเรียน สามารถแสดงพฤติกรรม พูดตรงความจริง ไม่พูดปด	7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 มีวิธีดำเนินการเช่นเดียวกัน ทุกครั้งดังนี้ 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละหัวข้อเรื่อง 2. ขั้นแสดง 2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์แม่แบบพร้อมเปิดเทปคำบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่ฝึกตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละหัวข้อเรื่อง ให้นักเรียนดู 2.2 นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของแม่แบบในหัวข้อต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ 2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปความคิดเห็นที่วิเคราะห์โดยครูช่วยสรุป

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				เพิ่มเติม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องที่ดูตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละหัวข้อเรื่อง 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตความสนใจและความตั้งใจ 4.2 สังเกตจากการอภิปราย
3	พูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง	บิลลี่คนใหม่	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง	
4	พูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ	แต่งเติมเสริมต่อ	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ	
5	พูดตรงความจริง	ใครพูดจริงกันแน่	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่เป็นจริง	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6	พูดคำสุภาพ ด้วยการพูด ถ้อยคำที่ ไพเราะ	คำพูด เป็นเหตุ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูดสุภาพ ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ	
7	พูดคำสุภาพ ด้วยการพูด ถ้อยคำที่ ไพเราะ	เด็กหญิงที่ชื่อ "นวล"	เพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด สุภาพด้วยถ้อยคำที่ ไพเราะ ไม่พูดคำต่ำ ไม่พูดคำแข็ง	
8	พูดถ้อยคำที่ มีสาระด้วย การพูด ยกย่อง ชมเชยตาม ความเป็น จริง	รางวัลของ น้ำผึ้ง	เพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด ถ้อยคำที่มีสาระด้วยการ พูดยกย่องชมเชยตาม ความเป็นจริง	
9	พูดถ้อยคำที่ มีสาระด้วย การพูดแสดง ความเห็นอก เห็นใจ พูด ให้กำลังใจ	กำลังใจ	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมพูด ถ้อยคำที่มีสาระ ด้วยการพูดแสดงความ เห็นอกเห็นใจ พูดให้ กำลังใจ	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10	พูดถ้อยคำที่มีสาระ ด้วยการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน	สำคัญที่คำพูด	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน	
11	พูดถ้อยคำที่มีสาระ	ความสุขของพวกเรา	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระ	
12	ปัจฉิมนิเทศ		เพื่อให้นักเรียนพูดคุยอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ 3. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				5. ผู้วิจัยได้โปรแกรมการใช้ เทคนิคแม่แบบ

หมายเหตุ แต่ละกิจกรรมใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 1

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ปฐมฤกษ์
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการ หน้าที่ และจุดมุ่งหมายของการใช้เทคนิคแม่แบบ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการพูดที่เหมาะสมได้ 3. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม และนักเรียนกับผู้วิจัยให้สนิทสนมกันยิ่งขึ้น
<u>อุปกรณ์</u>	1. กระดาษ 2. เข็มกลัด
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำชื่อและชื่อสกุลของตนเองทีละคน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกิจกรรม "ฉันคือใคร" เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษ ดินสอ และเข็มกลัดให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับตนเอง 5 ข้อ เป็นข้อความสั้น ๆ ชัดเจนและอ่านง่าย โดยเขียนเป็นอักษรตัวโต ๆ ไว้บนหัวกระดาษว่า "ฉันคือใคร" 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนติดกระดาษไว้บนหน้าอกเสื้อของตน 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเดินไปรอบ ๆ ห้อง โดยไม่มีการพูดกัน แต่ให้แต่ละคนหยุดอ่าน และจำเรื่องราวของเพื่อน ๆ ในเวลา 10 นาที

- 2.4 เมื่อถึงเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยให้นักเรียนจับสลากชื่อของเพื่อนทีละคน และให้พูดถึงเรื่องราวของเพื่อนที่ตนจับสลากชื่อได้ โดยไม่บอกว่าเป็นใครเมื่อพูดจบให้เพื่อนคนนั้นยืนขึ้น
- 2.5 ดำเนินกิจกรรม ไปจนครบทุกคน
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่ากิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์อะไร โดยมีผู้วิจัยช่วยสรุปเพิ่มเติม
4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ความสำคัญของการพูดและการพูดที่เหมาะสมในหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 การพูดมีความสำคัญอย่างไร
 - 4.2 หากนักเรียนต้องการให้เพื่อนพูดถึงตน นักเรียนต้องการให้เพื่อนพูดถึงในแง่ใด (ดีหรือไม่ดี เพราะเหตุใด)
5. ผู้วิจัยชี้จุดมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีการ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจและความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 2

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดปด
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดความจริง ไม่พูดปด
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สีประกอบคำบรรยายเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชื่นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดปดจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร

2. ชื่นแสดง

2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สีประกอบคำบรรยายเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นสิทธิ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่ต้องคอยเตือนตักเตือน เรื่องการพูดปด

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นจักร นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.3 นักเรียนคิดว่าตักเป็นคนอย่างไร และทำไมตักจึงชอบพูดปด

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและแนะนำการใช้คำพูดที่เหมาะสมของตัก

3. ชื่นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์ ประกอบคำบรรยายเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"

4. ชื่นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "พูดความจริงเถอะเพื่อน"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "พูดความจริงเถอะเพื่อน"	พูดความจริงเถอะเพื่อน
ภาพที่ 6 สิทธิและตึกอยู่ในห้องเรียน รวมทั้งเพื่อน ๆ ร่วมชั้น	สิทธิและตึกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 7 สิทธิยืนอยู่หน้าชั้นกำลังพูด เพื่อน ๆ กำลังฟัง	สิทธิเป็นเด็กที่พูดความจริงเสมอ ไม่พูดปดหรือหลอก เพื่อนให้เพื่อนอายหรือโกรธ เมื่อใครทำผิดก็ยอม รับผิด เพื่อน ๆ ทุกคนชอบสิทธิและเลือกสิทธิเป็น หัวหน้าชั้น
ภาพที่ 8 ดีที่กำลังหัวเราะ เพื่อนอีกคน ทำท่าโกรธ	ส่วนดีเป็นเด็กที่ชอบพูดเล่น มักนำเรื่องไม่จริงมาพูดให้ เพื่อนฟัง เมื่อเห็นเพื่อนเชื่อก็รู้สึกสนุกที่หลอกเพื่อนได้ เพื่อน ๆ ไม่ค่อยชอบดีเพราะดีชอบใช้คำพูด ทำให้เพื่อนเดือดร้อน
ภาพที่ 9 สิทธิจับไหล่ดี	สิทธิเตือนดีเสมอเรื่องการพูดของดี "ดีก็อย่าหลอกเพื่อนเล่นเลยนะ ถ้าพูดความจริงเถอะ ดีจะได้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของเพื่อน ๆ" แต่ดี ไม่เชื่อสิทธิเลย
ภาพที่ 10 จักร สิทธิ ดีก และเพื่อน นั่งเรียนอยู่ในห้องเรียน	ต่อมาจักรย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกับสิทธิและดี ดีก็คิดจะแกล้งจักร จึงบอกจักรว่า "จักร ๆ คุณครูประจำชั้นต้องการพบ" "ขอบคุณมากครับ" จักบอกขอบคุณ

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 11 จักรกำลังดูนาฬิกาด้วยความ กระวนกระวาย	เย็นวันนั้นจักรรอดคุณครูอย่างกระวนกระวาย จนกระทั่ง เพื่อน ๆ กลับบ้านหมดแล้ว จักรก็ยัง ไม่พบคุณครู
ภาพที่ 12 จักรยืนอยู่กับตึก ตึกกำลัง หัวเราะ	วันรุ่งขึ้น จักรจึงถามตึกว่า "ตึกคุณบอกเมื่อวานว่า คุณครูต้องการพบผมไง ผมรอจนเย็นไม่เห็นคุณครูเลย หมายความว่ายังไง" "ก็ไม่ได้หมายความว่ายังไง" ตึกตอบ "เราล้อคุณเล่นนะซิ คุณครูไม่ได้เรียกคุณหรอก" ตึกพูดพร้อมกับหัวเราะ "ฮะ ฮะ ฮะ" จักรไม่พอใจ ตึกมาก ลิทธิเตือนตึกว่าอย่าโกหกอีกเลย ระวังอาจ เกิดเรื่องได้
ภาพที่ 13 จักรยืนคุยกับลิทธิ มีอ้อมยืนอยู่ ห่าง ๆ ตึกยืนอยู่หลังจักร	จักรยืนอยู่ขณะที่รอคุณครูเข้าห้องเรียน จักรยืนคุยอยู่กับลิทธิ จักรมองไปที่อ้อมซึ่งยืนอยู่ห่าง ๆ และพูดว่า "อ้อมนี่นิสัยดีนะ มีความรับผิดชอบในการทำงานด้วย" "ใช้อ้อมนิสัยดี" ลิทธิตอบตึก ได้ยินคำพูดที่จักรพูด
ภาพที่ 14 ตึกยืนพูดกับเพื่อนในห้อง	ตึกอยากแกล้งให้เพื่อนไม่พอใจจักร ตึกจึงบอกกับเพื่อน ๆ "ไม่รู้มีจักรเค้าแอบนินทาอ้อมละ เค้าบอกว่าอ้อมขี้เกียจ แล้วก็ไม่รับผิดชอบเรื่องงานด้วยละ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 15 นักเรียนหลายคนมองไปที่จักร ด้วยท่าทาง ไม่พอใจ	เพื่อน ๆ ต่างไม่พอใจที่จักรพูดเช่นนั้น โดยเฉพาะอ้อม ต่างพากันมาต่อว่าจักร "จักรคุณพูดอย่างนี้หมายความว่าอย่างไร ทำไมต้องนินทากันด้วยละ มีอะไรกันพูดกัน ต่อหน้าดีกว่า" จักรไม่เข้าใจและเมื่อรู้ความจริง ก็พยายามอธิบายแต่เพื่อน ๆ ไม่ยอมฟัง
ภาพที่ 16 จักรจับคอติกและเงื้อมมือจะต้อย แต่สิทธิจับแขนไว้	เมื่อจักรรู้ความจริงว่าติกเป็นแฟนพูดจักร โกรธมาก จึงตรงเข้าไปจะต้อยติกพร้อมกับพูดด้วยความโกรธ "อ้อ ติกพูดเองหรอ ติกพูดอย่างนี้ทำไม" จักรพูดและทำท่าจะต้อยติก ติกตกใจและกลัวมากเพราะไม่เคยเห็น จักร โกรธมากขนาดนี้ แต่สิทธิซึ่งอยู่ในเหตุการณ์นั้นจับแขนไว้ พร้อมกับห้ามว่า "ใจเย็น ๆ จักรอย่าฟังโมโหเลย ค่อย ๆ พูดกันดีกว่า"
ภาพที่ 17 สิทธิกำลังยืนพูดกับติกมีจักรยืนอยู่ใกล้ ๆ	สิทธิจึงอธิบายให้ติกเข้าใจถึงความรู้สึกของเพื่อน ๆ เมื่อถูกติกหลอกว่า "นี่เป็นเพราะติกนำเรื่องไม่จริงไปพูด ทำให้อ้อมไม่พอใจ เข้าใจจักรผิด เพื่อน ๆ ก็เข้าใจผิดกันหมด จักรถึงได้โกรธ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการพูดปดของติกนั่นเอง ดีนะที่จักรระงับความโกรธได้ ไม่งั้นเกิดการชกต้อย เรื่องต้องลุกลามใหญ่โตมาก เพื่อน ๆ

ภาพ	คำบรรยาย
	ก็ต้องเข้าข้างจักร เพราะตึกเป็นคนผิด หลอกเพื่อน ตึกคิดดูผลที่เกิดขึ้นมันคุ้มไหมกับการพูดเพื่อความสนุก ของตึก"
ภาพที่ 18 ตึกยืนอยู่กับจักร	ตึกรู้สึกที่ตนทำไปนั้นผิด จึงเข้าไปขอโทษจักรว่า "จักร ผมขอโทษครับ ผมไม่คิดว่าเรื่องจะลุกลามใหญ่โต ขนาดนี้ ผมขอโทษจริง ๆ เดี่ยวผมจะบอกเพื่อนเองครับ ว่าเรื่องจริง ๆ มันเป็นอย่างไ"
ภาพที่ 19 ตึกพูดกับเพื่อน ๆ	พูดแล้วตึกก็หันไปบอกเพื่อน ๆ ว่า "ที่ผมบอกว่าจักรนินทา อ้อมนั้นไม่จริงหรอก จักรเค้าเพียงแต่บอกว่าอ้อมนิสัยดี และมีความรับผิดชอบต่องานเท่านั้น แต่ผมเองไปพูดว่า นินทา ผมขอโทษด้วยที่พูดไป" เพื่อน ๆ ทุกคนฟังดังนั้น ก็ส่งเสียงฮือฮาขึ้นใหญ่ว่าตึกโกหกอีกแล้วแต่สิทธิห้ามไว้
ภาพที่ 20 ตึกยืนอยู่ท่ามกลางเพื่อน ๆ	เสียงเพื่อนคนหนึ่งตะโกนว่า "ตึกพูดความจริงเถอะ วันหลังอย่าโกหกอีกเลยจะได้ไม่มีเรื่องกัน" สิทธิพูดกับ ตึกว่า "เพื่อน ๆ ทุกคนอยากให้ตึกปรับปรุงตัวเองใหม่ พูดความจริงเถอะเพื่อตัวของตึกเอง"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 21 ติก สิทธิ จักร และเพื่อน ๆ กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนาน	ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ติกก็ปรับปรุงตัวเองขึ้นด้วยการพยายามพูดความจริง ไม่พูดปด เพื่อน ๆ ทุกคนยอมรับติกเข้ากลุ่มด้วย
ภาพที่ 22 ติกกวักมือเรียกจักร	"จักร จักร" ตักตะโกนเรียกจักร "คุณครู ต้องการพบที่ห้อง" จักรลังเลไม่แน่ใจว่าติกหลอกอีกหรือเปล่า แต่ลึกๆจักรก็เดินไปพบคุณครูเพราะจักรเชื่อว่าติกคงปรับปรุงตัวเองแล้ว และจักรก็ไม่ผิดหวัง เพราะสิ่งที่ติกพูดนั้นเป็นความจริง
ภาพที่ 23 ติกกำลังยิ้ม	ติกเปลี่ยนเป็นคนใหม่แล้ว เดียวนี้ติกไม่พูดปดอีก ติกจะพูดแต่ความจริงเสมอ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 3

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดอำพรางความจริง
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชื่นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดอำพรางความจริง ว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ชื่นเสนอ

2.1 ผู้วิจัยนายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นกมลนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่บิลลี่พูดอำพรางความจริงกับตน

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของบิลลี่นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อบิลลี่ไม่ยอมคืนหนังสือ โดยอ้างว่างานยังไม่เรียบร้อย

2.2.3 นักเรียนคิดว่าบิลลี่เป็นคนอย่างไร และทำถูกหรือไม่ที่พูดกับกมลเช่นนั้น ถ้าไม่ถูกบิลลี่ควรพูดอย่างไร

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของบิลลี่

3. ชื่นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"

- 4. ^๕ขั้นประเมินผล
 - 4.1 สังเกตจากความสนใจสไลด์แม่แบบ
 - 4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "บิลลี่คนใหม่"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "บิลลี่คนใหม่"	บิลลี่คนใหม่
ภาพที่ 6 บิลลี่นั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด	บิลลี่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียน

ภาพ	คำบรรยาย
	แห่งหนึ่ง บิลลี่เป็นคนที่มีความมุมานะในการเรียนมาก ต้องการจะเอาชนะเพื่อนในห้อง ไม่ค่อยเล่นหรือคุยกับเพื่อน ๆ ชอบแยกตัวตามลำพัง เมื่อมีเวลาว่างมักเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเสมอ จนกระทั่งสนิทกับกมลลาซึ่งเรียนอยู่คนละห้อง กมลลาเป็นผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ประจำห้องสมุด
ภาพที่ 7 บิลลี่รับหนังสือจากกมลลา	บิลลี่มักจะยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้านเป็นประจำ ซึ่งบางครั้งก็ยืมเกินจำนวนที่อาจารย์อนุญาต ครึ่งใดที่บิลลี่ต้องการยืมหนังสือเกินจำนวนที่อาจารย์อนุญาต บิลลี่ก็จะยืมกับกมลลาซึ่งเป็นผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ กมลลาก็จะให้ยืมทุกครั้ง
ภาพที่ 8 อาจารย์กำลังยืนหน้าชั้น นักเรียนทุกคนตั้งใจฟัง	อาจารย์สั่งให้นักเรียนทำรายงานเรื่องสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมส่งเพื่อเก็บคะแนน โดยให้ไปค้นคว้าหนังสือจากห้องสมุดให้เวลา 1 สัปดาห์
ภาพที่ 9 บิลลี่กำลังหาหนังสือในห้องสมุด	บิลลี่รู้ว่าในห้องสมุดมีหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมเพียงไม่กี่เล่ม จึงรีบไปหาหนังสือในห้องสมุด เพราะบิลลี่คิดว่า "ถ้าเรารีบไปหาหนังสือก่อนและยืม

ภาพ	คำบรรยาย
	ก่อนเราจะได้ทำรายงานได้คะแนนดีกว่าเพื่อน ๆ แน่" บิลลี่เจอหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 4 เล่ม แต่บิลลี่ยืมได้เพียง 2 เล่มเท่านั้น "แล้วเราจะทำไงดี ถ้าบอกกมลลาตามตรง กมลลาคงไม่ให้ยืมหมดทั้ง 4 เล่ม แน่เลย"
ภาพที่ 10 บิลลี่ยื่นคุยกับกมลลาที่เคาร์เตอร์ในห้องสมุด	บิลลี่ไปยืมหนังสือกับกมลลา โดยขอยืมทั้ง 4 เล่ม กมลลาถามบิลลี่ว่า "เธอจะยืมไปทำอะไรตั้ง 4 เล่ม แล้วไม่รู้ว่าคุณอื่นเค้าจะใช้หนังสือหรือเปล่า" บิลลี่ตอบกมลลาว่า "ฉันจะเอาไปอ่านประกอบการทำการบ้านหน่อย คิดว่าคุณอื่นคงไม่ใช่มัง" กมลลาเชื่อที่บิลลี่พูดจึงให้บิลลี่ยืมหนังสือทั้ง 4 เล่ม
ภาพที่ 11 นักเรียนกำลังหาหนังสือในห้องสมุด	วันต่อมาเพื่อน ๆ ของบิลลี่มาหาหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แต่ไม่มีหนังสือในห้องสมุดเลย
ภาพที่ 12 นักเรียนกำลังคุยกับกมลลา	ทุกคนจึงมาถามกมลลาว่า "เอ๊ะ หนังสือเกี่ยวกับสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมในห้องสมุดไม่มีเลยหรือ" กมลลาตอบว่า "มีแต่บิลลี่ยืมไปหมดแล้ว พวกเธอจะเอาไปทำอะไรกัน หรือ เห็นมาถามหลายคนแล้วนี่" นักเรียนคนหนึ่งตอบว่า

ภาพ	คำบรรยาย
	"ก็เอาไปทำรายงานนะซี อาจารย์สั่งให้ทำรายงานส่งภายในหนึ่งอาทิตย์เสียด้วยซี ถ้าใครไม่ส่งไม่มีคะแนนด้วยทำไงดีละ ไม่มีหนังสือก็ทำรายงานไม่ได้ ไม่รู้บิลลี่จะเอาหนังสือมาคืนเมื่อไหร่" "นั่นนะซี ถ้าไม่เอามาคืนล่ะก็แย่นะ ๗ เลย เดี่ยวไม่มีคะแนน" เพื่อนอีกคนหนึ่งสนับสนุน
ภาพที่ 13 กมลฉิ่งคนเดียว	กมลารู้สึกเสียใจมากที่บิลลี่ไม่พูดความจริงกับตนทำให้ตนให้บิลลี่ยืมหนังสือไปหมดทั้ง 4 เล่ม ทำให้เพื่อน ๆ คนอื่นไม่มีหนังสือทำรายงาน
ภาพที่ 14 กมลฉิ่งยืนอยู่หน้าโต๊ะอาจารย์	อาจารย์ประจำห้องสมุดทราบเรื่องนั้นจึงเรียกกมลมาเตือนว่าไม่ควรให้เพื่อนยืมหนังสือเกินจำนวน
ภาพที่ 15 กมลฉิ่งคุยกับบิลลี่หน้าอาคารเรียน	เมื่อมีโอกาสดูพบบิลลี่ กมลฉิ่งถามบิลลี่ว่า "บิลลี่หนังสือเรื่องสัตว์เลื้อยคลานที่คุณยืมไว้ เส็จหรือยัง ถ้าเส็จแล้วเอามาคืนด้วย" บิลลี่รับตอบว่า "ยังไม่เส็จเลยงานของฉิ่งยังไม่เรียบร้อย" กมลฉิ่งตอบว่า "บิลลี่เธอไม่พูดความจริงทั้งหมดกับฉิ่ง เมื่อวันที่ต้องการยืมหนังสือ เธอพูดปิดบางส่วนไว้ ถ้าฉิ่งรู้

ภาพ	คำบรรยาย
	ความจริงทั้งหมดฉันจะไม่ให้เธอยืมหนังสือหรอก เพราะเพื่อนคนอื่น ๆ เขาก็ต้องการใช้หนังสือเหมือนกัน เธอรู้ไหมการที่เธอทำอย่างนี้เพื่อน ๆ ทุกคนเดือดร้อนมาก เพราะไม่มีหนังสือทำรายงาน และฉันก็ถูกอาจารย์ดุด้วยที่ให้เธอยืมหนังสือเกินจำนวนที่อาจารย์อนุญาต เธอทำให้ฉันเสียใจและผิดหวังในตัวเธอมาก"พูดจบกมลาก็เดินจากไป
ภาพที่ 16 บิลลี่ยืนอยู่คนเดียวด้วยท่าทางเสียใจ	เมื่อกมลจากไป บิลลี่คิดถึงสิ่งที่ตนทำมารวมทั้งนึกถึงคำพูดของกมล โดยเฉพาะที่กมลพูดว่าเสียใจและผิดหวังมากในตัวเขา บิลลี่เริ่มคิดได้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้นไม่ถูกและยังทำให้เพื่อน ๆ หลายคนเดือดร้อนด้วย ประการสำคัญบิลลี่ไม่อยากเสียเพื่อนที่ดีอย่างกมลไป
ภาพที่ 17 บิลลี่คืนหนังสือกมล	ในวันรุ่งขึ้นบิลลี่จึงเอาหนังสือมาคืนกมลและบอกกมลว่า "ฉียขอโทษด้วยที่ฉันพูดไม่จริงกับเธอฉันยอมรับว่าฉันปกปิดความจริงกับเธอเมื่อตอนที่ยืมหนังสือ ฉันเสียใจ" กมลารู้สึกดีใจที่บิลลี่ยอมรับความจริง เช่นนี้
ภาพที่ 18 บิลลี่กับเพื่อน ๆ ยืนคุยกัน	หลังจากนั้นบิลลี่ไปขอโทษเพื่อนและยอมรับกับเพื่อน ๆ ว่า

ภาพ	คำบรรยาย
	"ผมขอโทษด้วย ผมเป็นคนขี้หนังสือไปจากห้องสมุดเอง 4 เล่ม แต่อย่าไปโทษกมลานะ กมลเขาไม่รู้หรอก ผมไม่ได้บอกความจริงเขาทั้งหมด ผมบอกเพียงว่าจะเอาไปอ่านแล้วทำการบ้านเท่านั้น ถ้าจะผิดผมก็ผิดคนเดียว" เพื่อน ๆ ฟังแล้วก็เข้าใจ และอภัยให้บิลลี่ตั้งแต่นั้นมาบิลลี่ก็มีเพื่อนมากขึ้น เป็นคนร่าเริงขึ้น ไม่แยกตัวเหมือนแต่ก่อน เพื่อน ๆ รักและยอมรับบิลลี่มากขึ้นเช่นกัน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 4

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดตรงความจริง ไม่พูดเสริมความ
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดเสริมความว่า จะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ขั้นเสนอ 2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ" 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้ 2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นแก้ว นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2.2.2 นักเรียนคิดว่าจูน กานต์ เป้า และกำพล ทำถูกหรือไม่ที่พูดเช่นนั้น และถ้าไม่ถูกควรพูดอย่างไร 2.2.3 นักเรียนคิดว่า ถ้าไม่อยากให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ควรทำอย่างไร 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของจูน กานต์ เป้า และกำพล 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ"

4. ชั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "แต่งเติมเสริมต่อ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาพวิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "แต่งเติมเสริมต่อ"	แต่งเติมเสริมต่อ
ภาพที่ 6 แม่ค้ากำลังขายอาหาร	ที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ทางโรงเรียนอนุญาติ

ภาพ	คำบรรยาย
	ให้แม่ค้าเข้ามาขายของในโรงเรียนได้ มีแม่ค้าขายอาหารหลายราย ในช่วงพักกลางวันจะเป็นเวลาที่มีนักเรียนมาซื้ออาหารมาก
ภาพที่ 7 แม่ค้า 2 คน กำลังคุยกัน	แม่ค้าที่ขายอาหารต่างบ่นกันเสมอว่า เงินที่ขายของหายบ่อยมาก สงสัยว่านักเรียนจะหยิบไปตอนที่กำลังรุมกันซื้ออาหารในตอนพักกลางวัน ต่างคนพยายามจะจับขโมยให้ได้แต่จับไม่ได้สักที
ภาพที่ 8 แก้วและนักเรียนคนอื่น ๆ กำลังซื้ออาหาร	วันหนึ่งในตอนพักกลางวัน ขณะที่แก้วกับเพื่อน ๆ กำลังซื้ออาหารอยู่นั้น แก้วเห็นเงินหล่นอยู่ที่พื้น แก้วคิดว่า "เอ สงสัยจะเป็นเงินของแม่ค้าหล่น ไบละร้อยเสียด้วยสิ เตี่ยวเราเก็บให้ดีกว่า" คิดดังนั้นแล้วแก้วจึงก้มลงเก็บเงินนั้น
ภาพที่ 9 แก้วถือเงินอยู่ แม่ค้าจับมือแก้ว	ขณะที่แก้วถือเงินอยู่ในมือ เป็นขณะเดียวกับที่แม่ค้าหันมาเห็นพอดี แม่ค้าพูดว่า "นี่ไง จับได้แล้วเงินหายบ่อย ๆ เพราะนักเรียนคนนี้เอง" พร้อมทั้งจับมือแก้วไว้ แก้วตกใจมากละล้าละลักว่า "เปล่าหนะหนูไม่ได้ขโมย หนูเห็นเงินหล่นก็เลยจะหยิบให้ต่างหาก หนูไม่ได้ขโมยหนะ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 10 แม่ค้าลากมือแก้ว	แต่แม่ค้าไม่ยอมฟัง ลากมือแก้วไปหาครุฝ่ายปกครอง "ไป ไปหาคุณครู ให้คุณครูสอบถามเองดีกว่า มีอะไรก็ ไปแก้ตัวกับคุณครูก็แล้วกัน"
ภาพที่ 11 แก้วยืนอยู่หน้าโต๊ะครู ทำทางตกใจ	แก้วตกใจมากไม่แน่ใจว่าจะเกิดเหตุการณ์ขึ้น ครูฝ่าย ปกครองบอกให้แก้วเล่าความจริงให้ฟัง แก้วจึงเล่า ความจริงให้ฟังทุกประการ ครูซักถามแก้ว 2-3 ประโยค
ภาพที่ 12 แก้วแสดงท่าดีใจ	ครูบอกแก้วว่า "ครูเชื่อเธอ แก้ว ว่าเธอไม่ได้เอา เงินของแม่ค้าไป เธอกลับไปห้องได้แล้ว เดี่ยวครูจะ บอกกับแม่ค้าเองว่าเธอไม่ได้เป็นคนเอาเงินไป แต่เธอ เก็บเงินที่ตกให้เขาต่างหาก" แก้วดีใจมากที่คุณครูเชื่อ เธอกล่าวขอบคุณคุณครูแล้วจึงกลับห้องไป
ภาพที่ 13 จุนยืนคุยกับเพื่อน ๆ	จุนเป็นคนหนึ่งที่เห็นเหตุการณ์ในตอนกลางวัน จุนจึงเล่า ให้เพื่อน ๆ ฟังว่า "นี่เธอรู้ไหม แก้วเค้าขโมยเงินของ แม่ค้าขายอาหารล่ะ แต่ถูกแม่ค้าจับได้เสียก่อน" เพื่อน ๆ ฟังด้วยความตกใจ "เหอ เป็นยังงั้นจริง ๆ นะหรือ ไม่น่าเลยนะ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 14 กานต์กำลังคุยกับเพื่อน ๆ	กานต์เป็นคนหนึ่งที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นเช่นกัน เมื่อกานต์พบเพื่อน กานต์เล่าให้เพื่อนฟังว่า "เมื่อตอนกลางวันนะ ฉันกำลังซื้ออาหารอยู่ รู้ไหมเกิดอะไรขึ้น แก้วชโมยเงินแม่ค้าละ แต่ครูฝ่ายปกครองจับได้ แล้วรู้สึกว่าจะภาคทัณฑ์ไว้ด้วยละ"
ภาพที่ 15 เป๋ากำลังคุยกับเพื่อน	เป๋าก็เห็นเหตุการณ์เมื่อตอนกลางวันเหมือนกัน เมื่อเป๋าเจอเพื่อน เป๋าก็เล่าให้เพื่อนฟังเช่นกันว่า "รู้ไหม แก้วเคยชโมยเงินของแม่ค้าไปตั้งหลายครั้งแล้วแต่แม่ค้าจับไม่ได้ ครั้งนี้จะแม่ค้าจับได้คาหนังคาเขาเลย แม่ค้าเขาสงสัยมานานแล้ว แต่ไม่เห็นกับตา คราวนี้เห็นกับตาเลย คุณครูคงไล่ออกจากโรงเรียนแน่นอนเลย"
ภาพที่ 16 กำพลกำลังคุยกับเพื่อน	กำพลเป็นอีกคนหนึ่งที่เห็นเหตุการณ์ในวันนั้น กำพลเล่าให้เพื่อนฟังว่า "นี่ แก้วนะ เค้าชโมยเงินแม่ค้าขายอาหาร คุณครูสอบถามเขา แต่ไม่มีหลักฐานก็เลยเอาความผิดอะไรไม่ได้ พวกเราต้องระวังหน่อย อยู่ห่าง ๆ แก้วไว้หน่อยนะ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 17 แก้วนัยอยู่ เพื่อน ๆ ซึ่และ มองมาทางแก้ว	เวลาผ่านไปหลายวัน แก้วรู้สึกว่่าเพื่อน ๆ มองเธอ แปลก ๆ บางคนพูดเปรย ๆ ให้เข้าหุเธอว่่า "อ้อคนนี้ นะหรือ แหมไม่น่าเลยนะ"
ภาพที่ 18 แก้วนั่งเฝ้าร้อยู่คนเดียว	แก้วรู้สึกเสียใจมาก เพื่อน ๆ แสดงท่าทางรังเกียจเธอ ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจ และไม่ค้อยอยากมาเรียน หนังสือเลย
ภาพที่ 19 คุณครูฝ่ายปกครองท่ามกลาง นักเรียน	แก้วขาดเรียนไปหลายวัน เมื่อครูฝ่ายปกครองทราบ เรื่องนี้ จึงชี้แจงความจริงให้ทุกคนฟัง พร้อมทั้งเตือนว่่า "เวลาจะพูดอะไรให้ใครฟัง ควรจะพูดความจริงทั้งหมด ไม่ควรพูดเติมหรือเสริมอะไรให้เกินความจริง เพราะ การพูดเช่นนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ ดังเช่นแก้วเป็นต้น"
ภาพที่ 20 นักเรียนนั่งฟังการประชม	คุณครูพูดต่อว่่า "แก้วไม่ได้ทำอะไรผิดเลยแต่เหตุเกิด ความเข้าใจผิด แต่เมื่อมีคนนำไปพูดให้เกินความจริง ไปเสริมไปแต่ง ทำให้เรื่องเปลี่ยนไปจึงทำให้แก้วเกิด ความเสียหายได้ นี่ก็หยุดเรียนไปหลายวันแล้ว ครูหวังว่่า

ภาพ	คำบรรยาย
	เมื่อแก้วมาโรงเรียน ทุกคนคงสามารถทำความเข้าใจกับแก้วได้นะ"
ภาพที่ 21 แก้ว จูน กานต์ กำลังคุยกัน	วันต่อมาแก้วมาโรงเรียน จูน กานต์ เป้า และกำพล ต่างพากันมาขอโทษแก้ว กานต์พูดขึ้นว่า "แก้วฉันขอโทษที่นำเรื่องของเธอไปพูดจนเธอเสียหายขนาดนี้" "ฉันก็เหมือนกันฉันไม่ได้เองเอาเรื่องของเธอไปพูดจนเกินความจริง ทำให้เธอเสียชื่อเสียง ฉันขอโทษจริง ๆ นะ" จูนพูด
ภาพที่ 22 จูน กานต์ แก้ว เป้า และกำพล กำลังคุยกัน	เป้า และกำพลต่างก็กล่าวขอโทษแก้วและบอกแก้วว่า "แก้วเธอสบายใจได้แล้วละ ไม่มีใครรังเกียจหรือมองเธอว่าผิดอีกแล้ว เรื่องทั้งหมดนี้เป็นเพราะเราทั้ง 4 คน พวกเราต้องขอโทษด้วยนะ" แก้วให้อภัยแก่เพื่อนทุกคน
ภาพที่ 23 แก้วและเพื่อน ๆ กำลังเล่นกันอย่างร่าเริง	ตั้งแต่นั้นมาแก้วและเพื่อน ๆ ทุกคนก็เข้าใจกันดี และเรียนหนังสือกันอย่างมีความสุขและสนุกสนานมาก จูน กานต์ เป้า และกำพล ต่างไม่เคยพูดอะไรให้เกินเลยจากความเป็นจริงอีกเลย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 5

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดตรงความจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่เป็นจริง
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ใครพูดความจริงกันแน่"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชื่นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดถ้อยคำที่เป็นจริงว่า จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ชื่นเสนอ

2.1 ผู้วิจัยนำสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ใครพูดความจริงกันแน่"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อน ๆ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่รู้ว่า ชจร นริศ และดวงใจไม่ได้พูดความจริงกับนักเรียน

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นจรรยา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ที่เพื่อน ๆ ไขว่คว้าใจเชื่อถือในคำพูดของนักเรียน

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นชจร นริศ และดวงใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ที่เพื่อน ๆ ไม่ไขว่คว้าใจ ไม่เชื่อถือคำพูดของนักเรียนอีก

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของชจร นริศ และดวงใจ

3. ชื่นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ใครพูดความจริงกันแน่"

4. ชั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสัณนิษฐานแบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "ใครพูดความจริงกันแน่"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "ใครพูดความจริงกันแน่"	ใครพูดความจริงกันแน่
ภาพที่ 6 นักเรียนกำลังอ่านป้ายประกาศ	โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ประกาศจัดประกวดการ

ภาพ	คำบรรยาย
	จัดบอร์ด เนื่องในวันแม่แห่งชาติ ห้องที่ชนะเลิศจะได้รับรางวัล นักเรียนแต่ละห้องสนใจ และกระตือรือร้นมาก และต่างก็อยากได้รางวัล
ภาพที่ 7 ชจร ดวงใจ ค่อยกับเพื่อน	นักเรียนห้อง ป.5/1 ก็เช่นกัน นักเรียนทุกคนคิดว่าจะจัดบอร์ดเพื่อประกวด "นี้ นี่ พวกเรา เรามาจัดบอร์ดประกวดดีกว่า เพื่อจะได้รางวัล" ดวงใจพูดขึ้น "จริงซิพวกเรามาช่วยกันทำดีกว่า" ชจร เสริมคำพูดของดวงใจ ทุกคนตกลงใจที่จะจัดบอร์ดประกวด
ภาพที่ 8 ครูประจำชั้นพูดกับนักเรียน	ครูประจำชั้นแนะนำนักเรียนว่า ควรจะจัดบอร์ดอย่างไร และควรจะวางแผนว่าจะเริ่มทำเมื่อไร ทำอย่างไร ใครมีหน้าที่อะไรบ้าง เพื่อจะได้ผลงานที่มีคุณภาพ
ภาพที่ 9 นักเรียนประชุมกัน	นักเรียนทุกคนเห็นด้วยกับคำแนะนำของครูประจำชั้น จึงประชุมปรึกษา และวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการจัดบอร์ดเพื่อส่งเข้าประกวด

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 10 นักเรียนกำลังตัดกระดาษ	เมื่อใกล้วันประกวด นักเรียนทุกคนเริ่มลงมือทำงานตามที่วางแผนไว้ ทุกคนให้ความร่วมมือกันดี
ภาพที่ 11 นักเรียนกำลังวาดภาพ	ทุกคนรู้สึกสนุกสนาน และอยากเห็นผลงานที่สมบูรณ์ของห้องตน พร้อมทั้งความหวังว่า ห้องของตนอาจจะได้รับรางวัล "ไม่แนะ ถ้าเราร่วมมือร่วมใจกันทำอย่างนี้ ห้องเราอาจได้รางวัลก็ได้" เสียงเพื่อนคนหนึ่งพูด
ภาพที่ 12 นักเรียนกำลังติดรูปบนบอร์ด	จนกระทั่งวันสุดท้ายก่อนถึงวันประกวด บอร์ดเกือบเสร็จแล้ว เพื่อน ๆ หลายคนที่บ้านอยู่ไกล ขอกลับบ้านก่อน ส่วนเพื่อนที่อยู่ใกล้ก็ยังช่วยทำบอร์ดให้เรียบร้อย
ภาพที่ 13 ชจร นริศ ดวงใจ และจรรยา กำลังเก็บของ	บอร์ดเสร็จแล้ว ชจร นริศ ดวงใจ และจรรยากำลังเก็บของบริเวณที่จัดบอร์ด "พวกเราช่วยกันเก็บเร็ว ๆ เดียวจะได้กลับบ้าน" นริศ พูดขึ้น จรรยาสันนิษฐานว่า "ใช่เดี๋ยวจะค่ำ เอ้า ช่วยกันเก็บ"
ภาพที่ 14 ชจรถือของวิ่งหนีนริศ	ชจรและนริศทำงานไปเล่นไป ชจรถือของวิ่งไล่กันกับนริศ

ภาพ	คำบรรยาย
	"เอาจับให้ได้ เก่งจริงจับให้ได้ซิ" นริศวิ่งไล่ชจรไปมา บริเวณใกล้บอร์ด
ภาพที่ 15 ชจรดึงกระดาดติดบอร์ดออก	ชจรวิ่งหนีนริศเข้าไปใกล้บอร์ด แล้วสะดุดขาตัวเองจะล้มลงด้วยความตกใจจึงเอื้อมมือจะจับบอร์ด แต่พลาดไปกระตุกกระดาดติดบอร์ดขาด "โอ้ย...ตายแล้ว" ชจรและนริศร้องขึ้นพร้อมกัน
ภาพที่ 16 กระดาดติดบอร์ดขาด	ชจร นริศ ดวงใจ และจรรยา ตกใจมากที่เห็นกระดาดติดบอร์ดขาด "ทำยังไงดีล่ะ" ชจรถาม "ไม่รู้ซิจะแก้ไขยังไงก็ไม่ทันแล้ว" นริศตอบ "พรงี้เพื่อน ๆ จะว่ายังไงก็ไม่รู้ ไม่น่าเล่นกันเลยพวกเราออกส่าห์ช่วยกันทำ ไม่ได้รางวัลแน่เลย" ดวงใจพูดกับเพื่อน
ภาพที่ 17 นักเรียนกับชจร นริศ ดวงใจ และจรรยา กำลังยืนคุยกัน	วันรุ่งขึ้นเมื่อเพื่อนเห็นบอร์ดทุกคนตกใจมากต่างก็ซักถามถามว่าเกิดอะไรขึ้น "ทำไมเป็นอย่างนี้" "นั่นสิ แล้วเราจะประกวัดได้ยังไง" เพื่อน ๆ ต่างถามกัน

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 18 นักเรียนกำลังนั่งข้าง ยืนข้างอย่างสิ้นหวัง	"โอ้ พวกเราอุตส่าห์ช่วยกันทำบอร์ตตั้งหลายวัน เพื่อหวัง จะประกวด แล้วนี่ก็เท่ากับเสียเวลาเปล่าละซิ" เพื่อนคน หนึ่งพูดขึ้น "ใช่ หมดกันคราวนี้เอง อดประกวดเลย นี่พวกเราทำกันยังไงนะ"
ภาพที่ 19 ขจรเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง	"ฉันกำลังถือของจะเอาไปเก็บ แต่วานริศชวนวิ่งไล่จับ ฉันไม่อยากเล่นแต่ชัณริศไม่ได้ก็เลยเล่น บังเอิญฉันสะดุด ขาตัวเองจะล้ม ฉันตกใจจึงคว้าบอร์ตไว้ แต่มือไปกระตุก กระตาดติดบอร์ตขาด" ขจรเล่าให้เพื่อนฟัง
ภาพที่ 20 นริศเล่าให้เพื่อนฟัง	นริศเล่าให้เพื่อนฟังว่า "ฉันไม่รู้เรื่องอะไรเลยนะฉันเห็น ขจรถือของ แล้ววิ่งสะดุดขาตัวเองจะล้มแล้วมือไปคว้า บอร์ตทำให้กระตาดติดบอร์ตขาด ฉันไม่ได้เกี่ยวอะไร ด้วยนะ"
ภาพที่ 21 ดวงใจเล่าให้เพื่อนฟัง	ดวงใจก็เล่าให้เพื่อนฟังว่า "ขจรกับนริศไม่ยอมช่วย ทำงาน แต่วิ่งเล่น ฉันห้ามก็ไม่ฟังฉันต้องทำงานกับ จรรยา ทั้งสองคนวิ่งเล่นไปมาจนพลาด ขจรล้มลง ไปโดนบอร์ต ทำให้กระตาดที่ติดบอร์ตขาด"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 22 จรรยาเล่าให้เพื่อนฟัง	"ฉันกับเพื่อน 3 คน ช่วยกันเก็บของบริเวณที่ทำงาน ฉันเห็นชวกรกับนริศวิ่งไล่จับกัน ชวรสะดุดขาตัวเองจะล้มไถ่ ๆ บอร์ด ชวรจึงจับบอร์ดไว้ แต่พลาดมือไปคว้ากระดาษติดบอร์ดขาด" จรรยาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง
ภาพที่ 23 เพื่อน ๆ ทำหน้าแปลกใจ	เพื่อน ๆ ต่างแปลกใจเพราะคำบอกเล่าของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เพื่อน ๆ จึงให้ครูประจำชั้นมาสอบถามความจริงจากทั้ง 4 คน
ภาพที่ 24 ครูกำลังสอบถาม	ครูประจำชั้นสอบถาม ชวร นริศ ดวงใจ และจรรยา ผลปรากฏว่า ผู้ที่พูดความจริงก็คือจรรยา
ภาพที่ 25 ครูพูดกับชวร นริศ และดวงใจ	ครูประจำชั้นเตือนชวร นริศ และดวงใจว่าไม่ควรพูดอะไรให้ต่างไปจากความจริง เห็นหรือได้ยินอะไรควรพูดไปตามนั้น ไม่ควรปกปิดหรือเสริมความให้ต่างไปจากความเดิมเพราะจะทำให้ตัวเองและคนอื่นเดือดร้อน
ภาพที่ 26 ชวร นริศ และดวงใจยืนคุย	ชวร และนริศมาขอโทษเพื่อน ๆ ที่ทำให้เพื่อนผิดหวัง

ภาพ	คำบรรยาย
กับเพื่อน ๆ	ไม่ได้ประกวดการจัดบอร์ด เพื่อนทุกคนให้อภัยและไม่โกรธ แต่เพื่อน ๆ ต่างก็ขอร้อง ชจร นริศ และดวงใจ ว่าถ้าหากครั้งต่อไปมีปัญหาอะไร ก็ขอให้พูดความจริง เพราะความจริงจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ สิ้นสุดลงไปได้ ยึดเชื่อ ชจร นริศ และดวงใจรับปากเพื่อน ๆ ว่าต่อไปเมื่อทำอะไรก็จะยอมรับและพูดไปตามนั้น
ภาพที่ 27 นักเรียนทุกคนกำลังเล่นกันอย่างสนุกสนาน	ตั้งแต่นั้นมาทั้งชจร นริศ และดวงใจ ก็พูดแต่ความจริง ไม่มีใครโกหกปกปิด หรือเสริมความให้ต่างไปจากความเดิมอีกเลย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 6

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดสุภาพด้วยการพูดถ้อยคำที่ไพเราะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดคำสุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำหยาบ
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดคำหยาบ คำด่า คำแข่ง ว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ขั้นเสนอ 2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ" 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้ 2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นวันชัย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อถูกอมรด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อถูกอมรด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.2.3 นักเรียนคิดว่าอมรเป็นคนอย่างไร และทำถูกหรือไม่ที่ด่าวันชัยและปรีชาด้วยถ้อยคำหยาบคาย 2.2.4 นักเรียนคิดว่าวันชัยเป็นคนอย่างไร 2.2.5 ถ้านักเรียนเป็นอมร นักเรียนจะทำอย่างไร เมื่อวันชัยเหยียบต้นไม้ของตนหัก และเมื่อปรีชาตีลูกบอลมาถูกหลัง 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของอมร

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดที่สุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สัปดาห์ระกอบคำบรรยายเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "คำพูดเป็นเหตุ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงษ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "คำพูดเป็นเหตุ"	คำพูดที่เป็นเหตุ

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 6 ภาพนักเรียนกำลังปลุกต้นไม้ อยู่ที่แปลงเกษตร	ในช่วงโมงงานเกษตร ครูเกษตรสั่งให้นักเรียนลงไป ปลุกต้นไม้ที่แปลงเกษตรของโรงเรียนคนละ 1 ต้น
ภาพที่ 7 วันชัยก้าวไปเหยียบต้นไม้ของ อมร	ขณะที่ทุกคนกำลังปลุกต้นไม้อยู่นั้น วันชัยซึ่งปลุกต้นไม้อยู่ เช่นกัน ได้ก้าวถอยหลังเพื่อหยิบบัวรดน้ำ แต่บังเอิญถอยไป เหยียบต้นไม้ของอมรหัก
ภาพที่ 8 อมรรู้สึกต้นไม้หัก สีหน้า แสดงความโกรธ	อมรโกรธ จึงตำวันชัยด้วยถ้อยคำหยาบคาย "ไอ้...แม่ง... เดี๋ยวประสาอะไรวะ ต้นไม้ของกูหัก หมดแล้ว"
ภาพที่ 9 วันชัยพูดโต้ตอบด้วยท่าทางที่ สุภาพ	วันชัยพยายามระงับอารมณ์และพูดโต้ตอบอมรด้วยถ้อยคำ ที่ไพเราะ สุภาพ "ขอโทษจริง ๆ ครับ ผมไม่ได้ตั้งใจ เอาอย่างงี้ก็แล้วกัน ประเดี๋ยวผมจะปลูกให้ใหม่ นะครับ"
ภาพที่ 10 วันชัยกำลังปลุกต้นไม้ให้อมร	"เออชิวะ มึงเป็นคนเหยียบของกูหัก มึงก็ต้องปลูกใหม่ ให้กูชิวะ" อมรตอบวันชัย วันชัยรู้สึกไม่พอใจ แต่ก็ไม่ได้ โต้ตอบอะไร เพราะรู้ว่าตนผิด แต่ก็คิดว่าอมรน่าจะ พูดกับตนดี ๆ

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 11 นักเรียนเดินออกจากแปลงเกษตร	หลังจากหักเรียนทุกคนปลูกต้นไม้เสร็จแล้ว ก็เก็บเครื่องมือแล้วเดินออกจากแปลงเกษตรเพื่อไปเข้าห้องเรียน
ภาพที่ 12 นักเรียนกำลังเล่นกันอยู่กลางสนามในตอนพักกลางวัน	ตั้งแต่อมรกับวันชัยได้ตอบกันที่แปลงเกษตรแล้ว อมรยังได้ใจ ชอบพูดจาหยาบค้าย คำเพื่อน ๆ เสมอเมื่อตนไม่พอใจ จนกระทั่งวันหนึ่ง เป็นตอนพักกลางวัน นักเรียนอมรและวันชัยกำลังเล่นกันอยู่บริเวณสนาม
ภาพที่ 13 อมรโดนลูกบอลที่หลัง	ที่กลางสนามของโรงเรียน มีนักเรียนเล่นวอลเลย์บอลอยู่หลายคน บังเอิญปรีชาตีลูกบอลมาถูกหลังอมร
ภาพที่ 14 อมรถือลูกบอลและชี้มือไปที่ปรีชา	อมรเจ็บและโกรธมาก เมื่อปรีชาและเพื่อน ๆ เดินเข้ามาเพื่อจะขอโทษ และขอลูกบอลคืน อมรไม่ให้และด่าปรีชาและเพื่อน "ไอ้...มึงมีตาหรือเปล่าวะ พวกมึงเล่นประสาอะไร ใช้มือหรือใช้ตีนเสริฟวะ ไอ้ฉิบ...กูเจ็บนะโว้ย"
ภาพที่ 15 ปรีชาจับคอเสื้ออมร	ปรีชาและเพื่อนได้ฟังก็รู้สึกโกรธ แต่เห็นว่าตนและเพื่อน ๆ เป็นฝ่ายผิดที่ทำให้อมรเจ็บ จึงตอบว่า "พวกเราต้องขอโทษด้วยที่ทำให้คุณเจ็บ" อมรไม่ยอมให้อภัย แต่กลับด่าปรีชาและเพื่อน ๆ อีก ทำให้ปรีชาและเพื่อน ๆ โกรธที่อมรด่าตนด้วยถ้อยคำที่หยาบค้ายเช่นนั้น จึงตรงเข้ามาจะรุมต่อยมอร ทำให้อมรรู้สึกตกใจและกลัว

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 16 วันชัยเข้ามาห้าม	วันชัยซึ่งอยู่ใกล้ ๆ และเห็นเหตุการณ์ตลอดกลั้วว่าอมรและปรีชาจะมีเรื่องชกต่อยกัน จึงรีบเข้ามาขอโทษแทนอมร พร้อมทั้งพูดว่า "ใจเย็น ๆ นะเพื่อน มีอะไร ค่อย ๆ พูด ค่อย ๆ จากันก็ได้ ผมต้องขอโทษแทนเพื่อนด้วยเป็นอย่างมาก ที่พูดจาหยาบคายกับพวกคุณ เป็นผมผมก็โกรธ แต่อย่างน้อยเราก็ก็นั่นเพื่อน โรงเรียนเดียวกัน และพวกคุณก็เป็นคนใจกว้างพอ ผมหวังว่าพวกคุณคงให้อภัยอมรนะครับ "
ภาพที่ 17 ปรีชาหันพูดกับวันชัย	ปรีชาและเพื่อน ๆ ได้ฟังวันชัยพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะสุภาพ น่าฟัง จึงรู้สึกหายโกรธและชอบจึงพูดว่า "เอาเถอะ เห็นแก่คำพูดของคุณและพวกเราเป็นฝ่ายผิดเอง เราจะไม่ว่าเรื่อง แต่ช่วยบอกเพื่อนของคุณด้วยก็แล้วกันว่า คราวหลังอย่าเที่ยวว่าใครต่อใครด้วยคำหยาบคายเช่นนี้ มิฉะนั้นเขาอาจเจ็บตัว อาจจะไม่ใช่เพราะพวกผม แต่อาจจะเป็นคนอื่นก็ได้" วันชัยจึงพูดว่า "ขอบคุณมากครับที่ไม่เอาเรื่อง แล้วผมจะพูดกับเพื่อนผมเองครับ"
ภาพที่ 18 ปรีชาและเพื่อน ๆ เดินจากไป	ปรีชาและเพื่อน ๆ จึงเดินจากไป
ภาพที่ 19 วันชัยยืนคุยกับอมร	อมรซึ่งยืนฟังวันชัยพูดแทนตนมาตลอด รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนและประทับใจในการพูดของวันชัยมากที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งไม่ว่าเรื่องตนได้ จึงพูดว่า "ขอบใจว่า ที่ช่วยคุณ

ภาพ	คำบรรยาย
	แล้วมันทำได้ไงวะ พวกมันถึงไม่เอาเรื่องกู กูเห็นมันพูดกับพวกมัน ไม่ก็คำเอง" "ไม่ต้องชอบใจผมหรอก เพราะคุณกับผมเป็นเพื่อนกัน ที่อีกฝ่ายหนึ่ง ไม่เอาเรื่องนั้น คุณรู้ไหมว่าเพราะอะไร เพราะผมพูดกับเขาดี ๆ ด้วยคำที่สุภาพ ไพเราะ หลีกเลียงคำด่า คำหยาบคาย เช่น พวกคำว่า ไอ้... ไอ้ลิมหาย แม่... กู มึง เพราะคำพูดเหล่านั้นเป็นคำพูดที่ไม่ไพเราะ ไม่มีใครชอบหรืออยากฟัง ใครได้ยินแล้วก็โกรธ ไม่พอใจ และอาจโต้ตอบกลับมาด้วยความรุนแรง ซึ่งจะทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น"
ภาพที่ 20 วันชัยจับมือกับอมร	หลังจากอมรฟังคำอธิบายของวันชัยแล้ว ก็เข้าใจในพฤติกรรมที่ผ่านมาของตนว่าที่ตนพูดจาไม่ไพเราะพูดหยาบคายและชอบด่าเพื่อนเสมอ ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพื่อน ๆ ไม่ชอบ และโกรธ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาดังเช่นที่เกิดขึ้นได้ อมรจึงสัญญากับตัวเอง และกับวันชัยว่า ตนจะพยายามปรับปรุงคำพูดของตนให้ดีขึ้น จะไม่พยายามพูดถ้อยคำที่หยาบคายหรือด่าแข่งเพื่อน ๆ อีกต่อไป
ภาพที่ 21 อมรเดินชนเพื่อน	อมรได้กระทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง และวันชัย "ขอโทษครับ ขอโทษ ผมไม่ได้เจตนาครับ" อมรกล่าวคำขอโทษเมื่อเดินชนเพื่อน

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 22 อมร วันชัย ปรีชา และ เพื่อน ๆ กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนาน	ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา อมรก็มีเพื่อนมากขึ้น เพื่อน ๆ ทุกคนต่างก็ชอบอมรและทุกคนก็เล่นกันอย่างสนุกสนาน และไม่มีเรื่องบาดหมางกันอีกเลย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 7

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดสุภาพด้วยการพูดถ้อยคำที่ไพเราะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดสุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดคำต่ำ ไม่พูดคำแข็ง
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "เด็กหญิงที่ชื่อนวล"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชี้นำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดคำต่ำ พูดคำแข็ง ว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ชื่นเสนอ

2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "เด็กหญิงที่ชื่อนวล"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นเข็มและนที นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดที่นวลพูดกับนักเรียน

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นป้าของนวล นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.3 จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่านวลควรพูดอย่างไรกับเข็มและนที

2.2.4 นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับสุนัขในตอนท้ายของเรื่อง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของนวล

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดที่สุภาพด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ

3. ชิ้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง "เด็กหญิงที่ซ่อนวล"

4. ชิ้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสักริพท์แนวแบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "เด็กหญิงที่ซ่อนวล"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "เด็กหญิงที่ซ่อนวล"	เด็กหญิงที่ซ่อนวล

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 6 นวลกับคุณป้า	นวลเป็นเด็กกำพร้า พ่อแม่ของนวลตายตั้งแต่นวลยังเป็นเด็ก ป้าสงสารนวล จึงรับนวลมาอยู่ด้วยและส่งให้นวลเรียนหนังสือ
ภาพที่ 7 นวลกำลังวิ่งไล่เตะเพื่อน	นวลมีนิสัยแค้น ชน กิริยามารยาทไม่ค่อยสุภาพ พูดจากระโชกโฮกฮาก นวลมักจะมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนเสมอ
ภาพที่ 8 ป้าพูดกับนวล	ป้าสอนนวลอยู่เสมอเรื่อง กิริยามารยาท และการพูดว่า "กิริยา มารยาท การพูดจา ถ้าสุภาพเรียบร้อยก็จะเป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น แต่ถ้าพูดจาหยาบคาย พูดคำด่าคำก็จะเป็นที่รังเกียจของคนอื่น ฉะนั้นจึงควรพูดแต่คำสุภาพ ไม่พูดคำหยาบ ด่า หรือ แช่งคนอื่น" นวลไม่ค่อยเชื่อฟังคำสอนของป้านัก
ภาพที่ 9 นวลกับเพื่อน ๆ	เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นวลมีเพื่อนใหม่หลายคน ทั้งเพื่อนจากโรงเรียนเดียวกัน และเพื่อนที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่น ทุกคนตื่นเต้นดีใจที่ได้เพื่อนใหม่
ภาพที่ 10 สุนีย์กำลังนั่งในห้องเรียน	ในบรรดาเพื่อนใหม่ทั้งหมด สุนีย์เป็นเพื่อนที่มีลักษณะต่างไปจากเพื่อนคนอื่น ๆ สุนีย์ชอบพูดคำแปลก ๆ บางครั้งเป็นคำผวนยั้งเวลาโกรธหรือไม่พอใจด้วยแล้ว ก็จะด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 11 สนุ้ยกับเพื่อน ๆ	เพื่อน ๆ ชอบฟังสนุ้ยพูดรวมทั้งนวลด้วย บางคนชอบแก้ม ให้สนุ้ยไม่พอใจ แล้วสนุ้ยก็จะด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำให้ เพื่อนสนุกสนานมาก "ไอ้บ้า มึงคิดจะแก้มกูหรือไม่มีทาง หรือ" สนุ้ยด่าเพื่อนด้วยความโมโห เพื่อน ๆ ต่างหัวเราะ ชอบใจ
ภาพที่ 12 นวลยืนกับสนุ้ย	เพื่อน ๆ และนวล ชอบฟังสนุ้ยพูด เพื่อนบางคนลองพูด ตามสนุ้ย นวลก็เป็นคนหนึ่งที่ทำเช่นนั้น
ภาพที่ 13 นวลนั่งทำแบบฝึกหัด เข้มและ นที กำลังเคาะโต๊ะเก้าอี้	ในตอนพักทานอาหารว่างวันหนึ่ง นวลนั่งทำแบบฝึกหัดที่ อาจารย์สั่งไว้เมื่อชั่วโมงที่แล้ว เข้มซึ่งนั่งอยู่หน้าห้อง กำลัง ตะโกนคุยกับนทีซึ่งนั่งอยู่หลังห้องพร้อมทั้งเคาะปากกา เคาะโต๊ะเก้าอี้ไปด้วย
ภาพที่ 14 เข้มนกับนทีกำลังตะโกนคุยกัน	"นที เดี่ยวตอนเย็นไปเที่ยวตลาดกันนะจะไปซื้อของหน่อย" เข้มนตะโกน ซึ่งนทีก็ตะโกนตอบ "ได้สิ ว่าแต่ไม้อโตะแม่ดูหรือ" "โอ๊ย ไม่ดูหรอก สบายมาก" เข้มนได้ตอบกับนที พร้อมทั้ง เอามือเคาะโต๊ะไปด้วย
ภาพที่ 15 นวลด่าเข้มนและนทีด้วยถ้อยคำ หยาบคาย	นวลไม่มีสมาธิในการทำงาน จึงรู้สึกโกรธ จึงด่าเข้มน และนทีด้วยถ้อยคำหยาบคายว่า "นี่พวกแกจะแหกปากตะโกน กันทำไม กวนประสาทสิ...คนจะทำงานก็เลยทำไม่ได้"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 16 เข็มและนทีทะเลาะกับนวล	เข็มและนทีมองนวลด้วยความแปลกใจเพราะไม่เคยได้ยิน นวลพูดถ้อยคำเช่นนี้ แต่สักครู่ก็ได้ตอบนวล "ทำไม มัน หนักหัวหรือไง อยากทำงานเจียบ ๆ ก็ไปทำที่อื่นซิ"
ภาพที่ 17 เพื่อน ๆ ห้ามนวล เข็มและ นทีไม่ให้ทะเลาะกัน	นวล เข็ม และนทีจึงทะเลาะกัน เพื่อน ๆ ที่เข้ามาเห็น ช่วยกันห้าม แต่ไม่มีใครเชื่อ เพื่อน ๆ จึงไปขอให้ครู ประจักษ์เข้ามาช่วยห้าม
ภาพที่ 18 ครูยืนอยู่กับนวล เข็ม และนที	ครูประจักษ์บอกให้เลิกทะเลาะกัน พร้อมทั้งลงโทษทั้ง 3 คน ให้ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน เป็นเวลา 1 สัปดาห์
ภาพที่ 19 ป้าคุยกับนวล	ป้าสงสัยว่าทำไมนวลจึงกลับบ้านเย็นติดต่อกันหลายวัน จึงถามนวลในเย็นวันหนึ่ง "ทำไมระยะนี้นวลกลับบ้านเย็นจ๊ะ" นวลจึงเล่าความจริงให้ฟัง
ภาพที่ 20 ป้าคุยกับนวล	เมื่อป้ารู้ความจริง ป้าเสียใจและผิดหวังในตัวนวลมาก ป้าต่อว่านวลว่า "ป้าเคยสอนแล้วใช้ไหมว่า เวลาจะพูดจา กับใครควรพูดให้ไพเราะ สุภาพ ไม่ควรพูดคำหยาบ หรือ คำด่า นวลทำไมไม่เชื่อป้า แล้วนี่ดูซิผลของการที่ไปด่าหรือ ให้คำหยาบคายกับคนอื่นเป็นยังไง ถูกลงโทษ แล้วยังอับอาย เพื่อนคนอื่นอีก"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 21 นวลนั่งหน้าเคิร์รา	นวลรู้สึกเสียใจที่ทำให้ป้าฉันทวังและเริ่มคิดได้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้น ไม่เหมาะสม นวลจึงสัญญากับป้าว่า "ต่อไปหนูจะไม่พูดคำไม่สุภาพอีกค่ะ หนูจะพูดแต่คำสุภาพ"
ภาพที่ 22 นวลกับเพื่อนกำลังเล่นกันอย่างสนุกสนาน	ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นวลก็รักษาสัญญากับคุณป้าด้วยการ เลี่ยงไม่ฟังและพูดกับผู้อื่นอีก ไม่ลองพูดคำพูดแปลก ๆ เพื่อนคนอื่น ๆ ก็เช่นกัน เพราะทุกคนรู้แล้วว่าผลของการพูดคำหยาบ คำด่านั้นเป็นอย่างไร

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 8

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระ ด้วยการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริงว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ขั้นเสนอ 2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง" 2.2 นักเรียนช่วยกันอภิปราย และวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้ 2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของน้ำผึ้ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดที่น้ำผึ้งพูดกับนักเรียน 2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของกอลลวี่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ต่อคำพูดที่กอลลวี่พูดกับนักเรียน 2.2.3 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่น้ำผึ้ง ได้รับรางวัล 2.2.4 นักเรียนคิดว่าน้ำผึ้งจะพูดอย่างไรกับกอลลวี่ เมื่อกอลลวี่มาแสดงความยินดีที่น้ำผึ้ง ได้รับรางวัล 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและ เสนอคำพูดที่เหมาะสมของกอลลวี่ 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดยกย่องชมเชยตามความเป็นจริง

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "รางวัลของน้ำผึ้ง"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "รางวัลของน้ำผึ้ง"	รางวัลของน้ำผึ้ง
ภาพที่ 6 น้ำผึ้งกำลังช่วยพ่อแม่มืออาชีพ ผลไม้	น้ำผึ้งเป็นนักเรียนชั้น ป.5 ของโรงเรียนประถมศึกษา แห่งหนึ่ง ครอบครัวน้ำผึ้งมีฐานะยากจน พ่อแม่มีอาชีพค้าขาย

ภาพ	คำบรรยาย
	ผลไม้เล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อได้เงินมาก็พยายามเก็บหอมรอบริบเพื่อส่งให้น้าผึ้งเรียนหนังสือ
ภาพที่ 7 น้าผึ้งกำลังยิ้มแยมกับเพื่อน ๆ	น้าผึ้งเป็นคนขยันหมั่นเพียร เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ชอบน้าผึ้งเพราะน้าผึ้งเป็นคนพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน มีความจริงใจต่อเพื่อนทุกคน ไม่เสแสร้ง สิ่งใดที่เป็นความจริงก็พูดตามนั้น
ภาพที่ 8 น้าผึ้งยื่นแกล้มจิ้มใส่ปาก	"แหม ไก่วันนี้แต่งตัวสวย วิทยุร้อยจิงเลย" น้าผึ้งชมไก่ด้วยความจริงใจ "ไก่เป็นคนแต่งตัวเนียบจริง ๆ นะ ทั้งสะอาด ไร้เดียงสาเรียบร้อย มองดูสะอาดตาดีจริง"
ภาพที่ 9 น้าผึ้งยกแวปโปงให้อ้อย	อ้อยตอบคำถามของคุณครู ได้ถูกหมดทุกข้อ น้าผึ้งพูดกับอ้อยว่า "อ้อยเก่งจริง ๆ ตอบคำถามของครู ได้ถูกหมดเลย แหมยอดเยี่ยมเลย"
ภาพที่ 10 น้าผึ้งคุยกับสมเกียรติขณะที่สมเกียรติกำลังถือบอลอยู่	ในช่วงเวลาพัก คุณครูชมสมเกียรติว่า เล่นบาสเก็ตบอลได้ดีที่สุดในห้อง เมื่อมีโอกาส น้าผึ้งจึงบอกกับสมเกียรติว่า "สมเกียรติเก่งสมกับที่คุณครูชมนะ ต่อไปเธออาจเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลที่มีชื่อเสียง"
ภาพที่ 11 น้าผึ้งกำลังคุยกับเพื่อน ๆ	ถ้อยคำที่น้าผึ้งพูดกับเพื่อนมักจะทำให้เพื่อนรู้สึกปลื้มปิติ น้าผึ้งไม่เคยใช้ถ้อยคำที่ทำให้ลายจิตใจเพื่อนเลย ไม่เคยพูด

ภาพ	คำบรรยาย
	กระแนะกระแหน เลียดสี หรือเยาะเย้ยเพื่อน ๆ จึงชอบคุยกับน้ำผึ้ง
ภาพที่ 12 กุลวดี ลงจากรถของพ่อแม่	ต่างกับกุลวดีซึ่ง เรียนอยู่ห้องเดียวกัน กุลวดีมาจาก ครอบครัวที่ร่ำรวย พ่อแม่มีหน้าที่การงานที่มั่นคงเสียง กุลวดี เป็นลูกคนเดียวที่พ่อแม่ตามใจมาก เมื่อต้องการสิ่งใดก็จะได้ ทุกอย่าง
ภาพที่ 13 กุลวดีกำลังถือกำไลอวดเพื่อน	กุลวดีชอบทำตัวเด่นในห้องเรียน ชอบซื้อขนมหรือของเล่น แจกเพื่อน ชอบแต่งตัวสวย ๆ มีเครื่องประดับหรือของเล่น ใหม่ ๆ มาอวดเพื่อนเสมอ "นี่เธอ เธอว่ากำไลอันนี้สวยไหม อันหนึ่งตั้งหลายร้อยนะ แม่ซื้อให้ฉันละ เธอคงซื้อไม่ได้มั้ง" กุลวดีอวดกำไลอันใหม่แก่เพื่อน "เธออยากได้หรือเปล่าถ้า อยากได้ฉันจะให้เธอ แก่เธอ ฉันไม่ใช่แล้วละเบื่อแล้ว เธอเอาไปก็แล้วกัน"
ภาพที่ 14 กุลวดียืนอยู่กับอ้อยและไก่ กุลวดีทำท่าขี้เกียจ	นอกจากชอบทำตัวเด่น อวดร่ำรวยแล้ว กุลวดียังชอบพูด กระแนะกระแหนคนอื่นอยู่เรื่อย ๆ เพราะกุลวดีไม่ชอบให้ ใครได้ดีเด่นกว่าตน ไม่ว่าเรื่องอะไรก็แล้วแต่ เช่นกุลวดี พูดถึงอ้อยว่า "ไม่เห็นจะเก่งสักเท่าไรหรอก แต่ตอบคำถามของ ครูได้เท่านั้นใคร ๆ ก็ทำได้" และพูดถึงไก่ว่า "แค่แต่งตัว เรียบร้อย รีดเรียบหน่อยเท่านั้น ไร้อะไรใช้มาหลายปีแล้ว"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 15 น้ำผึ้งกำลังแบ่งผลไม้ให้เพื่อน กวลดียืนอยู่ข้าง ๆ	น้ำผึ้งก็ถูกกวลดีกระแนะกระแหนเช่นกัน เมื่อน้ำผึ้งเอาผลไม้มาแบ่งให้เพื่อนรับประทาน กวลดีก็พูดว่า "น้ำผึ้งเค้าเอาผลไม้ที่เหลือขายไม่หมดนะซิมาแจกเพื่อน ๆ ถ้าไม่เอามาแจกก็เสียตังทั้งนะซิ ยังกินเข้าไปได้ เป็นเรานะเราไม่กินหรอก" แต่น้ำผึ้งไม่เคยตอบโต้ ยังคงปฏิบัติตามปกติ
ภาพที่ 16 อาจารย์ใหญ่ยื่นพูดหน้าไมโครโฟน	ก่อนสอบกลางภาคเรียน อาจารย์ใหญ่ประกาศว่า "ปีนี้ทางโรงเรียนจะจัดประกวดนักเรียนที่มีมารยาทในการพูดดี โดยจะเลือกตัวแทนเป็นสายชั้น สายชั้นละ 1 คน การให้คะแนนจะให้เพื่อน ๆ และครูช่วยกันให้คะแนน จะใช้เวลา 1 เดือน ในการรวมคะแนน ขอให้นักเรียนเลือกบุคคลที่เหมาะสมจริง ๆ ผู้ที่ได้รับคัดเลือกทางโรงเรียนจะมีวุฒิบัตร พร้อมทั้งรางวัลจะมอบให้"
ภาพที่ 17 กวลดีพูดกับสมเกียรติ มีไก่และอ้อยยืนอยู่ข้าง ๆ	กวลดีอยากได้รางวัลในการประกวดครั้งนี้จึงพยายามพูดเพราะ ๆ กับเพื่อน ชื่อชนมแจกเพื่อน ช่วยเหลือเพื่อน "ไก่จ๊ะ เราชื่อชนมมาฝาก" กวลดีพูดกับไก่ "แหม วันนี้อ้อยแต่งตัวเรียบร้อยดีจัง" กวลดีพูดกับอ้อยและพูดกับสมเกียรติว่า "สมเกียรติ ฉันอยากให้เธอช่วยขอมบาสเก็ตบอลให้หน่อยได้ไหม เพราะทั้งห้องมีเธอคนเดียวที่เก่งที่สุด"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 18 น้ำผึ้งกำลังยมแยมกับเพื่อน	แต่น้ำผึ้งทำตัวเป็นปกติ เคยพูดกับเพื่อนอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ไม่เคยเปลี่ยนแปลง
ภาพที่ 19 น้ำผึ้งรับวุฒิบัตร จากอาจารย์ใหญ่	แล้ววันประกาศผลก็มาถึง นักเรียนสายชั้น ป.5 ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้มีมารยาทในการพูดคือ น้ำผึ้ง น้ำผึ้งได้รับวุฒิบัตร และรางวัลจากอาจารย์ใหญ่
ภาพที่ 20 เพื่อน ๆ กำลังแสดงความยินดีด้วยการจับมือกับน้ำผึ้ง	เพื่อน ๆ ต่างแสดงความยินดีกับน้ำผึ้ง เพื่อนคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "น้ำผึ้งเธอเหมาะสมที่จะได้รับคัดเลือกจริง ๆ พวกเราทุกคนดีใจที่เธอได้รับคัดเลือก"
ภาพที่ 21 กุลวดีหันข้างพูดกับไก่	กุลวดีเสียใจและผิดหวังมาก เพราะคิดว่าตนเองได้รับเลือกแน่ ๆ กุลวดีต่อว่าเพื่อน ๆ กับไก่ว่า "ทำไมพวกเธอจึงไม่เลือกฉัน ตลอดเวลาที่ผ่านมาฉันก็พูดดีตลอด น้ำผึ้งเค้าไม่เห็นได้ทำอะไรเลย ฉันไม่เห็นว่เค้าดีกว่าฉันตรงไหน ทำไมเค้าจึงได้ แต่ทำไมฉันจึงไม่ได้" ไก่อธิบายให้กุลวดีฟังว่า "ที่น้ำผึ้งเค้าได้รับรางวัลนั้นเหมาะสมแล้ว เพราะน้ำผึ้งเค้าเสมอดันเสมอปลาย เค้าไม่เคยพูดอะไรให้เพื่อนเจ็บช้ำน้ำใจเลย ต่างจากเธอ เธออยากให้เพื่อน ๆ เลือกเธอ เธอจึงทำดีกับเพื่อน แต่ผู้ที่ได้รับการเลือกจะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเช่นนั้นตลอดจนเป็นนิสัย ไม่ใช่เพื่อหวังผลประโยชน์เท่านั้น"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 22 กุลวดีพบกับน้ำผึ้ง	เมื่อกุลวดีฟังไก่พูด กุลวดีเริ่มรู้สึกตัว และยอมรับว่าไก่พูดถูก ตนไม่เหมาะที่จะได้รางวัล คนที่เหมาะสมก็คือน้ำผึ้ง กุลวดีจึงไปแสดงความยินดีกับน้ำผึ้งอย่างจริงใจ กุลวดีบอกน้ำผึ้งว่า "ขอแสดงความยินดีด้วยนะน้ำผึ้ง เธอเป็นคนที่เหมาะสมแล้วกับรางวัลนี้ เพราะเธอเป็นคนที่ดีกับเพื่อนอย่างไพเราะ อ่อนหวาน เธอยกย่องชมเชยเพื่อนอย่างจริงใจ ซึ่งต่างจากฉัน แต่ฉันคิดว่าฉันจะปรับปรุงตัวเองใหม่ต่อไปฉันจะมองคนในแง่ดี มองในส่วนที่ดีของคนอื่น ใช้คำพูดที่มีประโยชน์ รู้จักชมเชยคนอื่น ยกย่องคนอื่น เพราะฉันรู้แล้วว่าทุกคนย่อมมีส่วนที่ดี" น้ำผึ้งดีใจมากที่กุลวดีเข้าใจตน และเริ่มจะปรับปรุงตัวเอง น้ำผึ้งหวังว่า ต่อไปกุลวดีคงเป็นเพื่อนคนหนึ่งกับเพื่อน ๆ ทุกคนรักเช่นเดียวกับเธอ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 9

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจ
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "กำลังใจ"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจ พูดให้กำลังใจว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2. ขั้นเสนอ 2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "กำลังใจ" 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้ 2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นสมัย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่ถูกเพื่อนล้อเลียน 2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นหนึ่ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับสมัย 2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นสมัย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อหนึ่ง ที่หนึ่งคอยช่วยเหลือให้กำลังใจ 2.2.4 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนชั้นเดียวกับสมัย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรกับสมัย 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมที่ควรพูดกับสมัย เพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจแก่สมัย 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดเพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจพูดให้กำลังใจ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง "กำลังใจ"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสคริปต์แม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "กำลังใจ"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "คำพูดเป็นเหตุ"	กำลังใจ
ภาพที่ 6 หนึ่งกำลังคุยกับเพื่อน ๆ อย่าง	หนึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียน ประถมศึกษาแห่งหนึ่ง หนึ่งเป็นคนขยันเรียนหนังสือ และ

ภาพ	คำบรรยาย
สนุกล้านาน	มีน้ำใจกับเพื่อนทุกคน หนึ่งจึงเรียนหนังสือเก่ง และมีเพื่อนมาก
ภาพที่ 7 หนึ่งกำลังกวาดห้อง เพื่อนอีก 2-3 คน กำลังช่วยกันทำความสะอาดห้อง	"มา มา ฉันช่วยทำ จะได้เสร็จเร็ว ๆ เดี่ยวจะได้รับกลับบ้าน" หนึ่งพูดกับเพื่อน พร้อมทั้งช่วยกันกวาดห้อง "ชอบใจมากนะหนึ่ง เธอช่วยฉันเรื่อยเลย ไม่งั้นฉันคงกลับบ้านเย็นแน่" เพื่อนของหนึ่งตอบ หนึ่งจึงพูดกับเพื่อนอีกว่า "ไม่เป็นไรหรอกน่า บ้านเธออยู่ไกล เธอจะได้กลับถึงบ้านไม่ค่ำนัก จะได้มีเวลาทำการบ้าน"
ภาพที่ 8 หนึ่งกับเพื่อนนั่งเรียนอยู่ในห้อง	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ชอบหนึ่ง หนึ่งก็ชอบเพื่อนทุกคน หนึ่งและเพื่อน ๆ มีความสุขและสนุกกับการเรียนมาก
ภาพที่ 9 ครูแนะนำสมัยให้นักเรียนรู้จัก	ต่อมาสมัยย้ายเข้ามาเรียนห้องเดียวกับหนึ่ง สมัยย้ายมาจากโรงเรียนต่างจังหวัด ครูจึงแนะนำสมัยให้นักเรียนในห้องรู้จัก "นักเรียนทุกคนนี่คือสมัยนะจ๊ะ จะมาเป็นเพื่อนใหม่ของนักเรียน ครูขอฝากสมัยด้วยนะจ๊ะ มีอะไรที่พอจะช่วยเพื่อนได้ก็ช่วยกันนะจ๊ะ" คุณครูฝากฝังสมัยไว้กับเพื่อน ๆ ทุกคน
ภาพที่ 10 สมัยยืนยิ้มอยู่กับเพื่อน ๆ	นักเรียนทุกคนดีใจมาก ที่มีเพื่อนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน สมัยมีรูปร่างสูงกว่าทุกคนในห้อง ผิวค่อนข้างคล้ำ ใช้ภาษาท้องถิ่น พูดและฟังภาษากลางไม่ค่อยได้ เวลาสมัยพูดอะไร เพื่อน ๆ

ภาพ	คำบรรยาย
	มักจะถามกันว่า "อะไรระ พุดอะไรระ" "นั่นสิพุดอะไรไม่รู้ ฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง" และเมื่อเวลาเพื่อน ๆ พุดอะไร สมัยก็จะฟังไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้เพื่อน ๆ รู้สึกสนุกสนานซึ่งในตอนแรกสมัยก็รู้สึกสนุกไปด้วย
ภาพที่ 11 สมัยยืนหน้าบัง เพื่อน ๆ กำลังหัวเราะ	เวลาผ่านไป สมัยเริ่มรู้สึกไม่สนุก เพราะเพื่อน ๆ เริ่มล้อเลียนคำพูดของสมัย บางคนก็เรียกสมัยว่า "เด็กบ้านนอก" ทำให้สมัยรู้สึกมีมด้อย
ภาพที่ 12 สมัยนั่งอยู่คนเดียว มีหน้าตาซีมเศร้า	สมัยเจียนขมิ้นลง ไม่ค่อยพูดกับใคร เพราะกลัวถูกเพื่อนล้อเลียน ไม่ค่อยยิ้ม ชอบแยกตัวอยู่คนเดียวเจียน ๆ การเรียนแย่ง และหยุดโรงเรียนบ่อยขึ้น
ภาพที่ 13 หนึ่งคุยกับเพื่อน	หนึ่งสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของสมัยทำให้มีความรู้สึกเห็นใจสมัย หนึ่งจึงพยายาม เตือนเพื่อน ๆ ว่า "นี้ทุกคนอย่าไปล้อเลียนสมัยเค้าเลยนะ น่าเห็นใจเค้า ตอนนี้เค้าเริ่มเจียนขมิ้น ไม่ร่าเริงเหมือนเมื่อก่อนเลย แล้วยังจะหยุดเรียนอีก ถ้าพวกเราไม่ช่วยเค้า ฉันคิดว่าเค้าคงแย่แน่ เพราะฉะนั้นตอนนี้พวกเราอย่าไปล้อเค้าอีกเลยนะ"
ภาพที่ 14 หนึ่งเดินกับสมัยที่ระเบียงหน้าห้อง	หนึ่งหาโอกาสพูดคุยกับสมัย ในระยะแรก สมัยไม่ยอมพูดกับหนึ่ง หนึ่งต้องพยายามแสดงให้สมัยเห็นว่า หนึ่งอยากเป็นเพื่อนกับสมัยจริง ๆ "สมัย ฉันอยากเป็นเพื่อนเธอ

ภาพ	คำบรรยาย
	จริง ๆ นะ ฉันรู้สึกเห็นใจเธอ อยากช่วยเสมอ ฉันคิดว่าปัญหาของเธอ เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ ถ้าเธอพูดคุยกับเพื่อนบ่อย ๆ เธอก็จะสามารถพูดภาษาอังกฤษกลางได้ดีขึ้น คงใช้เวลาไม่นานหรอกนะ"
ภาพที่ 15 หนึ่งกับสมัยนั่งในห้องเรียน	หนึ่ง ใช้ความพยายามอยู่ไม่นาน สมัยก็ยอมเป็นเพื่อนหนึ่ง หนึ่งคอยให้กำลังใจสมัยอยู่เสมอ ๆ "อย่าเพิ่งท้อนะ เรื่องเรียนก็เหมือนกันไม่เข้าใจตรงไหนก็บอก ถ้าฉันสามารถอธิบายได้ ก็จะช่วยอธิบายให้" หนึ่งรู้สึกมีกำลังใจขึ้น
ภาพที่ 16 หนึ่ง สมัย และเพื่อน นั่งรับประทานขนมกัน	ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หนึ่งกับสมัยก็ไปไหนด้วยกันเสมอ หนึ่งพยายามช่วยเหลือสมัยทั้งทางด้านการเรียน การพูด พยายามให้สมัยมีเพื่อนมากขึ้น เพื่อน ๆ ยอมรับสมัยเข้ากลุ่ม หลายคนเลิกล้อสมัยแล้ว
ภาพที่ 17 สมัยกับเพื่อน ๆ กำลังคุยกัน อย่างสนุกสนาน	การเรียนของสมัยดีขึ้น สมัยพูดและฟังภาษาอังกฤษได้มากขึ้น เพื่อน ๆ ทุกคนเลิกล้อเลียนสมัย สมัยเป็นสมาชิกคนหนึ่งของห้องเรียนที่เพื่อน ๆ ทุกคนยอมรับ สมัยเริ่มมีความสุขและสนุกในการเรียน
ภาพที่ 18 สมัยจับมือหนึ่งด้วยท่าทาง ว่าจริง	สมัยรู้สึกว่าการทุกอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะหนึ่ง ซึ่งคอยให้กำลังใจ และเห็นใจ ถ้าไม่มีหนึ่งคอยให้กำลังใจ สมัยคงไม่มีโอกาสเช่นนี้เป็นแน่ สมัยพูดกับหนึ่งที่ว่า "ฉันรู้สึกว่าคุณ

ภาพ	คำบรรยาย
	เป็นเพื่อนที่ดีของฉัน เพราะถ้าเธอไม่เห็นใจฉัน ไม่ให้กำลังใจฉัน ป่านนี้ฉันคงเป็นสมัยคนที่ท้อแท้ ไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ฉันขอบคุณเธอมาก" หญิงรู้สึกมีความสุขที่สามารถช่วยเหลือเพื่อนคนหนึ่งได้ นักเรียนละเคอะเคยทำอย่างหนึ่งหรือเปล่า

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 10

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พุดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพุดถ้อยคำที่มีสาระด้วยการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สื่อบรรยายเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ชื่นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกันว่าจะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ชื่นเสนอ

2.1 ผู้วิจัยฉายสไลด์สื่อบรรยายเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์พฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นออด นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นโอ๊ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นเก๊ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.4 นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะเหตุใด และจะมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมที่สมควรพูดเมื่อออดกับโอ๊ไม่เข้าใจกัน

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสักริบทแม่แบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "สำคัญที่คำพูด"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เสนอ	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "สำคัญที่คำพูด"	สำคัญที่คำพูด

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 6 อ๊อดและโอ้เดินไปโรงเรียนด้วยกัน	อ๊อดกับโอ้เป็นเพื่อนที่รักกันมาก บ้านของทั้งสองคนอยู่ใกล้กัน และเรียนอยู่ห้องเดียวกันในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ทั้งสองคนไปโรงเรียนและกลับบ้านด้วยกันทุกวัน
ภาพที่ 7 อ๊อดและโอ้ยืนคุยกัน	วันหนึ่งอ๊อดพูดกับโอ้ในตอนเย็นหลังเลิกเรียนว่า "โอ้ โอ้ เดี่ยวฉันจะไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าตรงนั้นหน่อย เธอจะไปกับฉันไหม" โอ้ตอบว่า "ไปวันไหนหรือ ไปไม่ได้หรอก เพราะวันนี้คุณแม่สั่งให้กลับบ้านเร็ว ๆ คุณลุงกับคุณป้าจะมาเยี่ยมเรา ท่านมาจากต่างจังหวัดด้วย เราควรจะอยู่พม่าน" เมื่อได้ฟังดังนั้น อ๊อดจึงบอกกับโอ้ว่า "ถ้าฉันให้เธอช่วยเดินไปบอกคุณแม่ฉันหน่อยสิว่า ฉันจะกลับบ้านเย็นหน่อย คุณแม่ไม่ต้องเป็นห่วง" "ได้สิ ได้สิ เดี่ยวฉันจะเดินไปบอกให้ไม่ต้องเป็นห่วงนะ" โอ้ตอบรับด้วยความเต็มใจ
ภาพที่ 8 อ๊อดและโอ้โบกมือลากัน	เมื่ออ๊อดและโอ้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว ต่างคนก็แยกย้ายกันไป โดยอ๊อดไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าใกล้โรงเรียน ส่วนโอ้ก็กลับบ้านตามปกติ
ภาพที่ 9 โอ้ นั่งคุยกับคุณลุงคุณป้าอย่างสนุกสนาน	เมื่อโอ้กลับถึงบ้าน โอ้พบคุณลุงคุณป้ารออยู่ โอ้ดีใจมากที่ได้พบคุณลุงและคุณป้า เพราะไม่ได้พบมานานแล้ว จึงคุยกับคุณลุงและคุณป้าจนเพลิน ทำให้โอ้ลืมไปบอกคุณแม่ของอ๊อดเรื่องที่อ๊อดจะกลับบ้านเย็นเสียสนิท

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 10 ออดหน้าบึ้งพบกับ โอ้	วันรุ่งขึ้นออดต่อว่าโอ้ด้วยความไม่พอใจ "โอ้ ทำไมเมื่อวานไม่ไปบอกคุณแม่ว่าฉันจะกลับบ้านเย็น ดูซิฉันถูกคุณแม่ดุใหญ่ว่าจะไปไหนก็ไม่บอก" โอ้รีบบอกออดว่า "ขอโทษที่ฉันลืมไปจริง ๆ เมื่อวานพอพบคุณลุงคุณป้า ฉันดีใจมาก ก็เลยคุยกันเสียลืมเรื่องนี้สนิทเลย นึกได้ก็ค่ำแล้ว คิดว่าออดคงกลับมาถึงบ้านแล้ว ก็เลยไม่ได้เดินไปบอก ขอโทษจริง ๆ นะ ขอโทษที่" ออดได้ฟังดังนั้นก็ไม่ว่าอะไร แต่ก็ยังเคือง ๆ โอ้อยู่
ภาพที่ 11 คิมนั่งอยู่และมองไปที่ออดและโอ้ซึ่งกำลังคุยกัน	คิมเป็นนักเรียนห้องเดียวกับออดและ โอ้ คิมมีนิสัยชอบพูดให้เพื่อนเข้าใจผิดกัน คิมรู้เรื่องที่ออดไม่พอใจโอ้ คิมอยากให้ออดโกรธกับโอ้ และอยากให้ออดมาสนิทกับตนแทน
ภาพที่ 12 คิมพูดกับออด ลักษณะมีเลศนัย	คิมหาโอกาสคุยกับออด คิมบอกออดว่า "ออด เธอรู้ไหม โอันะเขาตั้งใจแกล้งเธอนะ เขาอยากให้เธอถูกคุณแม่ดุเธอ เพราะอะไรรู้ไหม ฉันว่าโอ้เขาอิจฉาเธอแน่ที่เธอได้ไปเที่ยวที่ห้างสรรพสินค้า แต่เขาไม่ได้ไป เขาเลยไม่ไปบอกคุณแม่ เธอเขาเจตนาชัด ๆ เลยนั่น" ออดได้ฟังดังนั้นก็ไม่แน่ใจจึงถามคิมว่า "จริงหรือ โอ้เขาเป็นอย่างนั้นจริงหรือ" คิมรีบตอบว่า "จริงสิ โอ้เขาต้องแกล้งเธอแน่ ๆ" เมื่อพูดดังนั้นแล้วคิมก็เดินจากไป

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 13 อี๊ดยืนคิดอยู่คนเดียว	อี๊ดฟังคิมพูดตั้งนั้นแล้ว ก็เก็บมาคิดคนเดียว ในที่สุดอี๊ดก็เชื่อคำพูดของคิม อี๊ดรู้สึกโกรธและไม่พอใจโอดมาก
ภาพที่ 14 อี๊ดคุยกับคิมอย่างสนุกสนาน โอดยืนอยู่ห่าง ๆ	ตั้งแต่นั้นมา อี๊ดจะพยายามเลี่ยง ไม่พูดและไม่ไปไหนกับโอดอีก แต่สนทนากับคิมแทน "คิม คิม ไปทานข้าวกันเถอะ เดี่ยวที่โรงอาหารคนจะเยอะ" อี๊ดชวนคิมในตอนกลางวันวันหนึ่ง "ไปซิ เดี่ยวจะเก็บของก่อน" คิมรีบเก็บของและเดินออกไปจากห้องพร้อมอี๊ด ปล่อยให้โอดยืนอยู่คนเดียว
ภาพที่ 15 โอดคุยกับเก้	โอดไม่เข้าใจว่า ทำไมอี๊ดจึงเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ทำไมอี๊ดจึงโกรธตนมาก โอดรู้สึกไม่สบายใจ จึงไปปรึกษาเรื่องนี้กับเก้ ซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งในห้อง เก้จึงบอกกับโอดว่า "โอดน่าจะหาเวลาหรือโอกาสที่จะคุยกับอี๊ดนะ เพราะว่าที่จริงแล้วอี๊ดก็ไม่ใช่คนไม่มีเหตุผล อี๊ดอาจจะเข้าใจอะไรผิดก็ได้ โอดควรคุยกับอี๊ดเพื่อจะได้เข้าใจกันว่า ที่เป็นอย่างนี้เพราะอะไร อีกอย่างหนึ่ง ถ้าหากอี๊ดโกรธโอดเรื่องที่ไม่ได้ไปบอกคุณแม่ของอี๊ดในวันนั้น โอดก็ควรขอโทษ และปรับความเข้าใจกันเสีย จะได้เข้าใจกันเสียที"
ภาพที่ 16 อี๊ดกับโอดคุยกัน	โอดจึงหาโอกาสพบและปรับความเข้าใจกับอี๊ด โอดจึงรู้ความจริงว่า คิมเป็นคนพูดให้อี๊ดเข้าใจโอดผิด และอี๊ดก็รู้สึกว่าคิมพูดนั้นไม่เป็นความจริง อี๊ดรู้สึกเสียใจมากที่เชื่อกันง่าย จึงบอกกับโอดว่า "โอดฉันขอโทษนะ ฉันไม่น่าเชื่อคำพูด

ภาพ	คำบรรยาย
	ของคิมฝ่ายเดียวเลย ฉันควรมาถามไถ่ก่อนนะว่าเรื่องจริง ๆ มันเป็นอย่างไรมาก่อน ฉันนี่แย่มาก"
ภาพที่ 17 อีตกับโอ้คุยกัน	โอ้บอกอีตว่า "อย่าโทษตัวเองเลย ไม่ใช่ความผิดของอีตหรอก แต่เป็นความผิดของคิมต่างหาก คิมไม่ควรพูดเช่นนั้นกับอีตเพราะมันทำให้เราเข้าใจผิดกัน แต่ตอนนี้เราก็ก้าวข้ามได้แล้ว เป็นเพราะเกะกะที่ให้คำแนะนำที่ดีแก่ฉัน ไม่เช่นนั้น เราก็คงยังไม่เข้าใจกันอยู่"
ภาพที่ 18 อีต โอ้ และเกะคุยกัน	อีต และโอ้จึงไปขอใจเกะ "เกะชอบใจมากนะ ถ้าไม่ได้เกะฉันกับอีตก็คงจะยังไม่เข้าใจกัน" โอ้พูดขึ้นก่อน อีตสนับสนุนคำพูดของโอ้ว่า "จริงด้วยไม่จริงฉันก็เข้าใจโอ้ผิดไปอีกนานทีเดียว เธอเป็นเพื่อนที่ดีของเราจริง ๆ" เกะตอบว่า "ไม่เป็นไรหรอกจ้ะ ฉันเห็นเธอสองคนเข้าใจกันฉันก็ดีใจแล้ว ฉันไม่อยากให้เพื่อน ๆ ไม่เข้าใจกัน เพราะฉะนั้นอะไรที่ช่วยได้ฉันก็เต็มใจช่วยจ้ะ"
ภาพที่ 19 อีต โอ้ เกะหัวเราะ คิมยืนอยู่ข้าง ๆ ด้วยสีหน้าเศร้า	ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา อีต โอ้ และเกะ ก็สนิทสนมกันอีกครั้งหนึ่ง ทุกคนมีความสุขมาก แต่ทุกคนไม่เชื่อคำพูดของคิมอีกเลย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 11

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	พูดถ้อยคำที่มีสาระ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมพูดถ้อยคำที่มีสาระ
<u>อุปกรณ์</u>	สไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดถ้อยคำที่มีสาระว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2. ขั้นเสนอ

2.1 ผู้วิจัยนำสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่แบบในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นสมภพ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรที่ถูกนาฬิกาว่าเยาะเย้ยเสียตีสี่

2.2.2 จากเรื่อง นักเรียนคิดว่าจิตราทำถูกหรือไม่ที่กล่าวชมเชยสมภพในห้องอาหาร เพราะเหตุใด

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นนารี นักเรียนจะทำอย่างนารีหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.4 จากเรื่องนักเรียนอยากเป็นคนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.2.5 ให้ห้องเรียนของนักเรียน ทำอย่างไรจึงจะมีความสุขดังตอนท้ายของเรื่อง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและเสนอคำพูดที่เหมาะสมของนารี

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันฝึกการพูดถ้อยคำที่มีสาระ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการดูสไลด์สี่ประกอบคำบรรยายเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจดูสไลด์แม่แบบ

4.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

บทสัณนิษฐานแบบการพูดที่เหมาะสมเรื่อง "ความสุขของพวกเรา"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 1 ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยา การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ดนตรี
ภาพที่ 2 เส้น	ดนตรี
ภาพที่ 3 สไลด์ประกอบคำบรรยาย	ดนตรี
ภาพที่ 4 โดย นางสาวอรุณี ชินวงศ์อมร	ดนตรี
ภาพที่ 5 "ความสุขของพวกเรา"	ความสุขของพวกเรา

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 6 นักเรียนกำลังเขียนหนังสือ	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้นักเรียนทุกคนแข่งขันกันเขียนคำยากลงในสมุด ถ้าใครได้คะแนนมากที่สุดจะได้รางวัล
ภาพที่ 7 สมภพกำลังรับรางวัล	สมภพและนารีต่างก็เป็นคนเรียนเก่ง ทั้งสองคนอยากได้รางวัล แต่เมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน สมภพเป็นผู้ชนะ นารีรู้สึกไม่พอใจมากที่สมภพชนะตน
ภาพที่ 8 นารียืนคุยกับสมภพในห้องอาหาร	ขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน นารีพบสมภพที่ห้องอาหาร ด้วยความโกรธนารีจึงพูดจาเยาะเย้ยเสียดสีสมภพว่า "โอ้จะเก่งสักแค่ไหนเชียว ที่ชนะก็เพราะครูของเพื่อน แล้วก็แอบเปิดสมุดดูละมัง"
ภาพที่ 9 จิตรา นารี และสมภพยืนอยู่ด้วยกัน	สมภพยังไม่ทันพูดอะไร จิตราก็เดินผ่านมาพอดี จิตรากล่าวชมเชยสมภพที่สมภพชนะการแข่งขันคำยากว่า "สมภพเธอเก่งจริง ๆ นะ ยอดไปกว่าที่ได้รางวัลจากคุณครู" เมื่อพูดจบก็เดินไปรับประทานอาหาร
ภาพที่ 10 นารียืนกับสมภพ	นารีได้ยินจิตราพูดดังนั้นก็ยังไม่พอใจ "เหมยมันมันเชียวนะ ยิ่งกับเก่งนักนี้ แค่เขียนหนังสือถูกหน่อยเท่านั้นแหละ" นารีพูดต่อแล้วเดินจากไป ตั้งแต่นั้นมานารีไม่ยอมพูดกับสมภพอีกเลย

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 11 อรชากำลังยืน	อรชาเป็นหัวหน้าห้อง อรชาว่านารีไม่พูดกับสมภพ อรชาไม่อยากให้เพื่อนให้ห้องโกรธหรือไม่เข้าใจกัน อยากให้เพื่อนทุกคนเป็นมิตรกัน เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกัน
ภาพที่ 12 อรชากับจิตราคุยกัน	อรชาปรึกษาเรื่องนี้กับจิตรา จิตรามีความคิดเห็นเช่นเดียวกับอรชา ทั้งสองคนปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี จิตราเสนอว่า "เราหาโอกาสคุยกับนารีดีไหม อยากให้เขาทำความเข้าใจกับสมภพ เขาจะได้เข้าใจกัน" ซึ่งอรชาเห็นด้วย
ภาพที่ 13 อรชา จิตรา นารี กำลังคุยกัน	อรชาและจิตราหาโอกาสคุยกับนารี อรชาพูดกับนารีว่า "ฉันเห็นใจเธอนะที่เธอได้คะแนนน้อยกว่าสมภพ" จิตรากล่าวเสริมขึ้นว่า "แต่เธอเป็นคนขยันเรียนและมีความตั้งใจดีด้วย ถ้าเธอพยายาม เธอต้องเก่งและทำได้เหมือนสมภพแน่"
ภาพที่ 14 อรชา จิตรา นารี กำลังคุยกัน	นอกจากนี้อรชายังให้ข้อคิดว่า "สมภพเขาเป็นคนเก่งจริง ๆ นะ เพราะเขาขยันและตั้งใจเรียนด้วย เขาจึงทำได้อย่างนั้น เธอไม่น่าโกรธเขา ไม่ใช่ความผิดของเขาเลยที่ได้รางวัล" นารีนั่งฟังอรชาและจิตราพูด อรชาพูดต่อขึ้นว่า "พวกเราอยากให้เธอกับสมภพเข้าใจกันดีเหมือนเดิม ถ้าเป็นไปได้อยากให้เธอปรับความเข้าใจกัน เราอยากให้เพื่อนของเราเป็นมิตรที่ดีต่อกัน"

ภาพ	คำบรรยาย
ภาพที่ 15 นารีกำลังคิด	นารีฟังอรชาและจิตราพูดตั้งนั้น ก็รู้ว่า ทั้งสองคนหวังดีกับตน และนารีก็รู้ว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้น ไม่ถูกต้อง นารีจึงคิดว่าตนควรรหาโอกาสขอโทษและปรับความเข้าใจกับสมภพ
ภาพที่ 16 นารีพูดกับสมภพด้วยสีหน้าแสดงความเสียใจ	เมื่อนารีมีโอกาสนเจอสมภพ นารีจึงขอโทษสมภพที่ตนพูดจาไม่เหมาะสมกับสมภพ "ฉันขอโทษนะสมภพ ที่วันนั้นฉันพูดจาไม่เหมาะสมกับเธอ จริง ๆ แล้วเธอเป็นคนที่เก่ง สมแล้วที่เธอได้รับรางวัลจากคุณครู ฉันเสียใจจริง ๆ ที่ไม่ยอมรับความจริงข้อนี้" นารีพูด
ภาพที่ 17 สมภพกับนารีคุยกัน	สมภพตอบนารีว่า "ไม่เป็นไรหรอก ฉันไม่ได้โกรธเธอ ฉันเข้าใจ ฉันดีใจมากเลยที่เธอหายโกรธและเข้าใจฉันแล้วจริง ๆ แล้วเธอก็เป็นคนเก่งคนหนึ่งนะ วันนั้นเธออาจจะตื่นเต้นเกินไปก็ได้เธอก็เลยพลาด แต่คราวต่อไปฉันอาจสู้เธอไม่ได้ก็ได้นะ" นารีดีใจมากที่สมภพไม่โกรธเธอ
ภาพที่ 18 นารี อรชา จิตรา สมภพ และเพื่อน ๆ กำลังคุยกันอย่างสนุกสนาน	นารีและสมภพกลับมาเป็นเพื่อนกันอีกครั้งหนึ่ง นารีรู้สึกขอบคุณอรชาและจิตราอย่างมากที่ช่วยให้เธอเข้าใจสมภพ นารีคิดว่า ถ้าทุกคนเป็นเพื่อนที่ต่ออย่างอรชา จิตรา และสมภพ พวกเราคงมีความสุขเมื่ออยู่ในโรงเรียนเป็นอย่างมาก

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่ 12

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ปัจจัยนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยและนักเรียนเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ 3. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ 4. ผู้วิจัยปิดโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
<u>ประเมินผล</u>	1. ประเมินจากความสนใจ และความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากการให้ความร่วมมือในการอภิปราย และการสรุป

ภาคผนวก ค

- คะแนนจากแบบสอบถามการพูดที่เหมาะสมก่อนและหลังการทดลอง
- แบบประเมินพฤติกรรมจากการสังเกตของครูประจำชั้น
- แบบสอบถามใครเอ่ย

คะแนนจากแบบสอบถามการหาค่าที่เหมาะสม กลุ่มทดลองที่ 1

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	68	96
2	61	92
3	71	96
4	72	89
5	65	99
6	79	92
7	65	92
8	72	100
9	75	98
10	80	95
11	73	96
12	70	88
คะแนนรวม	851	1,133
ค่าเฉลี่ย	70.9166	94.4166

คะแนนจากแบบสอบถามการปฏิบัติที่เหมาะสม กลุ่มทดลองที่ 2

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	72	83
2	58	75
3	69	81
4	64	82
5	68	81
6	75	89
7	62	78
8	65	78
9	74	85
10	72	85
11	74	86
12	66	80
คะแนนรวม	819	983
ค่าเฉลี่ย	68.2500	81.9166

แบบสอบถามไครเอ่ย์

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ข้อความในแบบสอบถามนี้เป็นข้อความที่บรรยายลักษณะคำพูดของบุคคล ให้นักเรียนคิดถึงเพื่อน ๆ ในห้องรวมทั้งนักเรียนเอง ที่มีลักษณะตรงกับข้อความแต่ละข้อ และให้ใส่ชื่อเพื่อนหรือเขียนคำว่า "ตัวเอง" ลงในข้อความต่าง ๆ ที่ตรงกับลักษณะของเพื่อนหรือลักษณะของนักเรียน

1. คนที่ชอบพูดความจริง โดยที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนคือ.....
2. คนที่ชอบพูดโกหกเสมอ ๆ คือ.....
3. คนที่ชอบพูดเรื่องเล็กน้อยให้เป็นเรื่องใหญ่อยู่เสมอคือ.....
4. คนที่ชอบพูดอ้างความผิดของตนเองหรือของผู้อื่นอยู่เสมอคือ.....
5. คนที่พูดจาไพเราะ สุภาพเสมอคือ.....
6. คนที่ชอบพูดคำหยาบเสมอคือ.....
7. คนที่ชอบด่าเพื่อนเสมอคือ.....
8. คนที่ชอบแซ่เพื่อนเสมอคือ.....
9. คนที่ชอบพูดยกย่องชมเชยเพื่อนเสมอคือ.....
10. คนที่ชอบพูดประชดประชันเพื่อนเสมอคือ.....
11. คนที่พูดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเกิดความท้อแท้หรือหมดกำลังใจเสมอคือ.....
12. คนที่ชอบพูดเยาะเย้ยเพื่อนเสมอคือ.....
13. คนที่ชอบพูดดูถูกเพื่อนเสมอคือ.....
14. คนที่ชอบพูดให้เพื่อนเกิดความเข้าใจกันดีเสมอคือ.....
15. คนที่ชอบพูดยุยงให้เพื่อนแตกแยกกันเสมอคือ.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอรุณี ชื้อสกุล ชินวงศ์อมร
เกิดวันที่	27 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2501
สถานที่เกิด	เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	293 ซอย 93 ถนนลาดพร้าว ตำบลวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสมโภชกรุงธนุสรณ์ (200 ปี) ถนนกรุงเทพกรีฑา เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2522	ปศ.สูง (สังคมศึกษา) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2524	กศ.บ. (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
พ.ศ. 2534	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร